

אוצר "תהלות ישראל"

מתוך דברי הגה"צ דתהלות ישראל שליט"א

בין המצרים

מאמרים האלו נכתבו ע"י א' השומעים ולא הוגה על ידינו ולכן יתכן שהכתובה לא מדוייקת ואתכם הסליחה

גליון ב' לבין המצרים

מאמר א'

"אחכה לו בכל יום שיבא" (תשס"ב)

מאמר ב' (עמ' ז')

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה

בשמוחתה" (תשס"ט)

מאמר ג' (עמ' י"ח)

המושך (מגליון א' לבהמ"צ) מאמר "כאלו נחרב בימיו"

מודעה ובקשה דחופה לציבור

היות והנהגת הגליון הגיעה למצב שאין בכחם להמשיך בהדפסת והפצת הגליון במצב שנמצאים בה, כשהחובות עליו למעלה מעלה מוכח הסבל עד שאי אפשר בשו"פ להמשיך בצורה כזו בלי תמיכה כספית רצינית מהצבור כמו שהיא עד היום, ואנשי ההנהלה הגיעו השבוע לידיו ואיש והרמת ידים מלהוציא הגליונות שבוע זו ומלהמשיך הלאה אם לא יהיה שינוי מתוך צבור הקוראים. ובהשגחה עליונה הודמון נדיב לב א' שנתן הלוואה על גליון השבוע עד שנגיס את הסכום להחזיר לו. לכן אנחנו מבקשים ומתחננים לכל מי שיקר בעיניו ומבין חשיבות דברי הגליונות הללו ואכפת לו שיהי יושך ויהיה לו זכות ושופות בזכו הרבים חשובה זו שכוונתה להרבות כבוד שמים בלי שום ענין ונגיעה של הרמת דגל מפלגתי וכדומה ה"ו, שיואל נא בטובו לתרום הוראת קבע, ומי שאי אפשר לו להתחייב על העתיד לפחות ישלח עתה בשעה מצוקה זו נדבה מכובדת יותר מכפי יכלתו, וכן לעתיד מפעם לפעם תמיד כאשר יהיה לו אפשרות יזכור ולא ישכח לתרום עו"פ נדבה מכובדת למטרה זו. וזכותם ושכרם שמורה להם בשמים להיות חלקם בעולם הבא עם מוכי הרבים שאין גבול לשכרם הכפולה ומכובדת אכ"ר.

להערות ולנדבות לפנות בטלפון: בא"י 02-537-5704 פקס 02-650-1067
או בבהמ"ד "תהלות ישראל" רח' יצחק נפהא 17 ירושלים
בארה"ב 917-873-1181 347-885-7700

מאמר "אחכה לו בכל יום שיבא"

(נאמרה בשיחת השבוע פרשת מטות מסעי תשס"ב)

- איך יעורר אדם את עצמו לחכות להגאולה
- מזה מבוקש מאתנו בשעה קשה כזאת
- למה כל דבר קטן שאדם עושה בזמנינו יש לו חשיבות גדולה בשמים
- מה צריך לכוון בקינות של ט' באב
- מזה הם הדברים שמקרבם את הגאולה
- איזה שמירה מקבלים ע"י צניעות
- איזה דבר צריך להתחזק בדור הזה בכל הכח
- מהו החוב של האשה כלפי הבעל וכלפי הילדים
- אשה הרוצה להתעלות באיזה אופן יהיה קיום לזה
- בענין חכמות ומדע לנשים
- מי מכביד גלות עליו
- מהו החילול ד' שעושים היום
- איזה דבר מרחיק אותנו מהקב"ה
- מה הגורם לילדים לזלזל בתורה ובמצוות

א

לפני זה הכנה בצורה כזאת, שיחשוב על כל צרות הזמן אם זה מה שעובר עליו או צרות של אחרים ומה שקורה בכל העולם כלו ממה ששמע ויודע, שזה בודאי ישבור את לבו, ואחרי שהוא יגיע למצב של לב נשבר (מכח הרגש הגשמי שלו) אזי הוא הזמן היותר מסוגל להתבונן בדברים הנזכרים לעיל ולעורר את לבו להצטרע בצער השכינה שכביכול סובלת עבורנו ושנחנו גרמנו לה את כל זה ברוע מעללנו, וכאשר כבר הגיע להרגשה זו אזי לאט לאט זו יסיח דעתנו מצרות הגשמיות וישאר לבד עם צער השכינה ובזה יגיע להמטרה^א.

ולכן כאשר מקוננים על החרבן ובאמירת הקינות של תשעה באב מזכירים הרבה את הצרות שעברו על כלל ישראל מפני שזה מעורר את הלב ואת ההרגשה לזה, אבל אח"כ צריכים בעיקר להגיע למטרה והמטרה היא להכניס את כל ההרגשה הזאת בצורה רוחנית, ויש להבין שכמו כן כל הצרות שמופיעים לנו בזמן הזה הרי זה ג"כ בכדי שעל ידי כך נעורר את לבבנו להרגשה רוחנית וכלומר להבין את הצרה הרוחנית שאנו נמצאים בה ואת צער השכינה כנ"ל ובכך אנחנו נגיע להמטרה המבוקשת מאתנו.

כתוב בספה"ק נועם אלימלך שלכל דור יש לה מצוה מיוחדת של אותו הדור ובודאי שצריכים לשמור את כל התורה והתרי"ג מצוות בכל דקדוקיה ופרטיה, אבל יש כל פעם ענין אחד

ואע"פ שאין זה עדיין אופן הראוי כי עיקר האהבה לד' צריך להיות בצורה רוחנית אמנם אחרי הרגל זו שיתרגל הלב לאהבת ד' באופן גשמי יהיה קל להעלות את הרגשת האהבה לד' בצורה רוחנית כראוי.

ל"ד שכאשר האדם רוצה להחדיר אל לבו את הענין של הצפיה לישועה ואינו מצליח לעורר את לבו לזה אזי יש לו לנסות קודם כל לקום מוקדם לפני עלות שחר ולומר תקון חצות ובאותו זמן שאומר תקון חצות יחשוב על התשוקה לגאולה וישתדל להסיח דעת מכל ענינים של עצמו ולהשקיע את כל לבו בענין שהוא עוסק בה, וסגולת מצות תקון חצות יעזור לו להחדיר ללבו את ההרגשה המבוקשת ולפחות לשעה קטנה זו שאומר תקון חצות.

ובנוסף לזה ירגיל את עצמו לחשוב הרבה על צער השכינה איך שהיא שורה יחד אתנו והיא משתתפת ומצטרפת בכל צער שעובר עלינו על כל יחיד ויחיד כמו שכתוב "בכל צרתם לו צר" וכמו שאמרו חז"ל (...) שכאשר אדם יהודי בצער שכינה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, וגם יחפש במדרשי חז"ל ובספרים מה שמדובר על ענין הזה ואחרי הרגל בדברים אלו בודאי עם הזמן יתעורר בלבו לאט לאט הנקודה הפנימית שנמצא בלבו שהיא באמת מרגישה כל זה ומצטרפת על זה ותהיה ההרגל הזאת נעשת טבע.

ועוד יש להוסיף מה שיש לדעת שכאשר אין האדם מצליח להחדיר כל זה ללבו לעורר הרגשותיו לזה אזי ישתדל לעשות

^א וכמו"כ בדומה לזה היא העצה לגבי מצות אהבת ד' כאשר אדם רוצה לעורר את עצמו או את הילדים לזה, יש להתחיל בכך שמי שיתאר לעצמו או להם את הטוב שהקב"ה משפיע עלינו תמיד וכך מתעורר הלב לאהבת ד'

ד' בתמימות.

וזה הענין של תמים תהיה עם ד' אלקיך וכמו שמפרש רש"י ע"ז התהלך עמו בתמימות דהיינו אפי' שאדם הוא חרוץ מאד אבל בעבודת ד' צריך להתנהג בתמימות.²

וכמו כן בענין הגאולה ישנם אנשים שבמקום גדולתם שם אתה מוצא שפלותם שמפני שהם בעלי השגה לא מתאים להם לקונן ולבכות על החרבן כי זה נראה להם כמו רמאות שמרמה את עצמו מפני שלא מרגישים שהלב שלהם שלם עם זה, אבל עליהם לדעת שזה שקר כי מה שהם מרגישים זה חיצוניות של הלב שלהם אבל האדם חייב להעמיק בפנימיות לבו כמו שכתוב ברמב"ם שבאמת בפנימיות לבנו רצוננו לעשות רצון בוראנו אלא שהשאור שבעיסה מעכב, וכל דבר שמבוקש מהאדם להגיע בעבודת ד' הוא באמת רוצה בו וזה לא נקרא רמאות אם הוא עושה זאת מתוך שהוא מאמין שבתוך לבו הוא רוצה רק שקשה לו להמחיש את זה בפועל ולכן הוא צריך להשתמש בכל מיני דרכים אבל זה לא שקר כלל ורק אם אדם חושב שכבר הגיע למדרגה הזאת זה נקרא רמאות.

ג

הגמ' אומרת שאין בן דוד בא אלא בהסח הדעת ואפשר לפרש שהכונה להסח הדעת מעצמו שאם לא ישכח מעצמו לא יוכל להגיע לצפות לישועה ולכל עבודת ד' כמו שצריך מפני שהיום אנו כ"כ מוקפים מהחיצוניות שהדרך היחידה שנשארה לנו היא לשכח בשעת המצוה והתפלה מעצמו.³

וכך גם אנו צריכים להמחיש את הדבר הזה שהרי אנו נמצאים בדור השפל הזה וברור שזה הדור האחרון כבר אם כן אנו נבחרנו להמחיש את הגאולה השלמה אע"פ שזה נגד השכל שלנו כי אם אנו ננסה להבין את זה לפי השכל זה בלתי אפשרי שאין הדעת יכול לסבול את זה, ולא מתקבל על הדעת לחשוב שאנו הדור שבחר הקב"ה להמשיך את הגאולה השלמה ואנו צריכים להיות אלה שמקבלים פני משיח צדקנו אם חושבים על זה באמת בעומק הלב אזי קשה מאד לחשוב את המחשבה הזאת מכח ההרגשה של הבושה שתהיה לנו ואיך נעמוד ונקבל

² עכשיו שאם לא כן לא תוכל לעשות את הדבר שאלינו נבחרת. ויותר מזה הרי הקב"ה בחר בך ובודאי הקב"ה יודע את המצב שלך א"כ הקב"ה רוצה שגם במצב השפל שאתה נמצא אתה תהיה הכהן הגדול כי לכך נבחרת ואתה צריך לחפש עצות ותחבולות ואם אין שום עצה אחרת לעשות אלא להסיח דעת אתה חייב להסיח דעת ואין לך עצה אחרת לומר אני אחכה עד שאולי אני אצא מהשפלות שלי זה לא כך אלא אתה נבחרת לכך במצב שאתה נמצא, ואת זה צריך כל אדם לדעת על עצמו.

ומובא בשם בעל התניא שצריך האדם קודם כל תפלה לעשות חשבון הנפש בכובד ראש ולהכיר את שפלותו ואח"כ להתלבש בשמחה של מצוה ולגשת להתפלל מתוך שמחה של מצוה וזה מפני שבלתי אפשרי לגשת בצורה אחרת שאם אדם ירצה לגשת תיכף אחרי ההתבוננות בשפלות עצמו הוא יהיה נבזה בעיני עצמו ולא יהיה לו פנים לגשת שהרי יודע שהוא פושע וחוטא כלפי הקב"ה ואיך יכול לגשת ולבקש מהקב"ה איזה דבר איך יכול לפתוח פה לפני הקב"ה כמו שכתוב ביערות דבש שהסיבה שתקנו חז"ל נוסח ד' שפתי תפתח לפני התפלה מפני שהאדם צריך להרגיש לפני התפלה שפלות כזאת עד שאינו יכול לפתוח את פיו עד שהוא צריך לבקש מהקב"ה שיתן לו כח שיפתח לו את הפה. וכן מובא בשם הרשב"א ג"כ שאדם צריך להרגיש את עצמו כאילם וכאילו שקשור שאינו יכול להזיז שום אבר ולכן צריך להתפלל ד' שפתי תפתח ואז הוא מקבל באמת כח עליון כח רוחני שממכה הזה הוא יכול לגשת לעבודת ד', אבל אדם צריך קודם לעשות את ההכנה שלו וזה בשני דברים קודם כל באמת להכיר את מצבו ודבר שני אח"כ להתפשט מעצמו להסיח דעת מעצמו, אחרי שמשו רבנו חידש את זה לאהרן הכהן נגש תיכף כמו שרש"י כתב שאמר לו משה רבנו הגס דעתך וקרב אל המזבח וזה הכונה הגס דעתך תסיח דעתך ותשכח מהשפלות שלך.

שהדור צריכים להתמסר אליו ביותר ולהתאמץ ולהשקיע יותר כחות בזה, עכדה"ק, והנה בדבר זה שאנו קרובים כ"כ להגאול"ש ומובאר בספה"ק שגאולה צריכה להופיע דוקא על ידי אתערותא דלתתא שלנו ועל זה הקב"ה עומד וצועק (ישעי' ...) "ואביט ואין עוזר ואשתומם ואין סומך" ולכן בודאי שמצוה המיוחדת שלנו הוא להתמסר לדבר זה בכל כחנו ובפרט בזמן בין המצרים שהוא הזמן היותר מסוגל לזה.

ויש להוסיף עוד טעם למה עכשיו שאנחנו לפני הגאולה השלימה עלינו לעשות עבודה זו ביתר שאת כי הרי זה דומה לאב שנמצא במרחק הרבה שנים מבניו והודיע במכתב שהוא עומד לחזור לבית בקרוב והנה אם בניו לא מכינים את עצמם כלל לקבלת פני אביהם וממשיכים להיות שקועים בדבריהם והבליהם אזי כאשר מגיע אביהם ורואה שלא עשו שום הכנות לקראתו ואדרבה הם שקועים בדברים שלהם ובהבלים אזי בודאי שדבר הזה יגרום לאביהם צער גדול והרי זה בושה וחרפה וכלימה גדולה לבניו, וכמו"כ אם אנחנו לא מכינים את עצמנו לקראת הגאולה השלימה אוי ואבוי מהבושה והכלימה שתכסה את פנינו כאשר תופיע הגאולה השלימה ואיפה נסתיר פנינו מפני הבושה על שלא הכנו את עצמנו לקבלת פניו ית'.

ב

ויש עוד ענין שנוגע לכל אחד הלכה למעשה שהיום חסר לנו הפשטות אותם האנשים הפשוטים שהיו מלאים תמימות ואמונה בה' ועבדו את ד' בתמימות, ומספרים על בעל התניא שפעם שיבח את מעלת האנשים הפשוטים שעובדים את ד' בפשטות ותמימות וסיפר בשבחם עד שהיו עיניו זולגות דמעות כך מובא בשם הצמח צדק, ולכאורה מה הענין הזה שבכה כ"כ ואפשר לומר שאנשים בעלי השגה אין להם כ"כ הזדמנות בזה שחסר להם התמימות והפשטות, ובאמת זה שלמות העבודה של האדם כי השלמות של האדם היא רק כאשר עובד את ד' בתמימות עם כל ההשגה שלו כמו שאומר דוד המלך (תהילים ע"ג) בהמות הייתי עמך וכמו שאומר הבעש"ט הק' שהיה מתפלל בתמימות במחשבות פשוטות שאחרי כל ההשגות שלו היה מתפלל כמו פתי מאמין לכל דבר ועבד את

² וזה מה שחסר לנו היום מאד מאד התמונה הזאת התבטלה לגמרי וכמעט שאין לנו התמונה של הפשטות ולכן זה חסר לנו ואפשר לומר שעל זה בכה כ"כ הבעל התניא מפני שהיה משתוקק מהיכן יקבל והיה מקנא אותם ולכן היה בוכה ומתאונן על שחסר לו המדה הזאת על שחסר לו השלמות, כי מי שהוא בעל השגה אין לו כ"כ ההזדמנות להמחיש את זה ולכן צריכים מאד להתאמץ בדבר הזה ולהתרגל לזה.

³ וכן על דרך זה אפשר להסביר מה שכתב רש"י בפרשת שמיני שאהרן הכהן היה בוש לגשת לעבודת הכהונה הגדולה עד שמשו רבנו אמר לו מדוע אתה בוש לכך נבחרת ולכאורה מה היתה כונת משה בשאלה הזאת הרי זה מובן מאד למה היה אהרן בוש שאע"פ שבאמת אהרן היה יודע שלכך נבחר והיה יודע שצריך לגשת אבל בכל זאת היה מרגיש שאינו ראוי ואינו יכול לגשת ואע"פ שהיה רוצה לגשת לא היה יכול לפעול בעצמו כלום מכח הבושה כמו שלפעמים תופס את האדם בושה חזקה כזאת שלא יכול לגשת ולא יכול להתגבר על עצמו ולגשת וזה היה המצב של אהרן שנזכר בחטא שלו והיה מרגיש את עצמו כ"כ רחוק מהקב"ה ח"ו וכ"כ מופרך בעיני עצמו שאיך הוא יכול לגשת ולעשות את עבודת הקרבנות שהם לפני ולפנים כך היתה ההרגשה של אהרן הכהן.

וא"כ לא מובן מהו שאלת משה רבנו למה אתה בוש וצריך לומר שכונת משה רבנו היתה לומר לאהרן שעכשיו אין זה העת להתבייש עכשיו הזמן שאתה צריך לגשת ולכן אתה חייב להסיח דעת מכל זה וזה היה כונת משה רבנו במאמר לכך נבחרת שבתוך המאמר הזה כלול בעמקות הרבה דברים לכך נבחרת כלומר הרי אתה עכשיו נבחרת לעשות את העבודה ובהרגשה שאתה נמצא בה עכשיו אתה לא מסוגל לעשות עבודה א"כ נכלל במצוה הזאת שנבחרת אליה הצורך להסיח דעת מההרגשות האלה ולא לחשוב עליהם

המצב הזה.

ה

ועוד דבר נורא ואיום שמע אותו זקן מפי אביו שהיה אצל הנועם אלימלך בסעודה שלישית ואמר משמו שלפני ביאת המשיח הקב"ה כביכול ינפה אותנו בנפה כזאת כמו שמנפים קמח בכברה וכמו בדרך הטבע כאשר מנפים את הקמח אז הקמח מקבל חבטות מצידי הכברה בין הקמח הדק והטוב ובין הגס יותר ואז נופל הקמח הדק והטוב למטה ואילו הפסולת נשאר בתוך הכברה ואז הפסולת הנשאר למעלה יביטו אל הקמח הדק שנפל למטה ויאמרו להם לא די שלא קבלנו מכות כמו שאתם קבלתם אלא גם נשארנו למעלה ואתם ירדתם למטה אע"פ שקבלתם יותר מכות ממני וכך יזלוזו גרגירי הקמח העב בגרגירי הקמח הדק ויאמרו כך אבל הפסולת אינו יודע שאחרי הבירור הזה יבוא מכה כזאת שכל הפסולת יתבערו ויתבטלו לגמרי, כך אמר, וזהו הענין של יראי חטא ימאסו וסר מרע משתולל וזה משל לזה דהיינו שאותם שהם פסולת יצליחו וירגישו טוב אע"פ שיקבלו קצת מכות אבל זה לא נורא הם יסבלו ויעברו את הכל וישארו עם הרכוש שלהם, ואז יצחקו מהצדיקים ומאותם האנשים שקבלו מכות וירדו למטה אבל לא יודעים שבסופו שבסופו של המשחק יהיה ההפך לגמרי כשתתגלה האמת, שאז יתהפך ברגע אחד כל התמונה.

ועל כן עלינו להתחזק מאד בכל הדברים האלה וצריכים אנו להיות מודעים לכל מה שעובר עלינו, וב"ה שאנו לא מרגישים כ"כ מה שצריך להרגיש שאם כן לא היינו מסוגלים לעבור את כל זה אבל חוץ מלגבי ענין ההרגשה הנזכר עלינו לדעת שהקב"ה בחר בנו ונתן לו את כל הכחות וכל מה שנחוץ לנו ע"מ להכשיר אותנו שנהיה מסוגלים לעבור את המצב הזה ולהמחיש ולקרב את הגאולה, וצריכים אנו להתבונן מה החובה עלינו לעשות בזמן הזה ובודאי שלא מנסים בדור שפל כזה בדברים עמוקים אלא בדברים פשוטים ובאמת ע"י דברים פשוטים מאד יכול כל אדם פשוט להגיע למדרגה שיהיה נחשב בשמים כמו הצדיקים הגדולים, לכן כמה צריך אדם היום להשתוקק לפשטות כמה צריך להתאמץ ולעבוד על זה שיוכל לעבוד את הקב"ה בפשטות ולצפות לגאולה בלי שום חשבונות עמוקים רק בפשטות לציית לדברי חז"ל ולספרי המוסר לעשות בפשטות אע"פ שזה נראה כצחוק בעיני עצמו בכל זאת לעשות בפשטות לא לעשות שום חשבונות גם אברהם אבינו כאשר היה צריך לעבור את נסיון העקדה דבר שהיה נגד השכל לגמרי והיה צריך לבטל את כל דעתו בשכלו כמו שמובא בספרים הק' שאברהם אבינו השיג שזה מצוה שאינה כתובה בתורה ואדרבה הקב"ה שונא את אלה שהיו מעבירים את בנם למולך ואע"פ שידע שלא יתכן דבר כזה בכל זאת ביטל את כל שכלו ועשה רק בפשטות מה ששמע מהקב"ה וזה היה עיקר הנסיון של אברהם אבינו ע"ה.

וכיון ש"בך חותמים" ע"כ צריכים אנו גם כן להכין את הכח הזה בלבנו שנהיה מוכנים לעשות דברים בפשטות גמורה אפי' שזה נגד כל השכל שלנו ולהתרגל בזה מאד כי יתכן שזה יהיה הנסיון והבירור האחרון בדברים פשוטים, וצריך שיהיה האדם עיניו בראשו לחזק את הכח הזה של הפשטות שזה הכח שממשיך את הגאולה השלמה במהרה בימינו בעגלא ובזמן קרוב.

וע"י כל ההכנות האלה בודאי יהיה אפשר למי שיתחשק בזה להצליח בעז"ה להמתיק את מדת הדין כמה שאפשר לכל אחד

פני משיח צדקנו שעד עכשיו כל הדורות חכו לזה ולא זכו ואנו כן זוכים לזה כל הצדיקים פחדו והתביישו להראות את הפנים שלהם לפני המשיח צדקנו.

וה"ו הרבה צדיקים שאמרו שכאשר הם מתפללים על המשיח הם יודעים שכאשר יבוא המשיח יהיה להם בושות וחרפות ולא יוכלו להראות את פניהם אבל בכל זאת הם מוותרים על עצמם ומוכנים לעבור את כל הבזיונות העיקר שיבא המשיח כך היתה ההרגשה שלהם, ואנו כ"כ הסחנו דעתנו בזה עד שבכלל לא מפריע לנו אם אנו מוכנים לזה אם לא רוקדים ושרים משיח משיח, אבל לא שייך לגשת לזה בצורה כזאת אלא קודם כל אדם צריך לגשת עם הרגשה של שפלות ואח"כ צריך להסיח דעת מהשפלות ולפעול מה שאפשר כי לכך נבחרנו אם אנו בדור הזה זה ברור שלכך נבחרנו.

ד

יש מאמר שמובא בשם זקן אחד ששמע מפי אביו שהיה אצל הנועם אלימלך בסעודה שלישית ואמר שכך היה מנהגו של הנועם אלימלך שבכל סעודה שלישית אחרי הדברי תורה שאמר היה מדבר על המאורעות שיהיו בדורו של משיח שיבא בקרוב, וסיפר שאחד הדברים שזוכר ששמע בעצמו מפי הנועם אלימלך היה שאמר שמי שיהיה ירא שמים ירמסו אותו רמיסה כזאת שאם היה חי בזמנו של משיח אחד מהצדיקים מדורות הקודמים לא היה יכול לחיות מרוב הצער לראות את זה, אבל הקב"ה יוריד נשמות מוגשמות ביותר בעלי קטנות המוחין בעלי הרגשות קטנות שהם יהיו מסוגלים לסבול את הצער הזה ולהשאר בחיים.

ושמועתי מאחד שהיה נוכח בשעה שאמר האדמו"ר מסאטמר זצ"ל בהושענא רבה ואמר זאת בבכיות נוראות ומעוררים על המאמר (סנהדרין צ"ח): שאמר ר' יוחנן ייתי ולא אחימניה משום שלא היה מסוגל לסבול את הצרות שיהיו לפני הגאון"ש ואמר שלא יתכן שאמר ר' יוחנן כך על הצרות הגשמיות כי בודאי שהם היו בדרגה יותר גבוהה מזה שהרי ר' עקיבא היה יכול לסבול מסרקות של ברזל אלא בודאי לא לזה כיון במה שאמר ולא אחימניה אלא הסיבה שאמר ייתי ולא אחימניה היא על צער השכינה על חילול שמו ית' שיהיה בדור ההיא מפני השפלות שיהיה בדור הזה שלא יוכל לסבול ולהחזיק מעמד לראות את הצער הזה, ואז בכה האדמו"ר מסאטמר מאד במרירות ואמר על עצמו בושה וחרפה עלי שאני רואה את כל המצב הזה ואני יכול לסבול את זה ולהחזיק מעמד ולחיות עם המצב הזה ואמר אוי לי ואבוי לי שאני מסוגל לעבור את הצער הזה ולסבול אותו.

ובאמת כך צריכה להיות ההרגשה של האדם אבל הסיבה שאין אנו מרגישים כך היא כמו שאמר הנועם אלימלך שהקב"ה הוריד נשמות כאלה שהם יכולים לחיות במצב כזה זה המצב שלנו, ולכן איתא בשאר ספרים שבזמן שמשח יבוא יהיה כל כך חשוך שכל דבר קטן שאדם יעשה יהיה כל כך חשוב בשמים כמו הצדיקים שלפני הדורות שלנו, וגם מובא בשם א' מהצדיקים מלפני ק"נ שנה שאמר פעם דבר נורא שלפני ביאת משיח צדקנו יהיה לאדם פשוט טוב ברוחניות ובגשמיות ולאדם חשוב יהיה קשה ברוחניות ובגשמיות, דהיינו אברכים ירצו לטעום טעם ביהדות וימרטו שערות ראשם ויהיה הסתר גדול ולא ירגישו כלום כך יהיה המצב ואמר לתלמידיו מפני מה אני אומר לכם את זה למען לא תפלו ברוחכם כאשר יגיע

לדברים האלה, ולכן נחוץ מאד ללמוד את הענינים האלה שספרי המוסר מדברים עליהם וגם לדבר על זה לא רק לעצמו אלא גם לאחרים כי מתלמידי יותר מכולם.

אבל כמובן שאם האדם רוצה שהדבור שמדבר אל אחרים ישפיע גם על עצמו צריך לזה כונה שיכוון כאילו הוא מדבר אל עצמו וזה באמת ישפיע עליו ואחרי שאדם באמת יכין ויכשיר את לבו למטרה הנכונה אז גם התפלה שמתפלל והצפיה שלו יעשו באמת רושם בשמים כי אז הדברים יוצאים מן הלב¹.

הנה אנו אומרים בכל יום תוך ה"ג עקרי האמונה אחכה לו בכל יום שיבא כי ה"ז מצוה וחיוב תמידי בכל יום תמיד והנה עתה אנו נמצאים בתקופה של בין המצרים ולכן הרי עתה הזמן לדבר על ענין זה, והנה בזמן זה לא די בזה לבד שנרגיש בלבנו שאנו מחכים ומגעגעים לביאת המשיח אלא בזמן זה עיקר החיוב הוא לצפות לישועה על ידי להתאבל על החרבון, והמטרה בזה היא לקרב את הגאולה השלמה ע"ז כיון שהצפיה לישועה זה אחד מן הדברים היותר חשובים ומועילים להמשכת הגאולה השלמה.

הרה"ק ר' מוטל מסלונים מפרש על הפסוק ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותאמר מילדי העברים זה, שמכח הבכיה הכירה בת פרעה שזה מילדי העברים, כי בכיה של יהודי שונה להבדיל מבכיה של גוי כי בכיה של גוי היא בכיה של צער ויאוש על ההפסד אבל אצל יהודי אין דבר כזה אדרבה הבכיה של יהודי זה ביחד עם תקוה וזה מקרב ומחזיר את הדבר, אצל יהודי אין שום בכיה של יאוש אין שום צעד שיהודי עושה מתוך יאוש, אלא כל מה שיהודי עושה זה צריך להביא פירות צריך לצאת מזה איזה ענין.

וזה כבר בטבע של יהודי כך ואפי' ילד שאינו מבין ואינו יודע כלום נעשה כך מאליו מטבע נפשו כי נפשו יודעת את המטרה ומכש"כ משה רבינו ע"ה שלא היה סתם ילד וממילא הכירה בת פרעה מכח הבכיה שלו שזה בכיה של יהודי².

עכ"פ זה המצוה של הזמן הזה שצריכים לצפות לישועה ע"י האבלות והבכיה על החרבון זה מקרב את הגאולה השלמה, ובפרט בדור שלנו ובתקופה הזאת מצוה עלינו יותר לקרב את הגאולה כנ"ל וכמו שיתבאר להלן בהרחבה.

ואפשר שכמו שאצל האדם אחר מאה ועשרים שנה אחת מהשאלות הראשונות ששואלים אותו בבית דין של מעלה היא צפית לישועה מפני שזה הקדמה לכל השאלות וזה יסוד ושורש לכל שאר הדברים ולפי התוצאה של הדין בשאלה הזאת עפ"ז יהיה כל הדין והמשפט של האדם בבית דין של מעלה (וכבר הסברנו באריכות מה הסיבה לזה), כמו כן יתכן מאד שלפני הגאולה השלמה שאז צריך להיות הבירור הגדול כמו שכתוב בסוף ספר דניאל תהיה הבחינה גם כן בדבר הזה וזה יהיה השאלה הראשונה האם צפינו לישועה האם חכינו לביאת המשיח כמו

ובודאי שהקב"ה כטוב בידו ישלם לכל מי שהיה לו שייכות להמשיך את הגאולה השלמה ובדין הוא שיטול שכרו ברגע שתופיע הגאולה השלמה, ונזכה לקבל פני משיח צדקנו ברוב רחמים וחסדים מגולים במהרה בימינו אמן.

ו

חובה עלינו לבדוק את עצמנו ואת לבנו וגם את לב הילדים שלנו האם אנו יודעים מהו הגאולה ועל מה אנו מחכים והאם באמת אנו מחכים לגאולה השלמה שזה לא כל כך פשוט וזה הצעד הראשון שאדם צריך לעשות לדעת באמת מהו התמונה האמיתית למה אני צריך להשתוקק ועל מה אני צריך לעבוד על עצמי ולפעול על הלב שלי שאהיה משתוקק לזה, אבל אחרי שאדם כבר יודע את התמונה עדיין יש לו עבודה גדולה מאד להחדיר את זה לתוך לבו שיהיה באמת מצפה לזה ורק לזה תהיה הצפיה שלו ולא לשום דבר אחר, ולשם כך צריך גם שיהיה לאדם בלבו הביטול מהענינים הגשמיים שתהיה לו ההבנה שבאמת כל הענינים הגשמיים הם דברים נפסדים והבל הבלים כמו שכתוב בקהלת וזה צורך חשוב ע"מ להכשיר את לבו של האדם שיהיה באמת מצפה לתכלית האמיתית דהיינו ע"י שקודם כל לא יהיה קשור לעניני העוה"ז ויבטל מלבו את ההערכה שיש לו לענינים הגשמיים.

וכיצד האדם יכול להגיע לזה נראה לומר כמו שכתוב בספרים הק' על הפסוק האמנתי כי אדבר שאם אדם מדבר על אמונה זה מעורר את האמונה בלבו ואם לא מדברים יש סכנה שאדם ישכח מזה ח"ו, כי באמת הדבור משפיע על הלב של האדם כמו שאנו רואים שהדבור על ענינים גשמיים וח"ו על עניני יצה"ר משפיעים על הלב של האדם בעל כרחו, ולא רק המחשבות משפיעות על הלב אלא גם הדבורים ביותר משפיעים כמו שרואים היום שרוב העולם מושפעים רק ממה ששומעים ממה שמדברים וממה שקוראים ורואים חדשות וכל הדברים האלה וזה משפיע ונכנס לאט לאט בע"כ לתוך לבו של האדם וכובש את לבו ח"ו.

ומאויבי תחכמי ובודאי מדה טובה מרובה ולכן אדם יכול לצאת מכל זה ע"י שיחשוב כל הזמן מחשבות בענינים רוחניים מחשבות של אמונה אמיתית והתכלית והמטרה האמיתית עד שזה יעורר את לבו וישפיע בע"כ על לבו, כי זה באמת הנקודה הפנימית של הלב של היהודי שרוצה לעשות רצון ד' כמו שהרמב"ם אומר שמכים אותו עד שיאמר רוצה אני, וזה נחשב רצון מפני שבאמת בפנימיות לבו הוא באמת רוצה כך אלא שהחיצוניות מכסה עליו.

ולכן אם אנו רואים שריבוי המחשבה וריבוי הדבור בדבר משפיע על האדם ומסיר את לבו לדברים שלא שייכים אליו כלל בפנימיות שלו, כל שכן שאם יחשוב הרבה וידבר הרבה על ענינים שהם רצון נקודת פנימיות לבו אז בודאי ובודאי שזה יבטל את החיצוניות המכסה על הלב ויתעורר לבו

¹ שאיתא בחז"ל אש שורף ואינו מכלה האש הרוחני אינו מכלה כמו האש הגשמי האש הרוחני זה אש אחרת זה אש שמעמידה את האדם והיינו החמימות שאדם מרגיש להקב"ה לעבודת ד' לתורה הק' ולמצוות זה האש הרוחני, והאש הרוחני שהיה בוער בשעת מתן תורה זה היה התשוקה הגדולה שהיתה שם שמכח זה יצאה נשמתם, לא שיצאה נשמתם מהאש אלא שהאש הבעיר את הלב שלהם עד שיצאה נשמתם מגודל התשוקה להקב"ה וזה התמונה של קבלת התורה כמו שהזכרנו.

² ואולי בת פרעה לא היתה מבינה באמת מה ההבדל בין בכיה של יהודי לשל גוי במהות שלה אבל היה ניכר לה שזה שונה מבכיה של גוי שהדורות הראשונים היו יותר בעלי הרגשה ולכן היה ניכר לה לפי הקול שזה בכיה של יהודי.

¹ ואפשר לפרש בפשטות את המאמר של דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב ע"פ מה דאיתא בזוה"ק שדבור בלי דחילו ורחימו לא פרחא לעילא שכאשר אדם מדבר דברי תורה ותפלה בלי אהבה ויראת ד' זה לא עולה לשמים, והשמים נקראת לב כי מה זה באמת לב הנקודה הפנימית שנותנת חיות לכל ההיקף זה נקרא לב, ואפשר לומר שהדברים היוצאים מן הלב של האדם נכנסים אל הלב אל השמים שלבו של העולם זה השמים וכמו שנאמר השמים כסאי והארץ הדום רגלי פי' שהארץ רק מחזיק את הכסא אבל הכסא שהקב"ה יושב עליו ושורה בו זה השמים, וגם כל החיות של העולם וכל ההשפעות באות מן השמים לכן זה נקרא הלב של העולם, וכמו שכתוב בתורה גם כן וההר בער באש עד לב השמים והענין של האש הזאת היה רוחני כמו

כך והוא אומר גם כן שהוא מאד שמח לקראת ביאת האבא ומצפה לביאתו ובאמת זה רק פטפוטי דברים שהרי אינו יודע כלל מה זה אבא רק מנסים להסביר לו שכאשר יבוא האבא יהיה טוב, אבל הוא לא יודע מה זה טוב הוא חושב שהמיני מתיקה שיקבל מאביו זה טוב ובעצם נמצא שהוא מחכה לאבא בשביל המיני מתיקה שהאבא יתן לו, וזה הדוגמא לאדם שח"ו לא יודע מהו הגאולה הוא לא יודע למה לחכות ויכול להיות שנדמה לו שהוא מצפה כל הזמן לגאולה והוא מתפלל וצועק כל הזמן שהוא רוצה את המשיח אבל באמת הוא לא התפלל על משיח אלא התפלל על דבר אחר לגמרי.

ובזה אפשר להבין מה ששואלים הרבה מפרשים על מה שאנו מתפללים בכל יום שלשה פעמים על הגאולה השלמה ולמה עדיין לא נענינו, והתשובה היא שהדבר תלוי לפי הלב של האדם החשיבות היא לפי כמה תשוקה יש לו באמת לגאולה אמיתית אם אדם לא מתפלל על הגאולה האמיתית לא שייך שימשיך עי"ז את הגאולה השלמה.

עכ"פ יש לפנינו עבודה גדולה שצריכים אנו להחזיר את כל זה בתוך הלב שלנו ולבחון ולבדוק את לבנו האם באמת אנו קרובים למטרה הזאת והאם באמת זה הרצון שלנו והתשוקה שלנו, ואם לא ח"ו צריכים אנו מאד מאד להתפלל על זה ולהשתדל ולהתאמץ לעשות מה שאפשר לנו להשיג את זה.

והנה לפני הכניסה לא"י (שהיא היתה הגאולה דאז) כעס משה רבינו כל כך על בני גד ובני ראובן ויש להבין מה העוול הגדול שעשו עד שהשוה אותם למרגלים ואמר להם והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים וכו' ולמה תניאון את לב בני ישראל מעבור אל הארץ אשר נתן להם ד' כה עשו אבותיכם וגו' מדוע אמר להם דברים כאלה היכן רואים שזה היתה כוננתם הרי הם אמרו למשה רבינו טעמם ונימוקם שכיון שאנו רואים שארץ מקנה היא ולעבדיך מקנה לכן מתאים לנו את החלק הזה בארץ ולמה זה נחשב כאילו הניאו את לב בני ישראל!

ואפשר לומר שהכעס של משה רבינו היה על מה שעכשיו בזמן שהם עומדים לפני הכניסה לא"י לפני הגאולה חושבים על המקנה וזה כל הדאגה שלהם, וע"ז הצטער מאד שאם ח"ו תכנס המחשבה הזאת לשאר העם שיתחילו לדאוג ולחשוב עכשיו על רכושם ועל דברים כאלה זה נחשב כאילו הם מניאים את לב בני"ל לבלתי עבור אל הארץ אשר נתן להם ד' שזה לא הארץ אשר נתן להם ד' וזהו מה שהארץ משה רבינו שהיה יכול לומר מעבור אל הארץ ולמה הוסיף אשר נתן להם ד', אלא כוננתו לומר שזה לא הארץ אשר ד' רצה לתת לנו כי מטרת נתינת א"י לנו הוא לקנות שם רוחניות ולחיות שם עם דבקות רק בד' כי שם המקום היותר מסוגל בעולם לרכוש רוחניות וקירבה לד' כי תמיד עיני ד' אלקיך בה!

לך ע"ש ולכן אם נכנסים לשם עם דבקות בלב לגשמיות ולדאוג עליה (שזה מה שמדבק את לב האדם אליה) לא ירויחו המטרה המבוקשת ממתנת א"י ולכן ח"ו כאלו לא קבלו המתנה ולא נכנסו כלל אליה, ולכן חרה לו כ"כ ע"ז למשה רבינו, וזה מה שרצה משה רבינו להוציא מלבם.

ובאמת ענין זה הנזכר שלא לדאוג על העניינים הגשמיים יותר מדאי הוא דבר שנוהג תמיד כי יש בזה פגם גדול במדת האמונה והבטחון כי בכל עניני וצרכים הגשמיים צריך האדם לסמוך על הקב"ה ולהאמין שהקב"ה זן ומפרנס אותנו ונותן לנו כל מה שאנו צריכים בעוה"ז ואין לנו לדאוג על זה ומה שעלינו לדאוג הוא רק לרוחניות כי זה תלוי בידינו ובבחירתנו וכמ"ש חז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואע"פ שאנו צריכים לעשות איזה השתדלות בדרך הטבע רק מפני שהקב"ה גזר עלינו בזעת אפיך תאכל לחם

שהרמב"ם קובע שאחכה לו בכל יום שיבוא זה אחד מ"ג עקרים.

וכדאי להזכיר כאן את לשון הרמב"ם (הלכות מלכים פ"א ה"א) שזה מאד מבהיל ומפחיד שכותב שם שכל מי שאינו מאמין בו ואינו מחכה לביאתו לא בשאר הנביאים לבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו, וצריך ביאור גדול להבין את זה למה זה נחשב כאילו כופר בכל התורה כולה ובמשה רבינו, וכדי להבין את זה צריך לומר שאם היינו יודעים בברור מהו באמת הגאולה היה אפשר קצת להבין שזה היסוד של כל התורה כולה.

ז

העיקר הפשוט הוא שכל הענין של הגאולה השלמה זה שיגאל כל העולם כולו מהשליטה של הס"א מהשליטה של היצה"ר שיתבער כל הרע מהעולם וזה כל המטרה שלנו, וכל העבודה שלנו בעוה"ז היא לבער את הרע מהעולם ולהגביר את הטוב על הרע עד שיתבטל לגמרי כל הרע וכמבואר ע"ז באריכות ובהרחבה בספרי הרמח"ל ע"ש.

ועי"ז נוכל להתקרב לד' ית' ולהיות דבוק אליו ית' ולהיות בקביעות עמו במחיצתו ובהיכלו ולטייל עמו בגן עדן כביכול כמבואר ברש"י עה"פ (ויקרא ל"ו י"ב) והתהלכתי בתוכם ע"ש ואין לנו מטרה אחרת בעולם כלל אלא להגיע לדרגא זו היות נפשו צרורה בצרור החיים כמבואר כל זה בספרי מוסר בראשונים ובאחרונים עי' בדבריהם, וזה תכלית כל התורה כולה ותרי"ג מצותיה להגיענו על ידם לידי כך, וכמו שאיתא בזוה"ק שכל התרי"ג מצוות של התורה הם עצות איך להתקרב להקב"ה ולבטל את היצה"ר.

ומאחר שכן כל המטרה של כל התורה כולה וכל העבודה שלנו בעולם הזה היא לבטל את כח הרע ולגאול את עצמנו ואת העולם כולו מהרע של הס"א ולמשוך את השליטה של היצה"ט ועי"ז לגלות מלכות שמים בעולם וזה המטרה של כל התורה כולה, אם כן לפי זה פשוט מאד שמי שאינו מחכה לדבר הזה ואין לו מטרה כזאת הרי הוא ח"ו ככופר בכל התורה כולה וזה פשוט מאד להבין.

ח

הרוצה לעורר עצמו לצפות להגאולה שלמה צריך לדעת מהו התמונה האמיתית של הגאולה, שאם אדם אינו יודע מהו התמונה האמיתית של הגאולה אם כן על מה הוא מצפה ועל מה הוא מחכה, וכל זמן שלא יודע התמונה לא נחשב מחכה לביאתה ועדיין אינו מקיים מצות צפית לישועה.

וכמו ילד קטן שלא זוכר את אביו כלל כי אביו עזב את הבית כאשר היה עדיין צעיר מאד ואחרי כמה שנים והילד כבר גדל קצת אומרים לו שיש שמחה גדולה שאבא מגיע אבל הילד לא יודע מה זה אבא, אבל מכניסים לו במח דבורים כאלה שידבר

¹ ולפי הפשטות אפשר לומר כמו שרש"י אומר שיהיו בני ישראל סבורים שאדם יראים לעבור מפני המלחמה וחוזק הערים והעם ויחשבו שהם משקרים בטענתם ומה שהם אומרים שבשביל המקנה זה רק תירוץ, אבל סוף כל סוף לא כווננו בכלל לרע ולא היה כאן שום כוונה במזיד כמו המרגלים וא"כ איך מונה אותם בשם תרבות אנשים חטאים וכה עשו וגו', ועוד הרי סך הכל החשש שיגרורם שיניאו את לב בני"ל הוא חשש רחוק שהרי הטעם שלהם היה נכון ואמיתי שבאמת היה להם הרבה מקנה וזה באמת היה הטעם שלהם ולמה היה צריך לחשוש שיחשבו בני"ל שהם משקרים ויכנס בהם פחד, והענין צ"ב.

מהו הפגם כשאדם דואג על הגשמיות

² וזה הסיבה שנתאוה אברהם אבינו לארץ ישראל כמבואר ברמב"ן ריש פ'

הדעת בעולם, אבל אפשר לומר שהפירוש הוא שצריך להסיח דעת מהחיים הרגילים ומהגשמיים ולא מהרוחניות שזה לכאורה היפך מהפשט של המאמר, וזה הכונה שאין בן דוד בא אלא בהסח הדעת דהיינו עד שיסיחו דעתם מהענינים הגשמיים וידוע שדברי חז"ל נאמרו רק ברמז וחיידה, (וכן אומר המהרש"א שהכלל שאין דברים יוצאים מידי פשוטם לא נאמר על דברי אגדה שדברי אגדה הם רמזים ורק מי שראוי להבין מבין ממילא אפשר לומר שזה הכונה).

המצב של הגאון הוא כמו שאיתא במדרש על הפסוק בשיר השירים הראיני את מראיך השמיעני את קולך שבשעת קריעת ים סוף שהיו בני ישראל במצוקה גדולה וצעקו מפני שהיתה סכנה מכל הצדדים מצדיהם המדבר מאחוריהם המצריים ומלפניהם הים, ואז אמר הקב"ה אני רוצה לראות בשעה כזאת להיכן את פונה הקב"ה בדק את בני ישראל בשעה כזאת ואמר הראיני את מראיך השמיעני את קולך להיכן אתה פונה במצב כזה ואז צעקו בני ישראל אל ד' ועמדו בנסיון וצעקו באמת רק אל ד' מפני שהרגישו שאין להם למי לפנות רק להקב"ה, ובאמת זה המצב של הגאולה השלמה שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים אם כן כל הצרות שמופיעות הם רק בכדי לקרב אותנו לרעיין הזה.

ואם אדם מתבונן בענין יכול להבין בקל שאם הגענו למצב שאין לנו על מי להשען בודאי זה ע"מ לקרב אותנו לרעיין הזה שנפנה רק להקב"ה ונסיח דעת משאר הענינים וזה היה הנסיון בשעת קריעת ים סוף אם ירצו לעשות מלחמה או שיתפסו כל מיני עצות ותחבולות להנצל ממצרים או שרק יפנו אל השם, והרמב"ן אומר שהיו כתות שבאמת נכשלו וצעקו הבלתי אין קברים במצרים ודברו בצורה אחרת בצורה גשמית אבל כלל ישראל עמדו בנסיון כמ"ש ויצעקו אל ד' וכו' ונחשון בן עמינדב קפץ לתוך הים ומה היה הענין שקפץ לתוך הים ואיתא בחז"ל שבתוך הים צעק באו מים עד נפש אם כן מדוע קפץ לתוך הים. **אבל** אפשר לומר שרצה להמחיש להם יותר את הענין שאין

לכן היום שאנו עומדים לפני הגאולה השלמה כמו דור המדבר שהיו עומדים לפני הכניסה לא"י בודאי יש עלינו החיוב להתמסר רק לזה ולא לחשוב על דברים אחרים כלל כי חבל לנו לדאוג על עולם שבין כך עומד להיות כלה ונפסד, ובאמת להרבה אנשים זה נסיון לא כל כך פשוט זה נסיון גדול להם לשכח ולא לדאוג על עניני הרכוש ועל הענינים הגשמיים, ואפי' אנשים שבאמת נדמה להם שהם באמת מחכים ומצפים לגאולה ומאמינים שעוד מעט בקרוב יופיע הגאולה השלמה, בכ"ז קשה להם מאד להתנתק או עכ"פ להסיח דעת מהגשמיים ומהעוה"ז וזה כבר שנים שעדיין אין לבנו שלם עם הענין הזה של הצפיה לישועה, לכן צריכים לדבר על הגאולה תמיד ויחשוב כל הזמן מזה וללמוד ספרי מוסר המדברים מזה ולדבר לאחרים כנתבאר.

ט

ובאמת איתא בגמרא שלפני ביאת המשיח חלק מחבלי משיח יהיה שתכלה פרוטה מן הכיס, וכתוב בשם צדיקים גדולי הדורות שלפנינו שאחרי שיהיה הרחבה גדולה בעולם יהיה ח"ו מצב של דוחק גדול ועוני ויהיה להרבה אנשים קשה מאד להתרגל לחיות עם המצב הזה, אבל צריך לדעת שחבלי משיח אינם סתם יסורים וסתם צרות אלא באמת הם מכשירים אותנו ואת כל העולם כולו לגאולה השלמה, אבל אם אדם יכשיר את עצמו לזה בבחירה החפשית שלו לא יצטרך כל כך לזיכוכ הזה כמו בכל דבר שאם אדם עושה בעצמו את ההכנה הנדרשת הוא מגיע יותר מהר ובקלות, ומזה יכולים אנו להבין שהדוחק והעוני הכונה בזה היא לנתק אותנו מהשקיעה בגשמיים וזה המטרה של הנסיון וממילא לאנשים שהם מאד שקועים בגשמיים יהיה להם קשה מאד להסיח דעת.

הגמרא אומרת שאין בן דוד בא אלא בהסח הדעת וכבר נאמרו הרבה פירושים על זה מה זה הסח הדעת ולפי פשט הדברים קשה איך אפשר להסיח דעת מהגאולה אדרבה צריך לחכות לו בכל יום שיבוא ואסור להסיח דעת, ויש אומרים שהסח הדעת הפ' שאנשים יהיו מצומצמים בשכל ויהיה חסר

האדם לחיות עם מדת הבטחון בד', ולכן היה צערו של משה רבינו גדול מאוד שהרי ביציאתם ממצרים לפני שקבלו את התורה"ק היה להם הבטחון הראוי כמש"כ (ירמיהו ב' ב') זכרתי לך חסד נעורייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה וגו' ועתה אחרי קב"ה"ת ולבסוף מ' שנה שכבר נתן ד' להם לב לדעת ולעמוד על דעת רבם משה רבינו, וא"כ כבר היה האפשריות להיות בדרגה זו של הבטחון מכח עצמם ולבם, ובכ"ז לא הגיעו עדיין לכך הרי זה מעורר חרון אף גדול ונחשב זדון וכמשאחז"ל (אבות ד' ט"ז) שגגת תלמוד עולה זדון (וע"ש בר' יונה), ויש לנו ללמוד מזה כמה התביעה היא יותר גדולה על בן תורה שדואג על עניניו הגשמיים ולא הביא אותו לימוד תורתו למדת הבטחון, ועל כן יש יכל אחד לעשות חשבון עם נפשו שלא יהיה עליו תלונה זו ביום הדין ואוי לו לאותה בוושה וכלימה שיכסה פניו אם לא נדאג לתקן דרכינו בזה כראוי בעוד מועד.

והנה פחד משה רבינו שכאשר יראו שאר השבטים חוסר אמונתם ובטחונם בד' הרי זה ישפיע גם עליהם שגם הם יפחדו מהמלחמה נגד הכנעניים ויהיה התוצאה כמו אצל המרגלים בזמנם, עד שהבטיחו לו שגם הם יעברו ללחום יחד עם כל השבטים ועי"כ לא ילמדו מזה שלא לבטוח בד' לגבי המלחמה ולהיות סולדים מלעבור אל הארץ, (ומזה הבין משה רבינו שלא חוסר הבטחון בד' גרם להם לרצות לנחול בעבר הירדן אלא טמון בלבם טעם אחר שלא רצו לגלות אליו והוא מה שהזכיר משה רבינו בפ' וזאת הברכה (ל"ג כ') בברכת גד כי שם חלקת מחוקק ספון וגו' וכפרש"י שם שרצו להשאיר שם מפני שמה רבינו קבור שם ורצו להיות יחד אתו).

ואין לתמוה איך יצא שמה רבינו טעה לחשוד בכשירים כי יתכן שהיה גם ביניהם כאלה (או הטף והנשים) שהבינו דבריהם כפשוטם, לכן הוצרך משה רבינו לומר להם את כל זה בצורה חמורה כזאת כדי להוציא מחשבה רעה זו מלבם וגם לשמור בזה על השאר להכניס פחד בלבם מלחשוב מחשבה כזאת ח"ו.

אבל אין ההצלחה תלויה בדינו ובבחירתנו כלל נמצא שההשתדלות שאנו עושים זה רק שמצוה שעלינו לעשות איזה פעולה.

אבל לדאוג לא נתן לנו הקב"ה מצוה ואדרבה אם אדם דואג הרי זה דומה לילד קטן שבא הביתה ודואג מה יאכל היום שבודאי הרי זה טפשות גדולה מצדו שדואג על זה ואינו סומך על אביו ואמו שהם דואגים עבורו על זה ועוד וכי הוא יכול לעזור לעצמו ומה יועיל לו הדאגה, והילד אין עליו לדאוג יותר אלא לבוא בזמן לאכול ולקרב את עצמו אל האוכל אבל הדאגה על עצם הענין שיהיה לו מה לאכול לא שייכת אליו כלל, וכמו כן אם אדם דואג על דבר שזה אך ורק ביד של הקב"ה הרי זה סימן שחסר לו באמונה ובטחון.

ומכל שכן כאן בענין בני גד ובני ראובן היה הדבר הרבה יותר חמור ולא דנם לכך זכות וכשוגגים בדבר, כי הנה הן הם אשר ראו בעיניהם אשר הוציאים ד' ית' ממצרים למדבר שממה וחיו שם בארץ לא זרועה מ' שנה שלא היה שם לא מזון לאנשים ולא מרעה לבהמתם ובכ"ז לא חסר להם דבר, ועתה שד' ית' מכניסם לארץ ישראל אשר הבטיח לאבות הקדושים וכמו"כ הבטיח להם בשעה שהוציאים ממצרים ובזה אינם בוטחים בו ית' שלא יחסר להם שם מרעה לבהמתם, ולא למדו עדיין מדת הבטחון בו ית' וכמו שייסר אותם משה כמש"כ (דברים א לב) ובדבר הזה אינכם מאמינים בד' וגו' לכן בזה היו נחשבים כמזידים גדולים ולכן תיאר אותם משה רבינו בלשון כזה תרבות אנשים חטאים ולכן דימה אותם להמרגלים כי זה בדיוק היה חטא המרגלים שאחרי שראו כל הניסים ושידוד המערכות ביציאת מצרים ועכ"ז כשראו שהכנענים יותר חזקים מהם ולא יוכלו הם בכחם לכבושם נפלו מאמונתם ובטחונם בד' ולכן היה גדול עונם של המרגלים מנשוא.

מהו התביעה הגדולה על בן תורה שדואג על הגשמיים

ועמש"כ בפירוש הגר"א משלי (כ"ב י"ט) שמטרת כל התורה כולה הוא שיגיע

מטעי לכן אם יעשה רק את ההתנתקות מהעוה"ז ממילא תתעורר בו הנקודה הפנימית שבלב זה דרך אחד.

והדרך השני הוא מתוך ההכרה שאדם מכיר בברור את האמת והגיע לדרגה שאינו צריך כבר להתנתק מפני שבאמת בלבו אינו קשור כלל לדברים האלה רק להקב"ה וממילא אינו צריך להגיע לדוחק הזה של החבלי משיח שהם ינתקו אותו ואשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו שמגיע מוכן ולא צריך לעבור את המצב של הקושי והדחק, וחוש מזה גם זוכה לדבר יותר גדול שהגיע לכך בכח עצמו ולא קיבל עזרה משום דבר ולא מכח הלחץ של החבלי משיח, ועל"פ המטרה בשניהם היא אותה המטרה להגיע למטרה שאדם ידע מה לפניו וידע למה הוא צריך לצפות להשתוקק ולדעת שאם לא ח"ו הוא נכנס בגדר של מה שהרמב"ם אומר שזה מפחיד לומר את זה, שמי שאינו מאמין או שאינו מחכה לביאתו הוא כופר בתורה ובמשה רבינו ח"ו כלומר שהוא רחוק עדיין מכל התורה כולה וזה סימן שנשכח ממנו התמונה של מעמד הר סיני.

על מי להשען ובין כך הם בסכנה גדולה ובדרך הטבע אין שום דרך שינצלו ובכדי להמחיש את הענין שירגישו באמת שהם אבודים ואין להם על מי להשען ואין להם שום עצה רק לפנות להקב"ה ועי"ז ביטל את כל ההרגשות שיכולות להכנס בתוך לבו של האדם שסוף כל סוף סומך על איזה דבר, שאם אדם ממחיש לעצמו את החוסר אונים זה מקרב את הדבר ללבו שירגיש מה שצריך להרגיש, ובתוך הים בתוך גלי הים אחרי שהמחיש את זה התחיל להתפלל תפלה אמיתית מעומק הלב שכבר היה לו ברור בכל חושיו ובכל ההרגשות שלו שאין לו למי לפנות אלא להקב"ה.

עכ"פ בכדי להמחיש את הענין הזה בלבו של האדם אפשר לגשת לזה בשני אופנים או מתוך ההכרה של הסכנה ומתוך היאוש למצא תקוה בכל עניני העוה"ז ועי"ז אדם יכול להתנתק מכל הגשמיות, וממילא אם לבו של היהודי אינו קשור לגשמיות מעצמו הוא כבר יתקרב להקב"ה ויפנה אליו שסוף כל סוף בעומק לבו של היהודי זה כבר נטוע כמו שכתוב נצר

מאמר "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה"

(מתוך דרשת חיוזק שנאמרה באסיפה לנשים ו' אב תשס"ט והדברים שייכים לכולם בין לאנשים ובין לנשים)

הבני יששכר).

א

וזה הפירוש הפשוט במאמר זה, ולפי פירוש זה לא נאמר ענין זה לכל אחד ואחד (אלא למי שלא מתאבל כראוי על החורבן) אמנם יש עוד פירושים שנאמרו בספה"ק על מאמר זה, ויש לפרש באופן אחר שעל פיה תהיה נוגע מאמר זה לכאור"א.

והנה הלשון שהזכירו חז"ל "כאילו" נחרב בימיו, מצינו ג"כ לשון זה לגבי יציאת מצרים שכתוב במשנה וברמב"ם ובשו"ע וכמו שאנו אומרים בהגדה של פסח "חייב אדם לראות את עצמו [בליל הסדר] "כאילו" הוא יצא ממצרים" והכוונה הפשוטה שם היא שאדם צריך בלילה הזה להרגיש את החירות כאילו הוא זה שהשתחרר עכשיו מעבדות ויצא לחרות כך צריכה להיות השמחה כ"כ גדולה (ולגירסא השנית שהוא גם גירסת הרמב"ם חייב "להראות" עצמו, הכוונה שצריך להיות ניכרת עליו לפי הנהגתו בליל הסדר כאילו הוא זה שיצא), וזה הכוונה "כאילו" הוא יצא ממצרים, וכמו"כ באופ"ז יש לפרש גם בענינינו שהאדם צריך להרגיש כאילו בימיו נחרב הביהמ"ק ושהרי זה אצלו אסון חדש ולכן זה מאוד מעורר הרגישו, כמובן שלא כל אדם מסוגל לעשות א"ז לגמרי שיהיה אצלו כך ממש אבל בכל אופן עד כמה שהוא יכול להתקרב להרגשה הזאת יש לו להשתדל לעשות (וכמו"כ לגבי יציאת מצרים כך הוא), לכן אדם צריך להחדיר אל לבו את ההרגשה הזאת עד שיגיע כמה שיכול להרגשה כזאת שיהיה בעיניו כאילו עכשיו קרה החורבן.

והנה זה קשה מאוד לעורר את ההרגשים ככה ע"י שאדם יתאר לעצמו דבר שלא היה, אך יש עוד ענין עמוק לפרש שכלול בעצם במילים האלו של חז"ל "כאילו נחרב בימיו" ע"מ שבזה יהיה הדבר יותר קרוב אל לבנו לקיים את זה.

ב

והנה יל"ב שכל התורה היא אמת ולכן כל פעולה שהתורה מחייבת אותנו לעשות זה עם אמת ולא דמיונות, ולכן כתוב

אנחנו היום עומדים בזמן של בין המצרים בתשעת הימים שמר"ח אב שזה הזמן שצריכים אנחנו להתאבל על החורבן, ובאמת כל השנה צריכים אנחנו להתאבל על החורבן, ובמשך כל השנה אסור לנו לשכוח ולהסיח את הדעת מהחורבן כמש"כ "אם אשכח ירושלים תשכח ימיני" ח"ו, אבל הזמן העיקר שצריכים להוסיף להתאבל ביותר על ירושלים זה הזמן של בין המצרים ובפרט בתשעת הימים.

והנה אמרו חז"ל (ירושלמי פ"א הל' א') "כל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו" [זה הנוסח המובא בספה"ק ובדפוסים שלפנינו הנוסח בשינוי קצת] זה דבר מאוד חמור ומאוד מפחיד שמי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו הרי זה נחשב כאילו נחרב בימיו, ובפרט לפי הנוסח בדפוסים שלפנינו שנחשב כאילו יש לו חלק בהחורבן, ובפשטות הכוונה מפני שהיה בידו למנוע את המשך החורבן והוא לא עשה את מה שהיה עליו לעשות ע"מ למנוע את זה, ז"א שכל אדם מוטלת עליו האחריות לעשות כפי כחו ע"מ לקרב את ההגאולה שלימה ולבטל את החורבן.

ומה אדם יכול לעשות כדי שיבנה ביהמ"ק, הדבר הראשון שהאדם יכול לעשות הוא להתאבל על החורבן כי האבלות שאנחנו מתאבלים על החורבן זה מה שבונה את הביהמ"ק של העתיד וזה מכין ומקרב את הגאול"ש, ולכן אחז"ל כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, לכן כל הדורות שלפנינו וכל הצדיקים שכ"כ התאבלו על חורבן ירושלים ובכ"ז לא נבנה ביהמ"ק בימיהם ח"ו לחשוב שהם לא פעלו שום דבר מאחר שמשיח עדיין לא בא ושגם עליהם נאמר שכל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו וכו', אלא הם באמת עשו את שלהם ויצאו ידי חובתם [אפילו ביותר ממה שנדרש מהם], והענין הזה של "כל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו" לא נאמר אלא על מי שלא עושה את שלו לפי האפשרות היכולת שלו (וכ"כ

ולכן תמיד כאשר היצר טוב מקבל כחות חדשים באופן שהוא יוכל להעלות ולרומם יותר אנשי העולם אז באותה שעה גם היצה"ר מקבל כנגד זה כחות חדשים לעשות נסיונות חדשים להוריד ולקלקל את העולם יותר ממה שעד עתה, וכמו"כ היא בהיפוך שבשעה שאנו רואים שצד הרע מקבל יותר כח לשכנע ולמשוך את (האדם הפרטי או את) אנשי העולם לצד הרע ח"ו אז יש לנו לדעת שכמו"כ באותה שעה כשצד הרע מקבל כחות חדשים כמו"כ גם היצר טוב מקבל ג"כ באותו שעה כחות חדשים נעלים יותר מעד עתה וכך הוא הסדר בכל דור ודור.

והכלל הזה חשוב מאוד לדעת וזה נוגע גם לכל יחיד ויחיד שתמיד כשיש לאדם הזדמנות לעלות יופיע לו עתה גם הזדמנות לרדת ולכן בהכרח יופיע לו גם נסיון ואם יתגבר בנסיונו רק אז יקבל את העליה ונמצא הנסיון הזה הוא בעצם הקובע אם האדם יעלה או ירד, שבשעת נסיון האדם לא יכול להשאר במקום אחד או שהוא עולה או שהוא יורד, (ולפעמים הנסיון מופיע אחרי שכבר עלה נתרומם והנסיון הוא קובע אם ישאר בעליותו או לא) כך הוא המצב בכל חיי האדם.

וע"פ ענין זה הנזכר נוכל להבין מה שקורה היום אתנו שמכיון שמגיע הזמן שבו אנחנו יותר ויותר מתקרבים לגאו"ש כפי שנראה היום שאנחנו מאוד קרובים לגאו"ש ואע"פ שאין שום אדם בעולם שיודע בדיוק את השעה שבו משיח יגיעי בכ"ז מכח מצב העולם ומכח כל הסימנים שהודיע לנו חז"ל (וגם צדיקי הדורות) מזה נוכל לדעת עכ"פ שאנחנו קרובים מאוד מאוד וכל בר דעת יוכל להבין שהחוש מעיד על זה היום בין מכח מצב הירידה הגדולה היום מיום ליום ובין מכח התגברות המלכיות זה עם זה ומכח כל המאורעות המשוונות בעולם וכדו' עד שאין שום מקום להסתפק בזה, שהגאו"ש כבר עומד אחורי הדלת ואפשר שבכל רגע הדלת תפתח זה יכול להיות תלוי באיזה משהו קל שעלינו עדיין לתקן וכדו' וע"ז אנחנו נאפשר את פתיחת הדלת, ועל כן על זמן כזה נאמר הפסוק (שה"ש ...) הנה זה עומד אחר כתלנו וגו' כלומר שהשכינה כבר עומדת אחר כתלנו ומתחננת וצועקת אלינו שנאפשר לה להתקרב אלינו וכמש"כ "קול דודי דופק פתחי לי" [הקב"ה] מבקש מאתנו תפתחו לי את הדלת אני כבר עומד מאחרי הדלת ודופק ומבקש שתפתחו, זה המצב של היום.

לכן לעומת זה היצה"ר והס"א מקבלים כחות אדירים לעומת הכח הזה והקירבה להגאולה שלימה שמופיע עכשיו ולכן עתה לעת כזאת גם היצה"ר קרוב מאוד אלינו ח"ו ויש לו כחות אדירים כי זה לעומת זה עשה ד' וכנ"ל, ומה גם שהיצה"ר מפחד על עצמו כי ברגע שיופיע הגאו"ש זה יהיה הסוף שלו והוא יתבער מן העולם ולכן הוא מתאמץ מאוד בכל הכחות שלו אע"פ שהיום כבר לא נשאר לו כח חזק כי הוא כבר נחלש לאט לאט במשך כל הדורות מכח כל עבודת הצדיקים אבל הוא אוסף את כל הכחות האחרונים שנשארו לו כמו אדם שרואה את המוות לפני עיניו אז הוא מתגבר ומתחזק עם כל הכחות החלשים שנשארו לו הוא מתחזק ונהיה גבור באותה השעה, זה בדיוק המצב של היום, ולכן יש חיכוך גדול ותחרות בין שני הצדדים בין הס"א ולהבדיל בין כחות הקדושה ליצה"ט ולכחו של משיח, ולכן תמונת מצב בעולם היום היא שיש נסיונות גדולים, אבל מי שבכ"ז מתגבר באמת ומי שמקבל ע"ע ללכת עד הסוף עם מסירות נפש הוא תכף ומיד יכול להצליח בקלי

את זה, רק מה שכן צדיקים יכולים להרגיש כמה שזה קרוב.

בספרים הק' לגבי חייב לראות א"ע כאילו יצא ממצרים שהכוונה שבאמת אדם יוצא ממצרים בכל ליל פסח, והיינו ממצרים הפרטי שלו (וזה באמת כמו יצ"מ) כי כל אחד יש לו את המצרים שלו והוא אסיר במאסר של עצמו במאסר של היצה"ר וכמו"כ גם בגשמיות יש לאדם מצרים מכל מיני דברים שגורמים לאדם צער, ולכן בליל פסח יש לאדם את ההזדמנות לצאת מכל המצרים, אם הוא בוטח בד' ומאמין באמונה חזקה מאוד אז לפי גודל האמונה שלו והבטחון כך הוא יוצא אז מהמצרים לכן יש לו באמת על מה לשמוח כי היציאת מצרים באמת קורה עכשיו אצלו.

וכמו כן אותו הדבר יש לנו לפרש פה שאדם צריך לראות כאילו ביהמ"ק נחרב בימיו כי האדם צריך לראות את החרבן שבאמת נתוסף לנו בכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו. ויש כאן גילוי גדול שמגלים לנו חז"ל שכל דור שאנחנו רואים שעדיין לא הופיע הגאו"ש יש לנו לדעת שישנו באותו הדור חרבן חדש שקורה, והחרבן החדש הוא שהעולם יורד בעיקר ברוחניות המצב הרוחני של העולם יורד לא פחות ממה שירד ע"י החרבן, ובאמת מי שמבין לעומק יודע שהירידה הרוחנית אפ"י יותר גדולה ממה שהיה בזמן החרבן כי בזמן החרבן מצד אחד ירדו מבחינה גשמית שעד עכשיו היו בני חורין ועכשיו נהיו עבדים בגלות, אבל מבחינה רוחנית לא ירדו, ולא רק שלא ירדו אלא התעלו כי הגלות העלתה אותם.

וכמו שאמר להם הנביא שכל המטרה של הגלות היא כדי שיחזרו בתשובה ויחזרו להקב"ה ולכן אם הם יחזרו בתשובה אז הקב"ה יפדה אותם תכף ומיד, וכאשר [ירדו] בני"י לבבל היו קשורים כולם בשלשלאות ברזל ואז נבוכדנצר צוה לאסור אותם והוא גזר שכולם יהיו עבדים שפלים כמו שהיו במצרים, ואז תכף ומיד התחילו לחזור בתשובה שלימה והתחרטו על כל העוונות שעשו בזמן המקדש ופתאום קרה שנבוכדנצר נתן צו פקודה שיסירו מהם את כל השלשלאות וביטל את הגזרה הזאת שיהיו עבדים ואמר שהם יכולים לחיות בצורה חופשית אבל עליהם להשאר בבבל ולא יחזרו לארץ ישראל, ז"א שהתשובה שלהם תכף ומיד עשתה פירות שברגע שעשו תשובה הוקל מעליהם עול הגלות שיכלו להיות חופשים וזה הקלה גדולה רק בגלל שהתחרטו והתחילו להתקרב להקב"ה, אבל בכל אופן זה לא היה עדיין בשלימות שזה לא היה מספיק חזק או שלא היה כל הכלל ישראל שזה יקרב ממש את הגאו"ש, אבל בכל אופן זה הקל מעליהם את המצב.

ג

וביאור הענין למה כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כלומר שלא משתדלים לבנות אותו (אם זה ע"י אבלות ובכל מיני דרכים וכל מיני אופנים שישנם), זה גורם לכך שהחרבן נהיה יותר חזק והירידה הרוחנית נהיית יותר גדולה ולא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות זה יכול להוריד את המצב למה זה כך, הענין היא דהנה כתוב "זה לעומת זה עשה האלקים" כלומר שהקב"ה ברא את הבריאה באופן כזה שתמיד יהיה צד הטוב וצד ההיפוך שוה בשוה, וע"כ מצד טבע הדברים לא יהיה לאדם נטיה לצד הטוב יותר מלצד הרע וע"י כך יהיה להאדם בחירה החפשית לשני הצדדים בשוה וע"כ יבחר במה שהוא רצון לבו באמת בלי שום שכנוע מבחוץ.

^ח ואפ"י הצדיקים היותר גדולים לא יודעים בדיוק השעה כי הקב"ה לא מגלה להם א"ז ואם יש איזה צדיק אחד בדור שכן יודע אז אסור לו לגלות

כביכול מסתובב ביניכם ומחפש אתכם וצועק אֵיפֶה כי שנת גאולתכם בא ואני רוצה כבר להחזיר אתכם אלי לארמוני ותהיו מאושרים באושר שאין דוגמתו, אֵיפֶה.

וכמו"כ גם כל אדם בפני עצמו צריך לשאול את עצמו אֵיפֶה, לשאול את עצמו איפה אני נמצא האם אני בכיוון הנכון בכיוון של העליה בכיוון של להתקרב לבורא עולם או שמא ח"ו הפוך, כי א"א לעמוד באמצע אלא או שאדם עולה או שח"ו הפוך שיורד ובפרט בזמן הבירור וכמו שאנו רואים בחוש היום שאנו כבר בזמן הבירור והרי דבר זה בולט מאוד ושכך הוא מצב העולם היום שמצד הטבע והסגנון העולם היום ה"ז מושך את האדם מאוד מאוד למטה לכל מיני שפלות שלא שערום אבותינו ומי שמתגבר נגד המצב במסנ"פ הרי הוא עולה מאוד מאוד גם בצורה קלה שלא שערום בדורות שלפנינו (כי זה לעומת זה עשה אלקים ולכן בזמן שהירידה הוא ביותר העליה בזמן ההוא הוא ג"כ ביותר).

ולכן בזמן כזה בפרט צריך האדם לבדוק את עצמו תמיד כל יום ויום ולעשות חשבון נפש לראות איפה הוא נמצא אם הוא באמת נמצא בכיוון של העליה אז הוא יכול להיות רגוע קצת ואפי' אם עדיין לא הגיע למה שצריך להגיע ברגע שהוא נכנס לכיוון הנכון הוא יכול להיות רגוע כמו במשל לאדם שעולה לרכבת אז ברגע שמתברר לו שהוא נמצא ברכבת הנכונה שנוסעת לכיוון הנכון אז הוא יכול להיות רגוע אבל כל זמן שהוא מסופק אולי הוא התבלבל ועלה על הרכבת הלא נכונה אז הוא לא יכול להיות רגוע כי יתכן שהוא נוסע הפוך מהכיוון שלו. זה מה שאדם צריך להתבונן בימים האלו "אֵיפֶה" איפה באיזה דרגא הנני ואיך הגעתי לזה וצריך לשאול ולבדוק את עצמו אם הוא לא מאותם שנאמר עליהם כאילו נחרב בימיו.

ה

ובאמת הענין הוא עוד יותר מזה שלא רק שהקב"ה מחפש ומחכה שנמציא את עצמינו אליו כלומר להתקרב אליו ונשפר דרכינו והתנהגותנו, אלא עוד יותר שהוא מחכה לנו שנעזור לו כביכול להביא את הגאוו"ש כמו שאומר הנביא על הזמן של אחרית הימים בזמן האחרון של ההגאולה שלימה הקב"ה מביט מהשמים ואומר את המילים האלו "ואביט ואין עוזר" כלומר שאין אפילו אחד שיעזור לי להביא את הגאוו"ש "ואשתומם ואין סומך" ז"א שהקב"ה מתמיה ואומר תמוה בעיני למה אף אחד לא סומך את ידי שאני אביא את הגאוו"ש.

ואע"פ שיש לשאול למה הקב"ה רוצה שאנחנו נעזור לו להביא את הגאוו"ש ובודאי שאנו צריך את העזר ואת התמיכה שלנו ובאמת בסופו של דבר הוא יביא את הגאולה בעצמו ואנחנו לא יכולים לעזור לו בפעולה כזאת, בכל אופן הפסוק הזה נאמן עלינו שהקב"ה עומד ומחכה שאנחנו נעזור לו.

אבל הענין הוא כך שבאמת אנחנו אין בכחנו לעזור ולתמוך בהקב"ה אלא שמה שהקב"ה רוצה שכביכול נתמוך בו זה לא בשבילו זה בשבילנו כי הקב"ה רוצה שאנחנו נהיה שותפים בגאוו"ש כמו שבבריאת האדם הקב"ה אמר נעשה אדם שהקב"ה נתן זכות לכל הפמליה של מעלה לכל הכחות

קלות כי היצה"ר באמת אין לו כבר כחות, הכחות של הס"א כבר חלושים הם יכולים לעשות רק הצגה כאילו יש להם כח אבל באמת אין להם, אבל בכל אופן זה נראה בעינינו כנסיון ולכן אנחנו רואים א"ז כ"כ חזק.

ולכן חכמינו ז"ל בגמרא ובמדרשים ובכל מקום וגם הנביאים וכן הצדיקים שבדורות האחרונים הודיעו לנו מראש איך תהיה נראית התמונת מצב לפני המשיח בכדי שלא נתפעל ולא נתאכזב כאשר אנחנו רואים את כל הכחות האלה מתגברים, כמו שרואים את המצב היום שיש ירידה נוראה וכמו שהגמ' אומרת "שבדורו של משיח חוצפה יסגי וכל דאלים גבר אין מלך ואין שופט אין דורש ואין מבקש כל איש הישר בעיניו יעשה" ד' ישמרינו מהמצב הזה שאליו הגענו היום, לכן בכדי שלא נתייאש מהגאולה שלימה ונאמר איך יתכן שאנחנו מתקרבים אדרבה זה נראה שהעולם כולו מתרחק והזוהמא והטומאה והנסיגנות מתגברים יותר יום יום לכן באו חז"ל והודיעו לנו תדעו שזה סימן שהגאולה מתקרבת.

ד

עכ"פ מה שעלינו לדעת ולשים ללבנו שאנו נמצאים בסכנה רוחנית וכל רגע האפשרות היא או לעלות ולהתקרב לד' או ח"ו לרדת זה זמן מאוד מסוכן בשבילינו ואנחנו כל רגע במבחן וזהו הבירור האחרון שכתוב בסוף ספר דניאל, ומי שח"ו לא יעמוד במבחן הזה יהיה נעדר ח"ו מהגאוו"ש, לכן בעת כזה צריך כאו"א מאוד לשמור ע"ע ולשמור את כל דרכיו שהכיוון שלו יהיה הכיוון הנכון.

וע"ז צריך לכוון בקינות של ט' באב כמו שכתוב בספר זרע קודש שכל הקינות של ט' באב מבוססים על המילה "איכה" וגם בפרשת השבוע פרשת דברים שיוצא תמיד בשבת חזון משה רבינו מקונן בתיבת "איכה" וכמו שהגמ' אומרת שמה רבינו היה מקונן בלשון איכה וכך ירמיהו הנביא היה מקונן בלשון "איכה" וגם הקב"ה כאשר היה מצטער ומתאבל על זה שחטא האדם הראשון בחטא עץ הדעת היה מקונן עליו בתיבה זו "איכה" כאשר הקב"ה אמר לו אֵיפֶה וחז"ל דרשו את זה כאילו כתוב "אֵיפֶה" שכוונת הקב"ה לקונן עליו בזה כמו שהיא הכונה בתיבת אֵיפֶה אבל זה ע"י ששאלו הקב"ה אֵיפֶה והכונה לומר לו בזה איך ירדת כ"כ ולאן הגעת ואיך הגעת לכך, וכתוב בספ"ק זרע קודש ע"ז שכמו שאצל אדה"ר כתוב אֵיפֶה ואנחנו דורשים כאילו מנוקד אֵיפֶה כי הם ענין א' והמלה מתחלפת בכך כמו"כ י"ל בכל אֵיפֶה שכתוב במגילת איכה ובקינות שאנו אומרים רמוז שם כאילו כתוב אֵיפֶה וכן"ל שהקב"ה שואל אותנו איפה אתם נמצאים בנים חביבים שלי לאיפה הגעתם לאיזה דרגא שפילה ואיך הגעתם שמה.

ועוד יש להוסיף במה שהקב"ה שואל וצועק אֵיפֶה כלומר אני מחכה לכם איפה אתם נמצאים אני כבר מחפש אתכם הקב"ה מחכה שאנחנו כבר נלך לקראתו אז הקב"ה אומר לכל אחד מאתנו אֵיפֶה איפה אתה אני כבר מחכה לך אני כבר מוכן ואני כבר באתי לקראתך אז איפה אתה תבוא ג"כ לקראתי לקבל פני, וזה הענין שהקב"ה מקונן וצועק גם היום לכאו"א כביכול שואל אותנו למה אינכם שמים לב להבין ולראות איך שאני

כל השפלויות האלו ובה דייקא נקרב את הגאוו"ש (כי הרי מבואר במפורש בפסוק לגבי ענין היסח הדעת מהגאוו"ש, שאפילו בשעה שכבר הגיע זמן הגאוו"ש א"א להגאוו"ש להופיע עד שלאט נסיח דעתנו ממנה ונבקשנה כמש"כ (...) אמר שומר (הקב"ה) אתא בוקר וגו' (כלומר זמן הגאולה) אם תבעון בעיני וכה"א (...) ובקשו את ד' אלקיהם ואת דוד מלכם).

זו מה שהעידו והודיעו לנו מראש הפסוקים נביא וכמו שתוארו לנו חז"ל איך שיהיה מצב העולם בעקבתא דמשיחא שמצד הטבע תהיה גוברת ושולטת החוצפא והשפלות הנורא והיסח הדעת מהגאוו"ש וכו' וכו' ועמש"כ בזה הבעל התניא (...) שכוונת חז"ל בזה רק שמצד הטבע יהיה כך אבך לא שצריך להשאר כך אלא אדרבה זה דוקא עבודתינו להתגבר נגדם ולבטל את

הרוחניים שכולם ישתתפו בבריאת האדם כדי שירגישו שהם שותפים וכך יהיה להם יותר אהבה להשפיע ולהעביר את כל ההשפעות מהקב"ה ובפרט לבני ישראל ולכן צריך שזה יהיה עם אהבה ומסירות לכן הקב"ה עשה אותם שותפים וכאשר האדם נעשה שותף בדבר אז יש לו הרגשה לדבר ואז הוא יותר מסור לזה, ולכן הקב"ה רוצה שאנחנו נהיה שותפים לגאו"ש כדי שיהיה לנו קירבה לגאו"ש ובשביל שיהיה לנו שכר כל מה שהקב"ה מחכה לתמיכה שלנו זה כדי לזכות אותנו שנהיה שותפים בגאו"ש אע"פ שבאמת אנחנו לא שותפים אבל בזה שאנחנו נותנים כביכול תמיכה קטנה בזה הוא מחשיב אותנו כאילו אנחנו שותפים ועל זה הוא נותן לנו שכר.

ובכן הקב"ה עומד ותמה אני נותן לכם הזדמנות בהיות שותפים שלי להביא את הגאו"ש כל כך בקלות כל מי שרק שם יד לעזור להקב"ה להביא את הגאו"ש יקבל שכר ענקי כאילו הוא ממש שותף להביא את הגאו"ש אי אפשר לתאר ולהעריך איזה שכר יהיה על זה הקב"ה מחשיב אותו שותף מבלי שישקיע משהוא רק דבר קטן פרוטה כמו אבא שרוצה לעשות את כל הילדים שלו שותפים באיזה דבר אז הוא אומר להם תתנו מה שיש לכם אפי' פרוטה זה מספיק לי, אז ככה הקב"ה עומד ומשתומם ותמה למה האדם לא תופס את זה הרי זה רק לטובתו להטיב עמו טובה גדולה באחריתו אז למה לא עושים את זה אז זה תמיהה גדולה למה הם לא מבינים את מה שאני רוצה לתת להם, זה הענין, לכן על כל אחד ואחד מוטל החיוב לעשות כפי יכולתו ועד קצה היכולת שאפשר לכל אחד לעשות.

ו

ועוד פסוק אני רוצה להזכיר בהקשר לזה שאנו חייבים להתאבל על החורבן תמיד (לא רק בזמן בין המצרים), ועוד שהשכחה והיסח הדעת מזה גורם סכנה עבורינו והוא ע"פ מהשכתוב "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני" מה נקרא הימין של האדם זה השמירה והכח של האדם שבזה מחליש כח יצרו הרע, שעומד על צד שמעל האדם, והכח נגדו שהיא היצ"ט שעומד בצד ימין האדם והכונה בזה לומר שאנחנו חייבים לזכור את אבלות ירושלים תמיד ממש ואפי' בשעה שאנחנו עושים שמחה ג"כ חייב לזכור את ירושלים כמש"כ "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" ועוד דבר חשוב אומר לנו כאן פסוק זה שאם אדם שוכח מירושלים אז הפסוק אומר לו שבאופן ממילא נשכח ג"כ הימין שלו, שאם האדם שוכח מאבילות ירושלים אז חסר לו ימינו כלומר השמירה מכל מהיצה"ר' ובין מכל צרה וצוקה ברוחניות וגשמיות כי השכחה מאבילות ירושלים זה מחליש את הכח שלו בין בגשמיות ובין ברוחניות הכח והשמירה שלנו מכל צרתינו תלוי בזה, בין ממלחמת היצה"ר בין ממלחמת גוג ומגוג ומחבלי משיח הכל תלוי בזה, והשמירה מכל סכנה.

ז

ומכיון שהזכרנו ענין ימיני דרך אגב נזכיר ענין ויסוד חשוב מאוד מאוד, והנה מצינו עוד מקום שהימין מורה על הכח

שכתוב "שויתי ד' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט" כלומר אני שמתי את ד' לנגד עיני תמיד "כי מימיני בל אמוט" כלומר כי זה הכח שלי כמש"כ "ימינך ד' נאדרי בכח" וכמש"כ "ימינך ד' תרעץ אויב" וכמש"כ "ימין ד' עושה חיל" הקב"ה נלחם עם ימינו ולכן גם כאן שאומר דוד המלך ע"ה "שויתי ד' לנגדי תמיד" הכוונה לומר שבלי זה אין לי כח וזהו "כי מימיני בל אמוט" כי זה שאני לא מתמוטט זה תלוי אם ד' תמיד נגד עיני אני חי עם ד' והוא נמצא תמיד בלבי ומול עיני, ולולא זאת אינני יכול להחזק מעמד ולהתקיים כלל, ומכש"כ שאיני יכול להתגבר נגד יצרי הרע ורק בזה אני בטוח שבל אמוט אם הקב"ה נגד עיני ולכן אינני מסיח מזה אפילו רגע א'.

וזה כלל גדול לכל אדם שעליו לשים את ד' ית' מול עיניו תמיד, ותמיד לחשוב על ד' בכל דבר ודבר ובכל צעד ושעל, ובכ"ד שעות ביום ובליילה כי לולא זאת האדם תומ"י מתמוטט ח"ו בין בבחינה גשמית ובין בבחינה רוחנית, וענין זה מביא הרמ"א בסעיף הא' בשו"ע או"ח וז"ל שם, שויתי ד' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה וכו' ע"ש ובזה תלוי כל היראת שמים וכל הקבלת עומ"ש של האדם, ע"ש, והכוונה שרק זה יצלינו מרשת יצרו הרע ובלי זה לא יוכל בשום פנים לקיים את דברי השו"ע ודברי התוה"ק ולכן ה"ז ההקדמה לפני התחלת השו"ע וי"ל שזה הוא מה שגורם עיקר הירידה וחוסר ההצלחה כהיום בין בגשמיות ובין ברוחניות ומתמוטטים ח"ו כי אין חיים היום בצורה זו כלל ולא מחנכים את הילדים כך ולכן אין מחזיקים מעמד כלל, נמצא ע"פ האמור יש לנו שני עמודים גדולים וחזקים לסמוך עליהם והם העומדים התומכים בנו שלא להתמוטט ח"ו, והיינו לזכור תמיד ב' הדברים הנ"ל ולא להסיח דעת בשום פנים ואופן א' שויתי ד' לנגדי תמיד, וב' לא לשכוח ולהסיח דעת מאבילות ירושלים כנ"ל, (וכמוזכר בשו"ע שם בתחלת או"ח, שראוי לכל יר"ש להיות מיצר ודואג על החרבן ולקום ולומר תקון חצות ע"ש).

ח

עכשיו אני רוצה להזכיר כמה דברים שנוגעים למעשה ובזה נוכל לראות את הכאילו נחרב בימיו כמו שהזכרתי בתחילת הדברים איך שצריכים אנחנו להחדיר ללב שלנו את זה עד שנרגיש שגם היום יש חרבן וע"י שהאדם מתבונן בזה זה יכול להביא את האדם לראות בעיניו ולהרגיש איך שמקלקלים ומרחיקים את הגאו"ש, וזה צריך לכאוב לאדם עד שהוא יבכה ויתאבל על זה, ודוקא ע"י ההתעוררות והשיפור בדברים האלו נוכל להיות שותפים לקרב את הגאו"ש כי ישנו היום ירידה גדולה בדברים האלה והם המה מהדברים המעכבים את הגאו"ש.

ודבר ראשון שרצוני לדבר עליה היא בענין הצניעות מכיון שאנו מדברים כאן לנשים וזה מה שנוגע ביותר לנשים.

וקודם כל הנני רוצה להקדים שחשוב מאוד לדעת שהצניעות זה אחד מהדברים העיקרים שמקרב את הגאו"ש כי הענין של הגאו"ש הוא שהשכינה תשרה בינינו בקביעות וזה לא יתכן רק

אלוקי כשלומד בתורה אם לא אכפת לו עליה ואינו מעוניין בה, והנה מי שאינו מתאבל וכואב לו על ירושלים והיינו כנ"ל על השראת השכינה שהיה לנו על ידי הבהמ"ק ושוכח מזה, ה"ז אומר שלא אכפ"ל על השראת השכינה, כמו"כ הוא לגבי ענין הצניעות הנזכר בהמשך שמי שמזלזל בה ה"ז אומר שלא אכפ"ל על העדר השראת השכינה שנגרם ע"י זה, ואדם כזה גם תורתו תתרוקן מהשפע אלוקי הנזכר וממילא גם לא תגן עליו תורתו מהיצה"ר ומשאר צרותיו וכמבואר.

ואע"פ שהתבלין נגד היצה"ר וכמו"כ מכל מיני יסורים וצרות ה"ה העסק בתוה"ק כמבואר בחז"ל (...) שהתוה"ק בשעה שעוסק ב"ה מגינא מיסורים ומצלי מהיצה"ר ומחטא, בכ"ז ילה"ב משאחז"ל (זוה"ק ...) קוב"ה ואורייתא וכו' חד הוא ולכן א"א לזכות בתורה אם לא רצה לזכות גם בד' והשראת שכינתו ית' כי בלי זה הרי תורתו חצי דבר ויותר מזה עפמש"כ הרמח"ל בספרו דרך ד' שכל חשיבות התוה"ק הוא מפני שפע אלוקי שבה ובל"ז לא היה בה יתרון מכל שאר חכמות הטבע ע"ש, והנה פשוט הוא שא"א לזכות בהשפע

יהיה כבר גם בכל התנהגותה ובטבע שלה להיות צנועה ואם היא הגיעה כבר לדרגה זאת וכבר אין לה כשלונות והיא מדברת תמיד בקול נמוך כמו"כ בענין התרחקות בין אנשים לנשים כמבואר בשו"ע (אב"ע סי' כ"א) אם היא כבר מתרחקת מאנשים ברחוב והולכת בצד בצניעות וכל שאר הדברים השייכים לצניעות וגם להתנהג בענוה ושפלות רוח ולא לעשות שום רושם ורעש בכל תהליכותיה (ובפרט בחוץ) כי גם זה היא מטרת לבוש הצנוע להשפיע על פנימיותה להיות נעשה כבר חלק מהטבע שלה שאפי' בתחת ההכרה שלה היא תתנהג בצניעות וזה סימן שזה נהיה כבר בטבע שלה, זה נקרא שלימות בצניעות ולזה צריכים להגיע, (כמבואר בקונטרס הנ"ל).

,

ויש לדעת ולהבין שמכיון שיש בדורינו היום ירידה גדולה ונוראה שלא היתה כמוה מאז בריאת העולם שזה ירידה מוחלטת שלא שייך ירידה יותר מהירידה הזאת, לכן המשימה שלנו בתקופה הזאת היא להתחזק בכל הכח דווקא בענין הצניעות כמו שכתוב ברשב"א (ברכות י"א) שמסביר את פשט הגמ' שכאשר רואים שיש איזה קלקול בעולם או השחתה באיזה דבר יש להדר דווקא באותו הדבר יותר מהחיוב כדי לתת כח נגד המשחיתים כי ע"מ להרוס ולשבור את הכח של המשחיתים צריכים לעשות דווקא הפוך, ולכן צריכים להוסיף הידור וחומרות לענין הזה שיש קלקול, אבל אין הכוונה פה לחדש דברים חידושים כי זה אסור כמש"כ בפרשת השבוע "לא תוסיפו עליו ולא תגרעו ממנו" כלומר שהקב"ה מצוה אותנו שאסור לנו גם להוסיף על מצות התורה כמו שאסור לגרוע, וכמו כאשר אדם עובר עבירה או מבטל איזה מצוה ע"ז הוא גורע מאותה המצוה כמו"כ אם הוא מוסיף זה גם נחשב עבירה כמו שהגמ' אומרת "כל המוסיף גורע" לכן כל דבר שאנחנו רוצים להדר צריך ללמוד קודם כדי לדעת במה להדר ולהתחסד בו.

יא

המשנה אומרת "אין עם הארץ חסיד" כלומר שאין רשות לעם הארץ להתחסד לפי מה שבא לו ברעיונו אם כן מהו הכלל בענין הצניעות שצריכים אנחנו ללמוד ע"מ שנוכל לדעת במה מותר לנו להתחזק ובמה לא, לכן הכלל הוא שאנחנו צריכים ללכת לפי המסורה הַיְשָׁנָה וזה מה שיקבע לנו וזה מפורש בפסוק "שאל אביך ויגדך זקנך ויאמרו לך", ואני רוצה לפרש כאן משמעות בפסוק שאע"פ שזה כ"כ פשוט אבל אולי לא תופסים את המשמעות הזאת כאשר קוראים את הפסוק אז יש לשאול למה הפסוק כופל את הלשון "אביך וזקנך" הגמ' (שבת כ"ג.) מפרשת שאביך זה האבא הגשמי של האדם וזקנך אלו הם החכמים שהם זקני הדור, אבל אני רוצה לפרש א"ז לפי פשוטו כל מקרא (כפי הכלל הנאמר בגמ' שחוש מהדרש יש תמיד גם להבין על פי פשוטו של מקרא) ענין מוסרי שיוצא ממנה (ושנצרכו חז"ל ללמד לנו איך יתפרש הפסוק בנוגע להלכה כפי שקבלו המסורה מסיני) שזקנך זה הסבים והסבתות שלנו.

ישנם כאלו שמקילים הרבה קולות בענין הצניעות ולפעמים הם ימצאו להם איזה שיטה שמתירה להם ללכת לפי אותם הקולות אבל יש להם גם טענה לכאורה מוצדקת שהרי גם

כאשר יש צניעות מוחלטת כמו שכתוב במפורש בפסוק "כי ד' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך" אבל כל זה תלוי במה, ב-"ולא יראה לך ערות דבר ושב מאחריך", אי צניעות וחוסר צניעות נקרא בתורה ערוה לכן הפסוק מודיע לנו שאם אנחנו רוצים שהקב"ה ישמור עלינו בין אם זה מהצרות או מהאסונות בין אם זה מהחבלי משיח בין אם זה ממלחמת גוג ומגוג וכל הדברים שצריכים שמירה וגם שהקב"ה ישמור עלינו ברוחניות זה הכל תלוי בצניעות כי זה ממשך את השכינה על האדם והשכינה שומרת על האדם מהכל.

ויש להוסיף בזה נקודה חשובה שע"י הצניעות שלנו לא רק שזה מוסיף לנו את השמירה מהצרות והאסונות אלא בנוסף לזה אנחנו קרובים כל הזמן להשכינה ונמצאים יחד עם השכינה וזה רמוז בפסוק "והצנע לכת עם אלקיך", ואפשר לפרש כאן כפי שפירש רש"י על הפסוק "תמים תהיה עם ד' אלקיך" ופרש"י כלומר אם תלך בתמימות עם ד' ולא תחקור אחרי עתידות" אז "עם ד' אלקיך" תהיה עמו ולחלקו, ע"כ, כלומר אז אתה יחד עם ד' מיד אתה נמצא עם ד', לכן גם פה יש לנו לפרש את זה כך "והצנע לכת עם ד' אלקיך" אם אתה הולך בצניעות אז אתה תומ"י נמצא יחד עם ד'.

ט

ועוד הנני רוצה להוסיף שענין שהזכרנו עה"פ כי מימיני בל אמוט הרי זה נוגע גם לגבי צניעות כי ע"י חוסר צניעות ג"כ נחלש הכח של האדם לגבי גידול הילדים כלומר שההשפעה על הילדים נחלשת ע"י חוסר צניעות, והוא ע"פ המבואר בחז"ל שבזכות הצניעות זוכים לילדים מוצלחים וגדולים בתורה ובצדקות (כמבואר באריכות אצלנו בס"ד בקונטרס הקול קורא ובספר בקרב מחנך ע"ש) ולכן כל אשה בית שיש שם ח"ו קשיים בחינוך של הילדים אז דבר ראשון שצריך לבדוק זה הצניעות, יכול להיות עוד סיבות אבל הסיבה העיקרית זה הצניעות.

אמנם מה שרציתי להוסיף כאן עתה הוא שלפי האמור כאן נתוסף לנו עוד טעם לכך שמכיון שע"י הזהירות בצניעות האדם בבתינו וילדינו הרי השכינה שורה אצלנו בבתינו א"כ כמובן שע"כ נצליח בכל מה שנוגע לבתינו וגידול ילדינו וכמש"כ (בראשית ל"ט ג') לגבי יוסף הצדיק שד' עמו (ולכן) וכל אשר הוא עושה ד' מצליח בידו ועל כן כשרואים חוסר הצלחה צריך דבר ראשון לבדוק אם הצניעות אם היא בשלמות הראוי גם בבית וגם בחוץ.

וכאשר מדברים על צניעות הכוונה היא לא רק לענין הלבוש, הגם שהלבוש הוא פרט גדול וחשוב בצניעות אבל יש עוד דברים שעל האשה וכמו"כ גם על האיש חל חיוב להתנהג בצניעות ונתפוס רק דוגמא א' קטנה מה שנוגע לכאור"א גם לאיש, והוא מה שמובא באגרת הרמב"ן לכל אדם לא לדבר בקול רם אבל בעיקר החיוב חל על האשה יותר מן האיש וביותר קול נמוך ממה שמבוקש מהאיש, ועוד חילוק כי אצל האיש הרי זה ממדת ההתחסדות אבל אצל אשה הרי זה כחיוב גמור מצד מצות הצניעות לאשה (כעת לא אכנס להסברים למה זה כך ובקונטרס הקול קורא ובספר בקרב מחנך הורחב שם הדברים ביתר ביאור).

ולכן האשה צריכה לעבוד על הצניעות שלה עד שתגיע שזה

עם ד' אלקיך אתה שמור מהכל אפי' אם המזל של האדם מורה שח"ו צריך לעבור עליו איזה משהו לא טוב אם הוא נמצא עם ד' אז הוא שמור ומוגן שהמזל הזה לא ישלוט עליו.

" ולא תשאל באוב וידעוני ושאר המיני מכשפות ע"מ לדעת עתידות אלא תלך בתמימות עם ד' עם אמונה ואמון בשם ולא תחקור לדעת ע"פ המזל שלך ואם כן כבר אין לך צורך לדעת מה יגיד מזלך ועתידיך כי אז אתה נמצא

אבל מה הוא באמת הסיבה זה מבואר בספה"ק כי בלב השני מתעוררת הרגשה לא טובה וזה מפני שהמצפון של האדם כלומר הנשמה שנמצאת בתוך מצפוננו של האדם בתוך הלב היא מקנאה כי היא באמת רוצה גם להתעלות כך וכאשר היא רואה את זה אז היא מרגישה שחסר לה את זה לכן זה כואב לה וגורם לה מתח ואז הנשמה מתחילה לדחוף את האדם שגם הוא יעשה כך אז מזה נהיה אי מנוחה בלב האדם וזה גורם לו (לה) למתח גדול, ולכן הוא מפיל את המתח על השני, אבל באמת זהו השורש של המתח הזה.

לכן דבר ראשון אדם צריך לפעול פעולות ע"מ לקרב את לבו ואת החומר שלו אל הצניעות וצריך שתעריך ותכבד את הצניעות שבכל פעם שיזדמן לה לראות אשה שמהדרת בצניעות תגיד אפי' בפה אוי רבש"ע תעזור לי שגם אני אגיע לזה ושגם אני אוכל לעשות את זה אני מקנאה באשה הזאת, כך היא צריכה להרגיל את עצמה וזה כבר השלב הראשון שפותח את הדלת לצניעות.

יד

ויש לדעת שהיסוד שאמרתי שצריך לכבד ולהעריך את הצניעות ואת מי שיותר ממנו ולשאוף גם להגיע לזה הרי זה נוגע לא רק בענין הצניעות אלא הרי זה יסוד חשוב לגבי כל התורה והמצוות לגבי כל מי שהוא בדרגה רוחנית יותר גבוה ממנו ועוד יש להוסיף שענ"ז נוגע גם כאשר רוצים להוכיח משהוא או מי שהוא שלא מספיק הולכת בדרך הנכונה אז צריך גם להוכיח אותה בהערכה אסור לזלזל באדם אפי' שהוא עדיין רחוק מכיוון שסוכ"ס יש כאן נשמה שמסוגלת גם להגיע לדרגה שלי ויותר מזה אז אני צריך להעריך את זה וליקר אותו ולכבד אותו.

ואם אני אומר לו מוסר זה צריך להיות מתוך אהבה ומתוך אחדות ולא מתוך פרוד שבלב אלא לרחם עליו אנחנו אומרים תוכחה בצורה של רחמנות חבל לנו על כל אלו שאינם שומרים תורה ומצוות ועל כל אותם שלא מתקדמים כמו שצריך ולא מתחזקים ולא תופסים את ההזדמנות שיש להם היום להיות שותפים להגאור"ש פשוט רחמנות עליהם וזה ההרגשה שצריכה להיות לנו כאשר אנחנו הולכים להגיד להם איזה משהוא ואם אנחנו נגשים בצורה כזאת אז זה ודאי יתקבל ועי"ז אנחנו נהיה שמורים מלשה"ר וממחלוקת שגם בזה יש היום קליפה גדולה אבל אם נלך עם ההשקפה הזאת זה יפעל דווקא נגד זה.

טו

ועוד פרט חשוב מאוד יש להוסיף מה שנוגע לענין הצניעות, וגם לכל שאר הענינים שיש בהם נסיון היום, והוא מה שהיום עיקר הקושי והנסיון מתבטא בענין של הבושה כי המציאות היום היא שכל אחת מאוד מושפעת מהסביבה ומתחשבת במה שיגידו החברות וכמעט שאין היום אדם בעולם שיכול לומר שהוא נקי מהמדה הזאת שזה לא יעשה עליו רושם מה יגידו עליו הסביבה, ולכן אדם צריך להיות עז כנמר כמש"כ במשנה ומובא בתחלת טור או"ח שמעתיק את המשנה הזאת בתחלת הטור, ומה זה הוי עז כנמר שזה הדבר הראשון שאומר המשנה, הכוונה שאדם לא יתפעל ולא יתבייש משום אדם ומכיוון שזה הכלל הראשון שהזכיר בן תימא במשנה שם שזה המפתח לכל שלושת המדות שמוזכרות אחרי זה כלומר כדי שאדם יוכל להיות קל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי הכל תלוי ביסוד הראשון שזה עז כנמר.

בדור שלפנינו הקילו בזה ואם אומרים להם כמו שאמרנו שהכלל בהידור הצניעות הוא ללכת לפי המסורה הישנה אז הם באים בטענה איך יתכן שאנחנו נהיה צדיקים יותר מהדור שלפנינו, לכן ע"ז אומר הפסוק שאל אביך ויגדך זקנך ויאמרו לך כלומר מתי תשאל את אביך ותעשה כפי שיוורה לך אביך זה דווקא אם "זקנך ויאמר לך" אם האבא מוסר לך כפי מה שהוא קיבל מהסבא שלו אז אתה תקבל מהאבא כלומר לא שתשאל אותו מה הוא דעתו אלא תשאל אותו מה הסבא שלו אמר ואיך הסבא שלו היה נראה ואותו הדבר לגבי האמא או הסבתא.

אז אותם ההורים שלפעמים נוצר מצב שהילדים שלהם מתחזקים יותר מהם והם באים אליהם בטענות למה אתם צדיקים יותר מאתנו הם צריכים לענות להם האם אתם הולכים בדיוק כפי שהיו הולכות הסבתות שלכם, אם כן אני לא אזוז מזה אבל אם לא אז אסור לי לקבל מהם, אבל יותר ממה שנהגו במסורה בודאי שא"א לנו להיות צדיקים ולהתחסד יותר מהם ולכן אסור לאדם שיהדר כפי מה שעולה בדעתו וברעיונו וזה לא מקובל.

יב

ועוד רציתי להוסיף לגבי הצניעות, שיש תקלה שנכשלים בזה שישנם נשים שחושבות שאם הם מתלבשות בבגדים צנועים אז מותר להם ליפות את המלבושים ולעשות אותם יותר נאים וחושבות שמה בכך הרי אנחנו צנועים אז מותר לנו לעשות את הלבוש יותר נאה, אבל יש בזה טעות כי אסור לאשה להתנאות בחוץ מטעם שאשה צריכה להיות מוסתרת (מעייני הבריות), ואע"פ שבודאי מותר לאשה להיות מלובשת בצורה מסודרת ומכובדת באופן שהבגדים לא יבזו את לובשיהן אבל המדובר כאן היא על היופי הבולט בחוץ וכלפי אנשים זרים שזה הוא המנגד למדת הצניעות וכמבואר בכ"מ.

ועוד יש להוסיף מה שיש לדעת שכאשר מיפים את הבגדים בצורה מופרזת ובולטת יש בזה גם פגיעה באבלות החרבן, כי הגמ' אומר מהסיבה של אבלות החרבן היה ראוי לנו לפרוש מכל תענוגי העוה"ז וללבוש שחורים ולהתכסות בשק כך היה ראוי לנו לעשות ומאחר ואין אנו יכולים לעמוד בזה לכן אין אנו עושים כן, אמרו בגמ' ע"ש, אבל יש להבין מזה שעכ"פ בודאי שאין לנו לעשות להפך להשתולל אחר רדיפת הגשמיות ולהתנאות ולרדוף אחרי תענוגי בנ"א, איך אדם יכול להתנאות בזמן שהוא יושב אבל על אביו או על אמו ח"ו, כמו כן אם אדם לא שוכח מחרבן הבית ולא מסיח דעתו מהאבלות על ירושלים איך הוא יכול להתנאות או לחפש דברים כאלו שמנוגדים לאבלות, וכבר כתוב כל זה בספרים הקדמונים שזה נחשב פגיעה באבלות החרבן.

יג

עוד דבר חשוב רצוני להזכיר בענין הצניעות מה שנוגע לגבי נשים שעדיין לא הגיעו לדרגא המעולה בצניעות בכ"ז יש להן להבין ולשים ללבן שצריך גם לכבד את הצניעות להעריך וליקר את זה להעריך את אותן הנשים שמהדרות יותר בצניעות ולא לזלזל בהן ולומר למה היא מהדרת יותר מדאי האם זה לא מספיק להיות לבוש כמו כולם, ובאמת מדוע זה מעורר קנאה אצל אחרים למה זה מפריע להשני, ישנם נשים שזה מפריע להם אם הם רואים שמי שהיא אחר מהדרת יותר ממנה בצניעות, הסבר הגיוני לכאורה אין לזה.

לחשוב שום חשבונות האם ע"פ שכל כדאי לעשות כך או לא אלא רק מכח הבושה רצה אל תוך האש. ומזה נוכל ללמוד שני דברים דבר ראשון כמה גדול כח הבושה ואם אנחנו נשתמש בזה מצד אחד להתבייש מהקב"ה ומצד שני נשלול את הבושה הרעה ולא נתבייש מבני אדם כי אז אנחנו נוכל לשמור את כל התורה בקלי קלות כי אנחנו רק נרוץ לעשות את רצון ד' בלי שום חשבונות וממילא לא יהיה לנו נסיון בכלל אם להתבייש מאנשים או להתייחס בכלל למה שאנשים אומרים כי יהיה לנו את הכח שדוחף אותנו לעשות את רצון ד' בלי חשבונות ... אז זה יקל על כל הנסיונות.

בכל אופן זה הנסיון של הדור ועכשיו אנחנו יודעים על מה אנחנו צריכים להתגבר ולחפש כל מיני עצות, ולעשות חשבון על כל דבר ולהתבונן אולי בתחת ההכרה שלי אם זה לא הבושה שמונעת ממני להתחזק יותר כפי שאני באמת רוצה להתחזק, צריך כל אחד לחשוב בעצמו אולי בתחת ההכרה שבתוך לבנו יש איזה נטיה שבגללה אני מיקל בדבר הזה משום שאני מתפעל מהסביבה.

טז

ויש לדעת ששני ענינים האלו הנזכרים דהיינו (א) ענין ההערכה להרוחניות, (ב) ענין הוי עז כנמר המה הדברים החשובים היום ביותר והם הקובעים מי יזכה להגאולה שלימה ומי ח"ו לא, ואביא לזה דוגמה קטנה ממה שאנחנו רואים במציאות של היום שיש כאלו שהם חופשים גמורים לא עלינו והרבה מהם חוזרים בתשובה אבל רק אותם שבאמת בתוך לבם יש להם הערכה וכבוד לדת מה שקורה אתם הוא שלבסוף הם מתאנשים וחוזרים בתשובה אבל המס"נ שיש להם היא שהם לא מתייחסים לכל הסביבה ומה נותן להם את הכח הזה מפני שהם הסתכלו על השומרי תורה ומצות בהערכה וכבוד זה מה שלבסוף הביא אותם לתשובה שלימה.

ולכן מי שיש לו את המדה הזאת שיודע לכבד ולהעריך את מי שבדרגה רוחנית יותר גבוה ממנו וכמו"כ שלא מתפעל מהסביבה וממה שיאמרו הבריות אז הוא קרוב לגאוו"ש הוא קרוב לתשובה הוא קרוב להקב"ה ולכל, אבל מי שח"ו אין לו את המדה הזאת והוא מתפעל מכל דבר קטן וחושש מהסביבה ולכן הוא נמנע מלעשות את מה שהוא רוצה לעשות, אז אפי' אם הוא שומר את התורה וכל המצוות אבל חסרה לו הנקודה הזאת שהיא מקרבת את האדם לגאוו"ש שזאת גם ההלכה הראשונה בשו"ע הוי עז כנמר ואל יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת ד'.

ולכן זה הנסיון של הדור כי היצה"ר יודע שזה הנקודה שע"י האדם יכול לשבור את הכח שלו אם יהיה לנו עזות דקדושה כלומר לגבי דברים שבקדושה כי בשאר דברים אדם צריך להיות עדין ככל שאפשר ולא להיות עז אבל לגבי רוחניות צריך להיות עז כנמר וכמובן שאין הכוונה שאדם יעשה מריבה עם בני אדם אלא שלא יתפעל משום דבר וימשיך את העבודה שלו

ובזה יובן דברי הרמ"א בשו"ע או"ח סי' א' סעיף א' שמעתיק מדברי הרמב"ם במ"נ שכתב שם שוית ד' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה במעלת הצדיקים וכו' מיד כשישים האדם ללבו, יגיע אליו היראה וההכנעה לפני ד', ע"ש ומקשים על דברי הרמ"א למה אין כל אדם רואה כך כפי שמעיד ומבטיח לנו הרמב"ם והרמ"א, ולפי האמור מובן שזה פועל רק למי שמקיים גם את תחלת דברי הרמ"א לקיים שוית ד' לנגדי תמיד רק אז יועיל השימה ללבו כי בל"ז לא יכנסו הדברים לתוך לבו וא"כ לא שם הדברים ללבו אלא ישאר במוחו וידיעתו לבד ובכך לא יפעול את האמור וכמו שביאר בזה הרה"ק מסאווראן (כמו שמובא בשמו שאמר כך להגאון בעל בית הלוי מבריסק כשהיה אברך צעיר לימים כשהתאכסן הרה"ק בבית חותנו שהיה מחסידיו).

כי ברגע שיש לאדם היסוס בלב שמא ואולי מי שהוא יפגוש אותו בדרך כגון שאשה רוצה לצאת לרחוב בלבוש שונה מהרגיל וכדומה אז המחשבה הזאת כבר מעכבת אותה זה גורם לה איזה שהיא חולשה והיא כבר לא יכולה ללכת עם אותה השמחה בלב לכן זה הכלל שצריך להיות עז כנמר.

ובדור שלנו בשונה מהדורות הקודמים שאז היו צריכים להתמודד עם נסיונות של מס"נ והיו צריכים למסור את נפשם על האמונה שלא לעבוד ע"ז וכל מה שניסו לכפות עליהם הגוים, אבל היום זה נהיה אחרת כי היום עיקר הנסיון זה הבושה לא מהגוים אלא לצערינו הרב מבני ובנות ישראל עמינו ד"י ואוי לה לאותה בושה, הבושה בדור שלנו זה יותר חמור ממות.

מצד השני מזה שאנחנו רואים כמה גדול כח הנסיון של הבושה של היום כי הבושה היום אצל האדם זה קשה יותר ממות ולכן הנסיון שלנו מצד הבושה זה יותר קשה מכל הדורות שהיה להם נסיונות של מס"נ כי לנו זה נחשב למס"נ באמת, ומזה אנחנו יכולים להבין כמה גדול השכר למי שמתגבר על הנסיון של הבושה וכמו"כ מהו הדרך לכבוש את הבושה כי באמת יש לנו דרך קלה איך [להתגבר] ע"ז והיא אם אנחנו נתבייש מהקב"ה ונחזיר בלבנו שרק בושה אחת יש לנו אנחנו רוצים להתבייש רק מהקב"ה ולשמור את כל משפטיו אז זה יוריד מאתנו את הנסיון.

אבל בכדי שיוכל האדם להגיע לזה שירגיש בלבו באמת הבושה מהקב"ה צריך שיקדים קודם כל מה שנזכר לעיל לחשוב תמיד על ד' ית' בבחינת שוית ד' לנגדי תמיד בבחינת מימיני בל אמוט ומזה יוכל אח"כ לטפס ולעלות לדרגה היותר גבוה שתחזיר ללבו הבושה מלפניו ית"ג.

ואספר בענ"ז סיפור ואני מכוון שזה יהיה לעילוי נשמת האשה שאני מספר עליה זה היה לפני כשבע או שמונה שנים בארה"ב שפרצה שריפה גדולה לא עלינו באיזה בנין מגורים גדול וזה קרה בא' מהחגים בשעות אחר הצהרים והיתה משפחה אחת עם תינוק ובאותה השעה היו כולם נחים את מנוחת הצהרים וכאשר פרצה השריפה צעקו לכולם לצאת וכולם ברחו והיא ג"כ ברחה עם הבגד שינה ועם התינוק ביד אבל כאשר הם יצאו לרחוב התאספו שם המון אנשים והיא התחילה להתבייש שהיא עומדת כך בבגדי השינה אז היא חזרה לרגע אל תוך הדירה כדי לקחת איזה בגד ובאותה השניה התגבר מאוד העשן מהשריפה ולא עלינו היא נשארה שם ונספו היא והתינוק שלה.

ובכן מה זה מלמד אותנו זה מלמד אותנו עד להיכן מגיע הכח של הבושה של האדם איך אדם לוקח ע"ע סיכון כזה להיכנס לתוך האש אפי' לרגע א' אחת איך לוקחים סיכון אלא זה רק מפני שהבושה מתגברת על האדם כ"כ עד שהוא נהיה אבוד והוא מאבד את השליטה ע"ע לכן היא רצה לתוך הבית בלי

² וז"ל הרמ"א "שויתי ד' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו כדבורו במושב המלך כ"ש כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ד' מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד (מורה נבוכים ח"ג פ' נ"ב) ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת גם בהצנע לכת ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב ומיד שיעור משנתו יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה (טור) עכ"ל הרמ"א.

ואדרבה יגבה לבו בדרכי ד' כיוון שהוא יודע שעכשיו הוא עם הקב"ה, כמו במשל שאדם הולך עם המלך והמלך צמוד על ידו האם הוא מתבייש או מתחשב במשהו, הוא צוחק על כל העולם ולא איכפת לו איך כולם יסתכלו עליו העיקר שעכשיו הוא נמצא עם המלך זה הזכות היותר גדולה שאדם יכול לאחל לעצמו בחיים ולכן כאשר אדם יודע שהוא נמצא עם המלך אז הוא לא מתפעל משום דבר אלא יגבה לבו בדרכי ד' זה מה שאנחנו צריכים לדעת.

למשל אם הבעל עכשיו לומד את כל הילדות והילדים עכשיו אבא לומד או מתפלל אסור להפריע לו ואת זה אפי' תינוקות יכולים להבין ועי"ז יכנס בלבם הערכה וכבוד לגבי התורה ועבודת ד' ויבינו שעבור זה כל שאר הדברים בטלים, וזה תפקידה של האשה להכניס א"ז בבית כי היא זאת שמתחילה לחנך את הילדים ואם האם ח"ו עושה ההפך ובמקום להכניס בהם את החשיבות של הרוחניות היא מכניסה בילדים את החשיבות של העוה"ז כגון שהיא מרבה להם בטיולים וכדומה, הגם שאפשר לתת להם טיול פעם או פעמיים בשנה אבל אם היא מחדירה בבית את החשיבות של הדברים האלה כמו החשיבות של הרוחניות או אפילו קרוב ודומה לזה כגון למשל שבזמן שהאם צריכה להפנות לקחת אותם לטיול הרי האבא מבטל מלמודו ובא הביתה מהכולל עבור זה, או שבאותו בוקר האבא מקצר בתפלתו עבור זה וכדו' ה"ז מכניס בלבם ההשקפה שאלה הדברים חשובים ומוקדמים להרוחניות וכך הם גודלים וכך הם יגדלו את ילדיהם וזה נעשה כבר לכל הדורות הבאים והרי זה נזק גדול ואיום ונמצא שמה שחושבים שעושים לטובתם ואפילו אם מכוונים שזה יעזור להם ללמודם שיהיה יותר כח ויותר חשק עי"ז, הרי יצא שכרם בהפסד הרבה יותר גדול בגדר מעוות לא יוכל לתקן אז זה מחנך אותם לכיוון ההפוך כיוון שע"ז שנכנס בהם הערכה לעוה"ז.

כל אחד יכול להבין שכאשר אדם נמצא באמצע איזה שמחה אם זה חתונה או איזה משתה ושמחה אז לא מפריעים לבעל באמצע השמחה אם רוצים ממנו איזה משהוא כי אומרים למה להטריד אותו באמצע השמחה כל אחד יכול להבין א"ז אפי' ילד קטן אז אם כן למה לא נזהרים ג"כ שלא להפריע לבעל באמצע התפלה, למה כאשר הבעל נמצא בתפלה אז מתקשרים אליו בטלפון ואוי ואבוי לו אם הוא לא יענה לטלפון כאשר הוא יבוא הביתה אז הוא יקבל על הראש, והיום נהיה מצב כזה שהרבה אברכים חייבים ללכת עם פלאפון לתפלה ואם לא יענה כאשר צריכים אותו אז הוא יקבל על הראש, אין לו ברירה מה יעשה הוא מפחד מהאשה.

ולפעמים קורה שבאמצע תפלת שמונה עשרה פתאום שומעים קול אשה באמצע לא היה דבר כזה בשום דור שבעולם מהעולם ועד העולם לא היה דבר כזה, אדם הולך ברחוב הוא צריך לשמוע קול אשה כל הזמן אשה עומדת במרפסת ומדברת עם חברה שלה אז כל מי שעובר שם צריך לשמוע ולא רק את הקול שלה אלא גם את הקול של החברה, לא חושבים על הדברים האלו לא שמים לב זה נורא ואיום. הזכרתי את הענין הזה כי אתמול קרה לי מקרה כזה אצלנו בבית הכנסת ברוך ד' לא מרשים לדבר בפלאפון אבל היה איזה אדם זר שנכנס ופתאום באמצע השמונה עשרה אני שומע קול אשה ולכן אמרתי שזה השגחה עליונה בכדי שאזכיר את זה היום בדרשה כי זה חשוב מאוד לעורר את הנשים בענין שישמעו מה הם יכולים לגרום כשהם מתקשרות באמצע התפלה ועי"כ ישימו לב לזה וימנעו מזה.

ולכן הגמ' מגלה לנו איך יהיה המצב לפני הגאולה ואיזה נסיונות יהיו ואחד הדברים שמונה הגמ' הוא שחוצפה יסגי כלומר שיהיה עזות פנים גדולה בעולם כי היום בצד של החופשים והרשעים שולטת הקליפה של העזות דסטרא אחרא ההפך מהיצה"ר שיש בצד הקדושה ועובדי ד' אנשים היום לא מתביישים לעשות עבירות אין להם שום בושה כי זה הכח של היצה"ר שמתנפל עליהם ונכנס ללב שלהם בחזקה וזה היום עיקר הנסיון עזי פנים שבדור זה מה שהגמ' אומרת שחוצפה יסגי כלומר שכל מי שיהיה עז פנים יותר הוא יעלה יותר ויצליח בעניני העוה"ז הגשמי לכן זה מגדיל יותר את הנסיון וזה באמת מכוון כך משמים וזה הנקודה של הגאו"ש.

ואע"פ שאמרנו שיש עוד נקודות כמו הצניעות והנקודה של המחלוקת והאחדות ולשה"ר אבל הכל תלוי בזה כי אם יש לאדם עזות הוא לא ידבר לשה"ר אפי' שכולם ידברו הוא לא יתבייש להסתלק מהם ולהגיד להם אני לא רוצה לשמוע ולקבל את הלשה"ר שלכם לכן הכל תלוי בעזות דקדושה וזאת הנקודה שחשובה לנו היום יותר מהכל בזה אדם נמדד וזה הברור מי יזכה ומי לא זה תלוי בזה, זה מה שרציתי להסביר.

יז

ברצוני להוסיף עוד ענין חשוב לנשים לדעת, מהו החובה של האשה גם כלפי הבעל וגם כלפי הילדים, בעבר דרשתי ע"ז וזה כבר נדפס בקונטרס קטן בשם "כה תאמר" ועכשיו אני רוצה לחזור על היסודות האלה ולהוסיף עוד קצת.

כתוב בפסוק "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן" מה זה תורת אמן הרי אין הנשים מצוות ללמוד תורה התורה נתנה לאנשים אבל הנשים יש להם רק הלכות שהם חייבים ללמוד אבל שאר התורה אין להם מצוה ללמוד ואפילו אסור ללמד להם דברים שלא נוגע להם הלכה למעשה, ועל כן צריכים אנחנו להבין מה הכונה אל תטוש תורת אמן על איזה תורה מדובר, (והלא זה נאמר בודאי גם לבנים ולא רק לבנות) והנה מה שהפסוק מקדים ומזהיר את הבן על מוסר האב ורק אח"כ מזהיר על תורת האם זה מפני שהפסוק חולק כבוד לאב יותר לכן הוא מזכיר את האב קודם אבל באמת לגבי ההשפעה על הבן הרי בודאי האמא היא קודמת לאב שהרי היא היא המטפלת בו בקטנותו כשהוא עדיין תינוק ולכן יש שנוי בלשון הפסוק כי אצל האב אומר שמע בני מוסר אביך אבל אצל האמא כתוב אל תטוש כי בשעה שאדם שומע מוסר מאביו הוא צריך לצרף לזה את האזהרה שלא לנטוש ולא לעזוב את תורת אמן מה שהוא כבר קיבל מהאמא לפני שהוא היה ראוי לקבל את המוסר מאביו מפני שאז עדיין לא נתבגר בשכלו, אז א"כ מה זה הדבר שהוא מזהיר שלא לשכח, אמנם עלינו להבין מה היא תורת אמן.

אלא תורת אמן זה מה שכל אמן חייבת לחנך את הילדים ולהכניס בבית רוח של אמונה ובטחון להכניס את הבטחון

בכל הדורות שלפנינו ולכן הם היו באמת קרובים להקב"ה, אבל היום נאבד מאתנו התמימות בין אצל האנשים ובין אצל הנשים היום רוצים רק התחכמות וזה קליפה קשה מאוד ששולטת היום על כל העולם כולם נהיו מחוכמים".

יט

ועוד דבר חשוב ונחוץ רציתי לעורר עליה בהזדמנות זו כאן שזה קלקול נורא ואיום וזה קליפה נוראה והוא מה שישנו היום הרבה חרדים שהולכים ללמוד יותר חכמות ומדע כדי להתקדם יותר ולא משנה אצל מי לומדים אם זה אצל חופשים ולפעמים אפילו נוצרים, יש היום איזה דיעטה שאפשר להשתתף בזה בחינם וזה לוקח כמה חדשים מלווים את האשה עד שהיא מסיימת את הדיעטה אבל מי שמחזיק את כל זה ומשלם עבור הארגונים שהם בחנם זה כומר אחד שהוא מליונר גדול והוא עושה את זה בכל העולם והוא מחזיק את זה מכיסו בכסף שלו, ופשוט מה הכוונה שלו בכל זה, בודאי שאין לו ולהם כוונה לעשות חסד עם כל האנשים ומכש"כ לא עם היהודים (שהם השונאים שלהם).

אלא הכוונה שלהם היא לכבוש את העולם ולהפיץ את הקליפה שלהם בעולם ולכן בתוך הדברים שלהם הם זורקים מפייהם איזה דיבורים של נצרות, ואפילו בלי זה ברגע שאדם מקבל מאדם שהוא עובד ע"ז זה משפיע עליו באופן ממילא ומטמא את המוח ואת הלב שלו ואז ממילא הוא לא יכול לקבל את הדעת וההשקפה של האמונה כי זה סתירה לאמונה הקדוש הזה טמא ומטמא וזה כמו אש ומים לגבי האמונה, ואוי ואבוי לאלו שמשתתפים בכגון אלו צריך להתרחק מזה כמתחוי קשת כי זה ממש קליפה של ע"ז ושל מסיונרים.

זה רק דוגמה קטנה למציאות הזאת שנשים היום הולכות ללמוד מקצועות, כי אפי' אם אשה תלמד תורה באופן שנעשה היום שמלמדים אותם בבתי ספר שזה אסור מדינא דגמ' ושו"ע וכל גדולי הדור אסרוה ומיחו נגד זה, ובכ"ז נהיה היום נפוץ עם כל מיני תירוצים והסבירים שהיום שונה וצריכים את זה והוא מה שלומדים עם הנערות בעומק ועיון התוה"ק שלא שייך לנשים וזה גם הפך וניגוד לצניעות, אשה צריכה להיות כל כבודה בת מלך פנימה הוא וצריכה להיות בתוך הבית עם הקב"ה עם התפלות שלה עם האמונה והבטחון ועם התמימות זה החיים של האשה, ולהיות תפוסה עם חינוך הילדים להכניס ולהחדיר ללבם את האמונה בד' ואת האהבה אליו ולתורתו ולמצותיו ית'.

כ

ומענין לענין יש לעורר על ענין דומה להנזכר והוא מה שישנו היום תופעה נפוצה מאוד שהולכים להתייעץ עם פסיכולוגים ועם פדגוגים גוים או חופשים בענין חינוך הילדים ובענין דרך הלימוד עם ילדים ותלמידים ובענין שלום בית וכדו' ואפילו אם הולכים ליהודים שומרי תורה ומצוות אבל השכלתם נלקח מהגוים ולכן הר"ז אותו דבר, וכמו"כ הולכים היום גם אנשים

בשו"פ לקלוט את דרך הישרה בזה, וכמו"כ לגבי ללמוד מקצוע החינוך הרגיל ג"כ איננה מתאים לנשים מכיון שאין זה תפקידה חוץ ממה שיש לה להעניק להם ע"פ התוה"ק דהיינו כנזכר אמונה ובטחון וצניעות ותמימות וההערכה הנכונה לגבי רוחניות ותורה ומצות ועבודת ד' ית' וכדו' שכל זה נכלל בתורת אמך וכנ"ל, שזה בודאי תפקידה ע"פ תוה"ק לכן זה באמת נמצא תוך לבבה אם תתרכז לזה ולקיים את חובתה בזה במה שנוגע לעצמה אז ממילא תהיה לה התחושה להעביר זה לילדיה, וכנ"ל.

היום בדור שלנו לפעמים יש מצב כזה שמצוי אצל הרבה נשים שיש להם יצר הטוב יותר גדול מהאנשים כי להם יש את האפשרות והזכות אפי' יותר משל אנשים לקרב את הגאוו"ש וכמשאחז"ל שבזכותם נגאלנו ממצרים ובזכותם אנחנו גם עתידים להגאל, והסיבה לזה היא מפני שהאשה היא זאת שהביאה את הקלקול הראשון לעולם של חטא עץ הדעת לפיכך עליהם מוטלת תפקיד זה יותר מהאנשים להשלים את התיקון הזה ולכן בהרבה מקרים נתן להם דווקא היום בדורינו דור האחרון כח רוחני יותר מהאנשים ולכן לפעמים האשה צריכה להעלות גם את הבעל, וזה כמובן צריך להעשות עם ידים של משי כי אחרת לא יתכן כי האשה צריכה להיות כנועה לבעלה ולכבד אותו כראוי וגם הרי הבעל צריך להיות באמת הממונה על הרוחניות שבבית ועוד כי אחרת הבעל לא יקבל, ולכן במקרה שהבעל איננו בדרגה הראויה ה"ז תיקון קשה שניתן להאשה להתמודד עם מצב כזה ולכן היא צריכה להרבות להתפלל לד' על זה ושיתן בלבה את העצה והדרך הנכונה איך להוציא את הענין לפועל, וכמה שזה יותר קשה לה עד שתמצא את הדרך הנכון ושתצליח בזה הרי שכרה ותקונה גדולים ביותר.

ומה שצריכה לעשות בעיקר זה להכניס את הרוח וההשקפה הזאת בבית ולהכניס את הכבוד והערכה לרוחניות וזה כבר ישפיע על כל הבית וזה ישפיע גם על הבעל באופן ממילא וגם באופ"ז הוא בעצמו כבר יתבייש לבקש איזה משהו שמוריד מהרוחניות כי יחשוב איך אני יכול להיות בדרגה יותר שפלה מהאשה זה יפעל עליו באופן ממילא בלי ריב ובלי שתביע את דעתה, ואם זה יהיה נובע באמת מתוך הלב שלה לשם שמים (ובלי שום פניות צדדיות כגון בכדי שתהיה מכובדת אצל חבירותיה וכדו') ותחזיק את עצמה בד' ולהתפלל תמיד על זה ממנו ית', ולקיים שויתי וגו' לזכור שד' ית' הוא ימיני וכוחי וכמבואר לעיל אז בודאי תצליח בכך לבסוף בס"ד, ורק באופ"ז תוכל להצליח וכנ"ל.

וזה הדרך היחיד שיפעל על הבית וגם להשפיע על הילדים להעלותם דהיינו לדבר תמיד על חשיבות הרוחניות ושזה כל מטרתינו ותכליתינו להכין לנו את העולם הבא, וגם להיות דוגמא חיה להשפיע הערכה גדולה וגם האהבה להרוחניות וזה שיעלה את כל הבית, ועל נשים כאלה נאמר "חכמת נשים בנתה ביתה" כי לפעמים דוקא האשה היא זו שצריכה לבנות את הבית כלומר לבנות את ההשקפה הרוחנית בבית.

זאת התפקיד הראשונה של האשה ולצורך דבר זה אין צורך להאשה להיות מחוכמת ומלומדת הרבה ובעומק, אלא מה שהיא צריכה היא להיות תמימה, כמו שפעם היו כלל ישראל תמימים האנשים והנשים והטף והיו חיים בתמימות וכמש"כ בתוה"ק תמים תהיה עם ד' אלקיך כלומר מה שנוגע לרוחניות ולתורה ומצוות לד' ית' צריכים להיות תמים ולילך רק בתמימות ובאמונה, ובטחון בד' ולא בשום התחכמות ועומק בלימוד וכדו' (כמו שהיא ההשקפה המוטעת היום), וכך היה באמת

²¹ הנשים היום לומדות כל מני מקצועות לומדות חינוך מיוחד כל זה לא שווה שום דבר כי זה לא נעשה בשביל אשה בכלל כי אם יש לה את התחושה הזאת בלב שלה זאת אומרת שניתן לה את זה מן השמים אזי היא יכולה לעסוק בזה אבל אם אין לה את התחושה הזאת מעצמה רק מה שהיא לומדת מהם ומחבורים שלהם זה לא שווה כלום, וכמו"כ הוא גם לגבי האנשים (אבל לזה צריך ביאר רחב יותר ונתבאר אצלינו בס"ד בקונטרסים ומאמרים רבים וביותר בקונטרס חנוך לנער ע"פ דרכו חקנו משם) אבל לנשים ה"ז בכלל לא תחום שלהם ע"פ תורתנו הקדושה ולכן א"א להכניס בלבה ענ"ז ואיננה מסוגלת

להוסיף המלה ככל ללמד שגם את זה חייבים אנחנו להוציא מהתורה ולא ללמוד א"ז ח"ו מהגוים.

ואם אנחנו הולכים ללמוד את החכמות האלה מהגוים יש בזה חילול ד' וזלזול גדול לתורתנו הק' ונביא כאן מה שפירש הספורנו על הפסוק הנזכר כי היא חכמתכם לעיני העמים וגו' וז"ל, "והטעם שראוי להקפיד שתהיו נחשבים חכמים ונבונים הוא כי הקל ית' קרוב אלינו בכל קוראנו אליו וזה יורה שבחר בנו מכל העמים, ואם יחשבו אתכם העמים לסכלים יהיה חלול ד' באמור לכם עם ד' אלה", עכ"ל, כלומר שאנחנו צריכים לדאוג שהעמים יראו את חכמתנו ונהיה אנחנו בעיניהם יותר חכמים מהם כי אם יחשבו העמים שאנחנו פחות חכמים מהם זה חילול ד' שיחשבו שהקב"ה בחר אומה כזאת שאינם חכמים (יותר) מאומות העולם.

ועפ"ז מובן מאוד איך שזה חילול ד' נורא אם אנחנו הולכים ללמוד חכמת החיים מהגוים, ואפי' בדבר שזה לא נוגע למצוות התורה אבל זה בעצמו שאנחנו זקוקים לעזרה שלהם באיזה השכלה שחסר מאתנו הרי זה עלבון וחילול נורא לכבוד ד' שע"ז אומרים הגוים הנה היהודים העם הנבחר להקב"ה ג"כ לוקחים את ההשכלה שלנו וככל הגוים בית ישראל (ח"ו), וזה חילול ד' נורא ואיום, וכמו"כ זה עלבונה של תורה שכאילו חסר ממנה ח"ו איזה חכמה שיש להם להגוים, וזה גם מחלל ומבייש את כבוד הכלל ישראל.

ולכן מי שלא רוצה שיהיה לו חלק בחילול ד' הזה שגורם ג"כ להרחיק את הגאולה, ומי שרוצה להוסיף כבוד שמים בעולם לא ישמע כלל ולא יקבל אפילו ממי שרק קיבל מהם אפי' ממי שקיבל מכלי שלישי אסור לשמוע א"ז כי זה טמא ומטמא, אלא יגבה לבו בדרכי ד' ויחזק אמונתו ובטחונו בד' ית' ובתורתו הק' וידע ויאמין שיש לנו את החכמה שלנו שהיא חכמת התורה שהיא החכמה היותר גדולה שבעולם ובו כלולים כל החכמות כולם ולא חסר ממנה כלום וממנה אנחנו נדע איך לנהל את הבית ואת החינוך ואת הכל.

ורואים היום עד לאיפה הקליפה הזאת הובילה אותנו מי שמסתובב בחוץ היום יכול להרגיש את זה, לאיזה השפלת כבוד בית ישראל הגענו היום שלא היה כזה, כי בכל הדורות היו הגוים יודעים את המי גוי גדול וגו' ורק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה, והיו באים הגוים תמיד להתייעץ עם חכמי ישראל והיום השונאים שלנו הגוים והכופרים ושונאי ומשניאי ד' והתוה"ק הם נהיו היועצים שלנו בענין החינוך ושלוש בית והנהגת הבית בדברים שבינן איש לאשתו, וענין זה נכנס כמעט לכל המוסדות ואולי לרוב הבתים של כלל ישראל שומרי תו"מ זה אסון וצרה היותר גדולה שקרה לכלל ישראל מאז היתה לגוי, לכן צריכים אנחנו להלחם נגד זה בכל הכחות, וקודם כל עלינו לנקות את עצמנו מכל זה ולא לקרוא באותם העיתונים שמביאים דברים כאלו וכו'.

כא

וע"פ האמור יש להבין ג"כ למה הכניס התוה"ק ענין קירבתנו לד' בקבלת תפלתנו באמצע שבח תורתנו וחכמתנו, אבל התשובה לפי מה שאמרנו היא כך שאם אדם מתרחק מהקב"ה בענין הזה שהוא פונה להגוים ומחלל שם שמים אז בזה הוא מזלזל בחכמת התורה כיוון שהוא לא מאמין שבתורה יש הכל ושהקב"ה נתן לנו הכל וזה פגיעה בתמימות האמונה ופגיעה בכבוד התורה ובכבוד ד' ולכן זה גורם לו

וגם נשים לקורסים כאלו שמעבירים את ההשכלה ואת ההגיון של הגוים, וזה דבר שנהיה היום נפוץ ביותר בעולם ומכניסים את החכמה הזאת בכל תחומי החיים והם היום מורים לנו איך לחנך את הילדים ואיך להשכין שלום בית ואפי' איך ללמד התוה"ק לתלמידים וגם בישיבות, בכל התחומים מעבירים את הטומאה הזאת, ואפי' אם אלו שמעבירים את ההשכלה הזאת הם אנשים חרדים שומרי תורה ומצוות ואפי' שהם המהדרים שבמהדרים בכ"ז הר"ז אותו הדבר ואותו הטומאה שנתקבל מהגוים והשכלתם ד"י.

ויש להבין שענין זה שאנו מדברים עתה עליה הרי זה גם מהדברים המעכבים מאד את הגאול'ש ומאריך ומכביד עלינו עול הגלויות על צאורינו והוא ע"פ מש"כ המהר"ל (נתיבות התורה פכ"ה) שכאשר אנו מתקרבים אל הגוים אפילו רק במנהגים החצונים כמו ענין הלבוש וכדו' הרי זה מה שגורם לנו כובד הגלות ושליטת אומה"ע עלינו ומעכב את הגאול'ש מאתנו, (ומזה ילה"ב שמכש"כ כשאנו מתקרבים אליהם בדיעותינו ומקבלים מהם דעתם שאיננה דעת תורתנו הק' כמבואר בהמשך ה"ז בודאי גורם הענין הנזכר ביתר כי הר"ז קירבה פנימיות בלבנו שכמובן שהוא הרבה יותר חמור מקירבה חיצונית).

והנה בפרשת ואתחנן התורה מתארת לנו כיצד צריכה להיות נחשבת חכמת התורה בעיני הגוים כאשר אנחנו שומרים את התורה, כמש"כ "ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החוקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" ובפסוק שאח"ז מדבר על הקירבה הגדולה שיש לעם ישראל להבוב"ה ששומע תפלתנו תמיד, ואומר "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כ- ד' אלקינו בכל קראינו אליו", ובפסוק שאח"ז חוזר לדבר על חכמת התורה כמש"כ "ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנוכי נותן לפניכם היום".

ויש כאן דיוק גדול למה הכניס הכתוב ענין הקירבה לד' וקבלת תפלתנו באמצע שמדבר על שבח התורה והמצוות, וכי מה שייך שבח זה לענין שבח התוה"מ"צ הלא זה שבח אחר, ולכאורה הפסוק הזה האחרון היה צריך להיות לפני הפסוק שלפניו לסיים קודם הענין שהתחיל בפסוק הראשון בשבח התוה"מ"צ (כי היא חכמתכם וגו' והיה לו להמשיך קודם בפסוק ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים וגו'), ואח"כ יוסיף ענין הב' ששומע תפלתנו, ועוד יש לדייק כאן למה כתוב משפטים "ככל" התורה הזאת מה היה חסר אם היה אומר משפטים כתורה הזאת מה הכוונה בתוספת הזאת "ככל".

ועוד יש להבין מה שכתוב כאן שהגוים יתפעלו מחכמת תורתנו ומצותינו הלא כתב רש"י בריש פ' חקת שהגוים ואומות העולם מונין את ישראל וצוחקים ממצותינו ואומרים מה מצוה זו ומה טעם יש בה, וא"כ איך כתוב כאן בהיפוך שהגוים מתפעלים מתורתנו ומצותינו.

אלא הכוונה שישנם חלקים בתורה שהם אינם מפורשים וגלויים כ"כ בתורה אלא רק מי שזוכה ללמוד כראוי אז הם מתגלים לו ע"י התורה והם חכמת החיים וכיצד לנהל נכון את החיים כל זה נמצא בתורה שלנו ורק מהדברים האלה הגוים יכולים להתפעל ולכבד ולהעריך את זה, שהרי ממה שהם רואים שאנחנו מקיימים את המצוות על הדבר הזה הם צוחקים מאתנו כנ"ל, אלא לזה בא בפסוק התוספת "ככל" והכוונה בזה שכל הדברים האלו ששייכים לחכמת החיים ההגיון שלנו שאנחנו לוקחים את זה רק מהתורה ואת זה באה

ריחוק מהקב"ה וממילא הוא מאבד את הקירבה הזאת שהקב"ה ישמע ויקבל את התפלות שלו כי התפלות שלנו מתקבלים ע"י שאנחנו קרובים לד' ית' ע"ז התפלות שלנו נכנסים ישר להקב"ה שעומד קרוב אלינו.

משא"כ אם אנחנו ח"ו מתרחקים מהקב"ה אז ע"ז אנחנו מקלקלים את הזכות הזאת שיש לנו ולכן הפסוק מכניס א"ז באמצע לעשות קשר בין הדברים ולכן מיד אחרי שהתורה מזהירה לנתק אותנו מללמוד חכמה מהגוים ולפני התורה ממשיכה לשבח את חכמת התורה מזכיר הענין של הקירבה שיש לנו להקב"ה בכל קוראנו אליו להגיד שע"ז שפונים להגוים כנ"ל אנחנו מאבדים את הזכות שיש לנו להיות קרובים להקב"ה שישמע את תפלתנו, וזה דבר חשוב מאוד לדעת שאם הטומאה הזאת נכנסת למוח וללב של האדם אז הוא כבר מפסיד בזה גם קבלת תפלתו, וגם הרי הטומאה הזאת שנכנס בלבו ימנע ממנו להתפלל ולכוון כראוי כמו שהטמא (בטומאה מסוימת שפוגם בדעת האדם כמבואר בספה"ק וע"כ) לא יכול להתפלל להקב"ה כך הוא לא יכול להתפלל והתפלות שלו לא יכולות לעלות ואי אפשר להכניס אותם להיכל של הקב"ה כי זה טמא כמו שאמרנו.

עד עכשיו הסברתי את הענין באופן סגולי שמי שעושה כך הוא טמא ולכן התפלה שלו נפסלת ועכשיו אני רוצה להסביר א"ז באופן הגיוני מדוע זה [גורם ריחוק מהקב"ה] ומפריע לקבלת התפלות. ונקדים לזה פסוק מהנביא שמדבר על זה שבני ישראל סטו מהדרך של הקב"ה ומדרך התורה והקב"ה אומר ע"ז "כי שתיים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחפור להם בורות נשברים אשר לא יכילו המים" ע"כ לשון הפסוק כל' כשאדם ח"ו עוזב את הקב"ה שהוא מקור מים חיים אשר לא יכזבו מימיו ופונה למעין כוזב מעין שרק בהתחלה הוא נובע אבל אח"כ הוא פוסק ואי אפשר עוד ליהנות מההשפעה שלו זה נקרא מעין כוזב, זה נחשב בפסוק שני רעות, והנה ילה"ב מדוע זה נחשב לשתי רעות הרי לפי פשטות הפסוק מדובר על זה שבני ישראל פנו לאלילים ולכאורה כאשר אדם סוטה מהקב"ה ופונה לע"ז לכאורה זה חטא אחד ולא מובן למה כאן הפסוק מחשיב את זה לשתי רעות.

אבל הפסוק מסביר לנו, כי למה אדם מגיע עד כדי כך לעבור עבירה כזאת חמורה שהוא פונה לע"ז, אלא זה נגרם ע"י שאדם לא דבוק בהקב"ה ולא מספיק מאמין בהקב"ה ולכן אין לו אמון ובטחון בהקב"ה שהוא ישפיע לו את כל הישועות, משא"כ אדם שהוא דבוק בהקב"ה ורוצה להיות קרוב להקב"ה הוא לא רוצה לקלקל ח"ו את הקירבה שיש לו להקב"ה ולכן אפי' אם ח"ו הוא יוכל לקבל ממקום אחר איזה הצלחה זה לא מעניין אותו והוא בכלל לא מעוניין בזה כמו שאין שום אדם שרוצה לקבל איזה הצלחה ע"י חילול שבת או ע"י ע"ז ח"ו, אבל אדם שבין כך לבו סר מהקב"ה ואין לו מספיק אמון בו שזה כבר רעה א' (גדולה) דבר זה גורם לו שהוא מתמוטט יותר ויותר עד שהוא מגיע לרעה ב' שהוא לפנות לע"ז כי נדמה לו שם הוא רואה את ההצלחה, וזה בגלל שלא האמין שההצלחה האמיתית היא רק אצל הקב"ה וההצלחה שלהם זה דמיון כוזב וזה רק למראית עין והצלחה כזאת מביאה אחריה תוגה.

אותו הדבר לענינינו כאשר אדם פונה לפדגוגיה של הגוים ולהשכלה שלהם כדי שיוכל להצליח לחנך את הילדים שלו וכדי שיהיה לו נחת, הסיבה שהוא פונה לשם היא מפני שהוא

לא מאמין שמהקב"ה הוא יכול לקבל הכלאם רק יהיה דבוק בהקב"ה אז הוא יקבל הכל, הקב"ה יסדר לו את הכל, אבל כיוון שהוא לא מאמין בזה ואין לו מספיק אמונה ובטחון לכן הוא חושב ששם יהיה לו הצלחה ושזה יכול לעזור לו יותר ממה שהוא יהיה דבוק בהקב"ה, לכן לאט לאט הוא פונה לשם, ובפרט לענינינו שסוטים אחרי חכמות הגוים בכל תחומי החיים שזה בצורה כזאת שזה לא כ"כ מורגש ולא בולט שזה בעצם ע"ז אדם יכול להגיד מה יש בזה, אין בזה שום עוול אבל מי שמבין יותר עמוק יודע שזה סטיה מהקב"ה ושזה פגיעה במה שהתורה אומרת "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים" כמו שאמרנו ושזה חילול ד' לכן זה מגיע עד לע"ז ממש.

וכך היה בזמן ירמי' הנביא (שם מ"ד י"ח) כאשר בני ישראל סטו מהדרך של הקב"ה והיו מזבחים ומקטירים למזלות, והם טענו שזה בעצם לא ע"ז רק כיוון שהקב"ה נתן למזלות כח להשפיע לכן אם הם יכבדו את המזלות זה יתן להם שפע וטענו שבעצם הם רק מכבדים את המשרתים של הקב"ה וזה לא ממש ע"ז, אבל באמת בסופו של דבר זה היה ע"ז ממש, ואע"פ שהנביא הוכיח אותם המשיכו לעבוד ע"ז ולמה בכ"ז פנו לע"ז הזאת, כי אמרו מאז שהקשבנו לדברי הנביא והפסקנו להקטיר למזלות ע"ז הפסיקה ההצלחה שלנו, וע"ז שראו לפי דמיונם השוא שרק שם יש להם הצלחה זה הביא אותם שחזרו שוב לעבוד ע"ז.

וזה מה שהפסוק אומר כי שתיים רעות עשה עמי כי האחת מביאה את השניה, ולא בגלל שהאדם רוצה לעבוד ע"ז לכן הוא סוטה מהקב"ה אלא הוא [עוזב] את הקב"ה מפני שאין לו מספיק אמונה ובטחון ולבסוף הוא מגיע ע"ז לעבוד ע"ז לכן זה נקרא שתי רעות הרעה הראשונה היתה שלא היה מספיק דבוק בהקב"ה ולכן עזב אותו.

ולכן הפסוק בפרשה הזאת מסיים "ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כולכם היום" שאלו שסטו מדרך ד' ודבקו במקורות זרים ע"מ לקבל את השפע ממש, אז הם לבסוף מתאכזבים כי ההצלחה שהם רואים עכשיו זה רק הצלחה דמיונית שמסמא את העינים, ולכן אלו שמגדלים את ילדיהם ונעזרים בחינוך שלהם ההצלחה שלהם לא יכולה להמשיך ולהמשיך לאורך זמן ולבסוף יש להם צער מהילדים ח"ו יותר ממה שהיה להם לפני זה, נמצא שע"ז הם רק מקלקלים לעצמם יותר.

כב

ועוד נקודה קטנה לגבי מה שדברנו שכאשר פונים לקבל עצה מחכמות הגוים זה פגיעה בתורה שאם הילדים רואים שההורים מכניסים את הפסיכולוגיה ואת הפדגוגיה של הגוים כגון שהם רואים את החבורים האלה בבית ורואים שהאימא הולכת לקבל מהם יעוץ וכדומה אז כאשר הילדים רואים שההורים פונים לע"ז הזה אז זה גורם להם ח"ו זלזול בכבוד שמים וזלזול בתורה וזה אותו ענין כמו שהזכרתי, הגמ' במסכת שבת אומרת שמי שמכבד ת"ח ומכבד את התורה זה סגולה שיהיו לו ילדים ת"ח וצדיקים וכמו כן להפך מי שמזלזל בתורה גורם ע"ז שהילדים ג"כ יתרחקו מהתורה.

וזה דבר הגיוני כי זה שולל מהילדים את הערכה לתורה ומכניס בילדים הערכה לדברים אחרים אז אח"כ שהם גדלים קצת גם הם פונים לדברים אחרים הם לא יודעים שכל האושר

אותנו וזיכה אותנו להגיע לגאוו"ש ועי"ז זכינו לכל העוה"ב שלנו כי עי"ז הקב"ה נקה אותנו מכל החטאים לכן אז ימלא שחוק פינו ונשמח ע"ז ונצחק מכל מה שעבר עלינו ונהיה באותו הזמן כמו אדם שמתעורר מתוך חלום רע, כמו שכאשר אדם חולם חלום רע אז כל זמן שהוא שרוי בתוך החלום הוא מצטער ובוכה מהצער שיש לו כי בזמן שהוא חולם נדמה לו שהכל אמיתי אבל ברגע שהוא מתעורר ונודע לו שהכל היה רק חלום מיד הוא נרגע ושמח וגם צוחק מכל זה, כמו כן זה מה שיהיה בגאוו"ש.

ולכן אדם צריך לקבל ע"ע ללכת רק לדרך של הקב"ה ולא לפנות לשום דבר אחר, ומי שפונה לדרך אחרת ומאמין שזה יכול לעזור לו זה בא לו מחמת שהוא לא דבוק בהקב"ה ומזה הוא מגיע לעבודה זרה ולכן לא מקבלים את התפלות שלו. וזה מובן גם ע"פ שכל הגיוני, כי אם הוא חושב שהוא יכול הסתדר לבד ולהיות נעזר ממקום אחר אז הקב"ה אומר לו למה אתה פונה אלי לבקש ממני הרי אתה חושב שאתה יכול לעזור לעצמך אתה הרי מאמין בכחי ועוצם ידי אז למה אתה פונה אלי אין לי צורך לעזור לך או שתפנה למי שאתה רגיל לפנות תפנה לעי"ז שלך ותקבל עצות מהם שהם יפטרו אותך מכל הצרות שלך.

הקב"ה יעזור שע"י שנעשה את כל הדברים האלה שהזכרנו ונגד כל הקלקולים זה באמת ימשיך את הגאוו"ש ובכח האבלות שאנחנו עושים בימים אלו זה יגרום שכבר תהיה לידת בן דוד שצריך להיות בט' באב אחה"צ אחרי שאנחנו גומרים את כל הקינות ואת כל האבלות. ושנזכה באמת לקבל ע"ע לעשות את כל הדברים האלו ובזה לעזור ולתמוך כביכול להקב"ה כדי שיוכל להביא את הגאוו"ש בב"א ולשמור עלינו מכל הצרות ומכל החבלי משיח ומכל הסכנות ושנזכה כולנו ונזכה את כל הכלל כמה שאפשר שכולם יזכו לחיות את הגאוו"ש יראו עינינו וישמח לבנו בעגלה ובזמן קריב ברחמים גדולים במהרה בימינו אמן.

וי"ר שהקב"ה יעזור שנזכה להתחזק בכל אותם הדברים שהזכרנו ונזכה באמת שיהיה לנו חלק ושותפות להמשיך את הגאוו"ש ואז הקב"ה ישמח אתנו ויכניס אותנו במחיצתו בגאוו"ש ונזכה להיות מאלו שישבו בשורה הראשונה במזרח אחרי שיופיע הגאוו"ש ב"ב ובעגלה ובזמן קריב אמן.

שלנו זה רק להיות דבוק בהקב"ה ובתורה כי הם רואים אחרת אצל ההורים שלהם וזה קילקול נורא ואיום וזה מה שאמרתי שזה האסון היותר גדול שיש לנו היום כי כאשר הילדים רואים את זה אז זה משפיע עליהם ומכניס להם מתחת להכרה זלזול בתורה כאילו התורה לא מספיקה בשבילנו עד שאנחנו צריכים ללכת ולבקש עצות מחכמות הגוים לכן כאשר חסר להם איזה הצלחה אז הם חושבים אולי שם נמצאת ההצלחה כמו שההורים שלהם עשו שחפשו גם הם את ההצלחה שלהם שם.

כג

ולכן יש בזה שתי רעות אחת שזה פגיעה באמונה ובבטחון ועי"ז הוא מתרחק מהקב"ה, גם לגבי חנוך אותו הדבר כי אם מחנכים את הילדים בצורה כזאת אז קודם כל מחסירים מהם את הדבקות בהקב"ה כי לא מחנכים אותם לזה וזה גם הסיבה להתדרדרות שיש היום כי הילדים לא קשורים לאמונה והבטחון לכן הם לא יודעים מה רוצים מהם אם הם לא מרגישים טעם בתורה ובמצוות הם לא יודעים מאיפה לקחת את זה כי הם לא קשורים להקב"ה כי בזה שלא נותנים לילדים מקטנותם אמונה ובטחון בבחינת תורת אימך זה כבר אסון גדול, והתוצאה השניה הלא טובה שיוצאת מזה שפנים ממש לעי"ז שפונים לכחי ועוצם ידי זה נחשב לעי"ז.

ולכן זה גם יכול לגרום הפרעה בהצלחה של חינוך הילדים כמו שהסברנו על הפסוק "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני" וכל זה גם קשור לתמים תהיה עם ד' אלוקיך כי אם אתם דבקים בד' אז חיים כולכם היום ואז יהיה לכם גם חכמת חיים והכל יצליח לכם בחיים וצריך אדם לדעת שאין לו מקור הצלחה אחר ואם הוא רואה שאעפ"כ הוא לא מקבל את זה מהקב"ה זה סימן שהוא צריך להתדבק יותר להקב"ה ולהתחזק בזה יותר ואח"כ מה שנשאר לך לעשות זה להאמין שכל מה שהקב"ה עושה לך זה לטובתך וסוף כל סוף יתגלה לך איזה טובה היתה טמונה בזה אחרי שתבוא הגאוו"ש כמש"כ בפסוק "בשוב ד' את שיבת ציון היינו כחולמים אז ימלא שחוק פיננו".

וצריך להבין מה זה היינו כחולמים בלשון עבר כאילו עכשיו נודע לנו שהינו חולמים איזה חלום היה לנו, אלא הכוונה שאז יודע לנו שכל מה שסבלנו בגלות זה היה רק נדמה לנו שסבלנו ונראה שזה היה רק חלום כי יתגלה לנו הפטרון של כל הסבל הזה שהכל היה לטובה שזה היה כמו רפואה בשבילנו זה העלה

חלק והשלמה ממאמר "כאלו נחרב בימיו"

(נאמרה בסעודה שלישית בשבת חזון תשס"ז בעיר בני ברק יצ"ו)

של עשיו ויש דעות בחז"ל איך היה נדמה המלאך האם כגוי נדמה לו או כת"ח נדמה לו, והכוונה במחלוקת זו למה שנוגע לנו לדעת מכיון שאנו יודעים שמעשי אבות סימן לבנים ומה שעשה יעקב אבינו ע"ה היה הכנה למעשי הבנים בכל הדורות, ולכן מודיעה לנו הגמ' (לפי דיעה זו) שיעקב אבינו ע"ה נלחם עם המלאך היה זה התאבקות ומלחמה מאוד קשה מכיון שהמלאך נדמה לו כת"ח ונראה לו שהולך בדרך התורה.

וזה להודיענו שגם לנו יהיה התאבקות ונסיון קשה כזו, וכמו שזה הופיע ליעאע"ה בדרכו לחזור לאביו יצחק כמו"כ יהיה אצלנו לפני שאנו עומדים בקרוב לחזור לאבינו שבשמים בהגאוו"ש בעגלא ובזמ"ק, וזה כמו שדיברנו למעלה שהיצה"ר של היום מתלבש באיצטלא דרבנן שיש לו פטנט חדש שא"צ

א

וצריך לדעת שיש היום נסיון הנקרא "ערב רב" כמובא בספה"ק תיקוני זוהר והגר"א מביא זאת הרבה שלפני ביאת המשיח יהיה נסיון גדול מהער"ר שכמו בזמן המדבר הצטרפו לבני גוים מהמצריים שאמרו שרוצים להתגייר וללכת ביחד עם בני" ומהם הגיעו כל הקלקולים וכו' הרי גם היום נדבקו לבני" עניני תערובת של ערב רב של אנשים שרוצים כביכול להתדבק ג"כ בדרך התורה ונחשבים ג"כ כיהודים שהולכים בדרך ד' והתורה, אך אעפ"כ יש בהם תערובת של יצה"ר שמכניסים דברים שכנגד התורה ומכניסים את זה בבחינת צלם בהיכל בבחי' במקודשים שבך.

וזה כדברי הגמ' בחולין על הא שיעקב אבינו התאבק עם שרו

קליפה זו על כל גדותיה, ואיך יתכן שבכזה זמן שהתיקון כבר נגמר אחרי כל ריבוי הדורות של בני"ש שעבדו את ד' ית' ופתאום נהיה כזה מצב שנראה כאילו חזרנו לאחורינו ח"ו כאלף דור, וחזרנו חלילה לדור המבול ואולי גרוע ממנה חלילה, ואיך יתכן כזאת.

והתשובה על זה היא ע"פ מה שדברנו לעיל על פרש"י עה"פ "על נחל אשכול" שנקרא כן על שם העתיד, ובענינינו הביאור שכשרואים שיש כזה התגברות וכזה משיכה אל הקליפה ויכולים כ"כ בקל לפול ברשתם רח"ל הרי זה סימן שיש סגולה בזמן הזה שיכולים להיות היום כ"כ גבוה, שזה לעומת זה עשה האלקים, שבגלל שיכולים היום כ"כ בקלות להיות קרוב אל הקדושה וקרובים אל הרוחניות ויכולים היום להיות דבוקים לד' ית' ולראות בכל רגע את ההשגחה העליונה של ד' ית' בגלוי בכל דבר, ולחיות עם זה בכל רגע, ויש היום הרבה יהודים שחיים כך.

ועוד יותר מכך רואים היום שיש כ"כ הרבה בעלי תשובה שמגיעים מדיוטא התחתונה ומשאול תחתית וזוכים להכנס אל הקדושה בשלימות ונשמרים בקדושה ובצניעות וחיים עם ד' ית' ועם ההשגחה יומם ולילה ומקיימים ואהבת את ד' אלקיך .. בכל מאודך בכל מדה ומדה שמודד לך הוי מודה לו מאוד מאוד, שהם חיים בדחקות ובצמצום בעניני הגשמיות ובכ"ז הם מרוצים במצבם ואינם מחפשים הרחבה בגשמיות כמו יהודים אחרים שנולדו שומרי תורה ומצות, ואיך מגיע כזה מצב, שזה בחי' עליונים למטה ותחתונים למעלה.

ורואים שאפשר היום להיות כ"כ קרובים לד' ית', שבדורות הקודמים מי שחטא בחטאים חמורים לא היה יכול כ"כ בקלות לחזור בתשובה ולהתעלות ברוחניות, שהיה צריך לעשות תעניות וסיגופים עד שהיה מתחיל להרגיש הקירבה והדבקות לד' ית', והיום במהירות גדולה עושים תשובה ונהיים מיד קרובים לד' ית', ורואים שהיום היא תקופה זמן עת רצון, שד' ית' הוריד לעולם רעב וצמאון לדבר ד' וכדברי הפסוק (...) הנה ימים באים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ד', שמי שמחפש באמת לדבק עצמו בד' ית' הרי תיכף בא אליו ההשראה והאור של הצמאון והקרבה לד' ית', וזה באמת אתחלתא והתנוצצות של הגאווה"ש.

ואמנם כמו שאמרנו מקודם הרי יש באותו הזמן גם אנשים שנופלים עתה בתוך עומק הקליפות רח"ל, וזה ממש בחי' עולם הבירור שהולך מאוד בחריפות, שמתבררים כולם או לצד הטוב או לצד האחר רח"ל, ואין אפשרות להשאר באמצע, וזה הפשט בדברי חז"ל (...) שאין בן דוד בא אלא או בדור שכולו זכאי או בדור שכולו חייב, שפירשנו זאת שיהא מצב בעולם שימשוך מצב הדור את כל אחד או לבחינת כולו זכאי או לבחי' כולו חייב, ואין הכונה שיהא ח"ו כל הדור כולו חייב, שאיך יתכן כזאת שלא ישארו בישראל צדיקים ח"ו, אלא הכונה כנ"ל שיהא המצב שיהא דור שבו כל יחיד יהא או בבחי' כולו זכאי או בבחי' כולו חייב, שזה יהא הצורה והמצב של הדור.

וע"כ יש בדוקא התגברות של הקליפה משום שאנו קרובים כ"כ אל התיקון השלם שיש כבר את כל התיקונים שעשו כל הדורות ואנו בפנימיות כבר כ"כ סמוכים אל ד' ית' ויכולים כ"כ בקלות להתעלות ברוחניות ולהיות כולו זכאי הרי מוכרח להיות ג"כ זה לעומת זה מצב קשה שיכול לפול האדם בקלות גם אל הקליפות ולהיות כולו חייב במהירות, שלולא זה לא

לדבר כנגד התורה אלא אומר שאדרבה שהוא יעזור לתורה והוא יעזור לחינוך ובהצלחת לימוד התורה וזה התלבשות שמתלבש בו הס"מ, ויכול היצה"ר להתלבש אף בת"ח שהוא מטעה אותם וזה הענין כת"ח נדמה לו, וצריכים לידע שזה נסיון שלנו וזהו גם התיקון שלנו, שבזמן הבית ג"כ היו אנשים חשובים ומנהיגים שהלכו אחרי הע"ז וזה הביא הטעות להמון העם וזה א' מהתיקונים שאנו צריכים לעבור, ואם נתגבר קצת בהשקפה הנכונה ממילא נוכל כבר להתגבר ולעמוד בנסיון.

ודוקא היום מתגבר היצה"ר על כל גדותיו שדוקא היום הוא הזמן שיכולים להתקרב לד' ית' ולקבל השפע ישר מד' ית' ולא צריך את כל הדרכים והעצות שלהם אלא רק שיתחזקו קצת באהבת ד' ובאמונה ובטחון בד' ית' ולחיות כמו שיהודי צריך לחיות אז יראו כבר את הדרך האמיתי ויראו את התורה ברור כנגדינו שאם נחנך את הילדים כראוי ונדבר אתם על האמונה ובטחון בד' ונחנך אותם לאהבת ד' והרצון לקירבת ד' ובדרך המסורה לנו מדור דור ובדרך התורה האמיתית ושלא להמשך אחר הגשמיות המנתקת את הלב מד' אז יהא כל הצלחת החינוך באופן אחר לגמרי.

ב

ועתה נבוא בענין יצרא דעריות שיש היום כזה מין אויר טמא ומטמא בעולם שבא זאת מחלק הרע שבעולם שמתגבר מאלו שהולכים אחרי היצה"ר, שקשה כ"כ להשמר ולהנצל מזה, שאפילו אלו השומרים תורה ומצות שהם תופשי התורה הרי גם המה לא ידעונו, שפעם מי שהיה לו שייכות לתוה"ק כשהיה הולך ברחוב היה נזהר כ"כ לשמור את עינו מכל דבר שהיפך הקדושה, והיום ל"ע ישנם בחורים שלומדים בישיבות ימים ושנים ולא יודעים ממושג של שמירת עינים וממושג של מחשבות זרות, וחושבים שזה איזה הידור של מדת חסידות ופרומקייט בעלמא, וחושבים שזה דבר של מהיכי תיתי, וסבורים שמי שהוא פרומער לא מסתכל וכו' אך הם עצמם מהיכי תיתי לא כ"כ פרום, ולא מבינים כלל את המושג של שמירת עינים.

וזה מראה גודל הריחוק שאנו נמצאים בו, וזה לא מובן איך יתכן זאת, וכן בענין הפריצות ברחובות שהמושגים היסודיים איך צריך להיות הלבושים נשכחו לגמרי, עד שאפילו אשת חבר של בן תורה יכולה ללכת בלבושי פריצות של הגרועים שבאומות של פעם, שפעם אפילו הגוים המתוקנים היו מתביישים ללכת כך, והיום נשכח מושגי הצניעות שאפילו בעיר ב"ב מקום שכולה תורה, עיר התורה, ובשבת אחה"צ מלאים הרחובות בערבוב נורא של אנשים ונשים רח"ל, שהולכות הנשים באמצע הרחוב בין האנשים ללא שיפריע זאת לאף אחד, ואף אחד לא מזדעזע מזה ולא זזים הצדה, נשכחו כל המושגים של צניעות והקדושה, וזה שכחת התורה נורא נוראות, ולא מתעוררים ולא שמים על לב.

ואיך יתכן כזאת, והלא אנו נמצאים כ"כ קרוב לתיקון השלם שאט אט (תיכף בקרוב) הוא כבר תיקון השלם, וכבר צריכה להיות הגאולה השלימה, ולכאורה כבר היה צריך להיות ניכר הדבר והיה צריך להראות המצב אחרת לגמרי, ואיך יתכן שדוקא בעת כזה תהיה הפצה והתגברות של שני הקליפות החמורות שהזכרנו, של ע"ז וג"ע.

וכן יש היום כ"כ התגברות של בחינת שפיכות דמים, מחלוקת ולשה"ר ואיש את רעהו חיים בלעו, שמתגבר גם

וכל זה משום שחסר את ההקדמה הנכונה ושקועים בגשמיות ובשטויות והבלים ובכל מיני דברים זרים וממילא הכל קשה ונסיון עבורם, אך אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו שברגע שיפנו אל הפניה והדרך הנכונה יסורו כל הקשיים וירגישו איך שכל התורה ומצותיה הם דרכי נועם ויראו ויבינו וירגישו איך שאשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלנו וכו' ויזרקו את כל הדברים שמרחיקים אותם מד' ית' ע"י שירגישו כזה הרגשה חזקה בקרבת ד' שלא ירצו יותר בשום אופן להתרחק יותר מד' ית'.

ובימים האלו שהם ימי האבל על החרבן בהמ"ק בין בהנהגתינו ובין בהתמרמרות על החרבן וכמו שהביא במג"א בשו"ע מהאריז"ל שמלבד תקון חצות שעושים כל השנה בחצות הלילה הרי בימים אלו מוסיפים להתאבל ולבכות על החרבן במשך כחצי שעה בחצות היום, הרי יש לנו גם להתמרמר על חרבן עצמנו ולהתרגז ולהתמרמר על היצה"ר שמחריב אותנו ומושך אותנו לאהבת עוה"ז כי זה שייך גם לחרבן בהמ"ק כי ה"ז תוצאה מהגלות והחרבן שע"ז אנו נמצאים בכל המקומות שגרמו לנו לדבק בכל הקליפות האלו.

וכשאנו מתמרמרים על זה כלומר על מה שנדבקנו בקליפה והיצה"ר הרי זה מחליש או מבטל לגמרי כח שליטתה עלינו, וכדברי חז"ל (ברכות דף ו') עה"פ רגזו ואל תחטאו שיש להרגיז היצה"ט על היצה"ר שיש להיות ברוגז על היצה"ר שמושך אותנו לגשמיות וע"ז יהא ואל תחטאו, והנה ממה שאמרו בזה"ל "לעולם ירגיז" וכו' משמע שכוונתם אפילו באדם שלא חטא ואם כן מה יש לו להתרגז על היצה"ר, אלא שיש לו להתרגז על היצה"ר שרוצה להביאו לידי חטא כלומר כשרואה שיצה"ר רוצה לקרבו אל החטא וכנ"ל ע"ז לבד כבר צריך להיות ברוגז חזק על היצה"ר, וכשנקיים הרוגז ועושים מחאה על היצה"ר הרי זה סגולה ושמירה להצליח להנצל ולצאת מרשת היצה"ר.

ועל כן עלינו להתמרמר בימים אלו על החרבן של כל דור ודור, כלומר על החסרונות של דורות הקודמים שאנו צריכים לתקן וכנ"ל ובמיוחד על החרבן העמוק של דורנו היום כנ"ל, ויש לכלול גם את האבל על חרבן עצמו הרוחני, לא על גשמי כי על צרות הגשמיים אין להתאבל ולהתמרמר כלל אלא לקבל באהבה ובשמחה רק מצוה עלינו להתעורר על ידם לתשובה ובכן גם להתפלל שיסתלקו מאתנו על ידי שיתוקן ויסתלק מאתנו גם הסיבה שהביא עלינו את הצרה.

אבל על חרבן הרוחני בין של עצמו דהיינו על חטא של עצמו ועל היצה"ר שנדבק בנו על זה מצוה להתמרמר ולהיות מיצר ודואג"י כמו שהוא המצוה להיות מיצר ודואג על חרבן בהמ"ק והגלות וצער השכינה שגרמנו לה בגלות מפני חטאינו, וכמ"כ מצוה עלינו להתמרמר ולבכות על חרבן של הדור שלנו בתוך האבל על החרבן הכללי של בהמ"ק ועל הגלות כי זה מה שגרם לנו את כל הירידה הזאת הרוחנית וכנ"ל.

ויש לשים לב שענין תקון חצות אינו ענין של סתם אמירה בעלמא אלא צריך להיות כמובא בשו"ע שיהא "מיצר ודואג על החרבן ולהתאבל" עליו וזהו יותר משאר אבילות על ז' קרובים ב"מ שיושבים עליהם שבעה כידוע דברי רש"י בסוכה שאין

היה שום בחירה ושום נסיון אך האמת שהקליפות היום כ"כ חלשים שתיכף כשרוצה היהודי להתקרב לד' ית' מתעלה ברגע אחד ויכול לתקן במהירות את הכל ולזכות להיות דבוק בד' ית'.

ג

ועכ"פ כשמתבוננים בהתבוננות רחבה יותר ובוחנים המצב הכללי של עם ישראל בימינו איך שכ"כ הרבה מבני ישראל נמצאים רחוקים מד' ית', ומתבוננים בגודל צער השכינה הק' על זה, שד' ית' כביכול מצטער כאלפיים שנה מהגלות ואומר כל יום אשרי לאב שמקלסים אותו בביתו ומה לו לאב שהגלה את בניו וכו' וכ"כ מתגעגע ד' ית' אל הגאולה השלימה שרוצה כבר להיות שוב ביחד עם בניו, וכבר הגיע הזמן של הגאוו"ש וכביכול מוכרח ברוב צער להחזיק ולמנוע את הגאולה בשלשלאות.

שאף שיש לד' ית' כבר מספיק צדיקים שלא אלמן ישראל והיה יכול ד' ית' להביא להם את הגאוו"ש שיש כבר עם מי לגשת לשולחן דהסעודה דלעתיד לבא, היינו עם כל ריבוי הצדיקים של כל הדורות ואף בדורנו יש ב"ה הרבה יהודים שמחפשים רק את ד' ית', ובכ"ז ד' מונע ומתאפק בכח כביכול מלהביא את הגאוו"ש משום אהבתו הגדולה שאוהב את כל יהודי ואינו רוצה לוותר על שום יהודי, שכל היהודים הם בניו ואין רוצה אבינו שבשמים לוותר על אחד מבניו שאוהב האבא אף את בניו החלושים ביותר, ורוצה ד' ית' את כל בניו הנושרים שיחזרו אליו.

ומשום כך הרי הוא אסור באזיקים ובשלשלאות כביכול מלהביא את הגאוו"ש שהיא תאוותו הגדולה ביותר כביכול אף שכבר הגיע זמנה משום שאין רוצה לאבד אף א' מבניו ורוצה ד' ית' שכולנו נזכה בשלימות אל הטוב הנצחי שרוצה ליתן לנו לכל אחד ואחד מבניו בפרטיות, וכמים הפנים אל הפנים שכשנתבונן נבין מזה את גודל אהבת ד' ית' אלינו ונבין את הצער הגדול שאנו גורמים אל השכינה הרי ע"ז כבר לא נרגיש כלל כאב וצער מצרותינו הגשמיות הפרטיות ולא נחשוב עליהם כלל, ואם נתבונן בזה מעט נקבל הרגשה אחרת והיה מתגדל לבנו להרגיש מה שצריך באמת להרגיש והיה מתגלה לנו ההרגשות הפנימיות העמוקות שטמונות ונטועות בתוך לבנו.

ד

וכן בעניני הקדושה והצניעות הרי כתוב בספה"ק שפגמים בענינים אלו הם המעכבים הגדולים ביותר אל הגאוו"ש ועל כל אחד ואחד להתחיל לתקן בביתו מה שיכול לתקן ולהשפיע גם על סביבתו כמה שיכול להשפיע, והתיקון מתחיל ע"י שמעוררים ומגלים את הפנימיות של בניו, שהבחורים שנכשלים ביצה"ר ל"ע זהו משום שאין להם הרגשה וידיעה בחומר החטא משום שאין יודעים ואין מרגישים מה זה נקרא להיות קרוב אל ד' ית' ולא יודעים ולא מרגישים את הקשר והאהבה הפנימיות שיש בין יהודי לאבינו שבשמים, לא יודעים מה זה יהודי ומה זה ד' ית', לא יודעים מה זה חיים רוחניים, וממילא הכל אצלם נעשה בכפייה ובלחץ והכל קשה בשבילם וכל דבר הוא נסיון עבורם.

האמור מובן מאוד שהרי ב' הענינים ממש קשורים זל"ז כי חרבן עצמו ה"ה תוצאה מחרבן בהמ"ק כאמור.

י" עמש"כ בעל התניא (...) שמי שאין יכול לעורר לבו להיות מיצר ודואג על הצער השכינה והחרבון, יש לו לכוון בתקון חצות להיות מיצר ודואג על חרבן ודלות של עצמו דהיינו נשמתו שהיא בגלות בתוך לבו וחומר עשדה"ק, ולפי

חיוב באבילות להיות מיצר ודואג ואין חיוב להיות בפנימיות לבו בצער ובעצבות, שאדרבה שצריך לקבל באהבה גזירת הבורא ית' אלא החיוב להתנהג בהנהגה החיצונית של אבילות מפני כבוד הנפטר וגם הרי זה תקון עבור נשמתו, אך באבילות על החרבן שם החיוב להיות מיצר ודואג ולהצטער ולהתאבל בפנימיות לבו על החרבן.

והזמן הזה של ימי בין המצרים הוא הזמן המסוגל לכל זה, שד' ית' יושב בזמן זה כביכול בוכה ומתאבל ומתגעגע לחזור אלינו וזה נותן לנו כח לעורר בלבנו את ההרגשות הפנימיות הנכונות, שבכל זמן שאנו נצטוינו על איזה מצוה הרי יש בזמן זה סגולה מיוחדת לסייע לקיים המצוה ואפשר בקלות לתפוש את הכח של המצוה, והרי זה ההכנה הראויה לימים הנוראים כדאיתא בספה"ק עבודת ישראל שהימי בין המצרים הם ימי ההכנה אל הימים הנוראים שע"י שאנו מעוררים עתה את ההרגשה של אתה אבינו ממילא בזה נוכל להתקרב ולגשת ולעשות תשובה שלימה ולתקן את הכל בימים הנוראים הבעל"ט.

ה

ונוסיף עכשיו עוד ענין נחוץ מאוד שיש להבין שכמו שהזכרנו לגבי כלל ישראל שכל המטרה שד' ית' ואנו נמצאים בגלות זה בכדי שד' ית' יוכל להיות קרוב לנו ואנו נוכל להיות קרובים אליו, הרי אותו דבר הוא גם נוגע בפרטיות שכל אדם יש לו גלות פרטית שסובל יסורים שונים מכל מיני חסרונות וכו', וע"ז צריך לדעת שכל צרה שנעשה אצל האדם הרי הסיבה לזה היא רק שהאדם נתרחק מד' ית' וד' ית' רוצה להיות כביכול קרוב אל האדם, וע"כ מביא ד' ית' על האדם צרה, ובשעה שמגיע לאדם צרה נהיה מדוכא ושבור מזה, והרי לב נשבר ונדכא אלקים לא תבזה, שד' ית' לא יכול לקרב עצמו אל האדם כשהוא חוטא שיש עליו קטרוג.

אך כשהאדם שבור בא ד' ית' אליו לעשות אצלו ביקור חולים, שזה מצוה מן התורה וכידוע מאחז"ל שהקב"ה שומר (כביכול) את כל המצוות ואף שאין לו זכות לקרבת ד' מחמת מעשיו אך יש לו עכשיו זכות בגלל שהוא שבור שזכות זו לבד מספיקה שהקב"ה יכול לבוא לבקר אותו ביקור חולים, וכן שבשעה שיש לאדם צרה הרי החומר שלו קצת נשבר, והרי מובא בספרי מוסר שהחומריות והקליפה של האדם זה מביא הריחוק מד' ית' וזה מביא את האדם לחטאים, אך כשנשבר החומר נהיה האדם ראוי ומוכשר לזכות להתקרב לד' ית'.

ולכן דוקא בעת צרה יש מצות עשה מן התורה להתפלל וכדאיתא ברמב"ן שאפילו להפוסקים שתפלה מדרבנן בכ"ז בעת צרה לכו"ע הוי חיוב התפלה מדאורייתא משום שאז האדם קרוב אל ד' ית' שבשעה שלב האדם שבור נשבר גם הקליפות ויש לאדם האפשרות והיכולת להתקרב ולקרב לבו בקלות לד' ית' ויכול לעורר בעצמו קירבה לד' ית' ויכול להתגעגע אחר ד' ית' באמת ויכול לבקש באמת מד' ית' שיזכה לתשובה שלימה באמת.

אך אם אין לאדם ח"ו שכל אז לא מתחיל לחשוב מכל זה שסוכ"ס תמיד נשאר לאדם בחירה וצריך האדם לחשוב קצת מענין זה של הקירבה לד' ית' ואז יוכל בקלות לזכות לזה בשעה שלבו שבור, אך אם האדם לא חושב כלל מענין זה אלא חושב רק מהצרה עצמה ונהיה מודאג מעצם הצרה וחושב איך להשתחרר ולפדות מהצרה ואפילו כשהוא מתפלל הרי מבקש

מד' ית' רק שיוציא אותו מהצרה אך אם היה לו שכל להשתמש עם ההזדמנות הזאת להתקרב אל התכלית הנצחי ולקרב לבו אל ד' ית' שזה היא הרי כל המטרה של הצרה היה יכול בקלות גדולה להתקרב עכשיו לד' ית' ולהתהפך לבעל תשובה ולגרש את היצה"ר מקרבנו.

וזה צריך האדם להתבונן כשיש לו צרה שיש לו עכשיו הזדמנות גדולה להרוויח רווח נצחי, ואמנם יש לו גם דרך להתפלל לד' ית' רק על הצרה ואולי יפעל בזה ישועה אך יש לו דרך הרבה יותר טובה וגבוהה שיכול לקבל בה ישועה הרבה יותר גדולה שיקבל ישועה האמיתית והרוחנית שחסרה לו ואז ממילא יתבטל גם הצרה הגשמית שהרי זה היתה המטרה של כל הצרה, ולכן יש לדעת שלא מספיק להתפלל על הצרה וכמו שיש הרבה אנשים שמתפללים הרבה על צרתם ואינם נענים ויש להם קושיא למה לא נענית תפלתם, אך באמת אין שום קושיא כי הם אינם מתפללים על עיקר הצרה שהיא הצרה הרוחנית שלהם שמשום זה נשלחה להם הצרה הגשמית, (וזה צריך האדם לדעת שכמו שהזכרנו לעיל לגבי הגלות הכללית כך הוא גם לגבי הגלות הפרטית וכנ"ל).

ונוסיף עוד דבר שאפילו ברוחניות הוא גם כך, שיש לפעמים לאדם צרה ברוחניות שלא יכול להתגבר על יצרו ונכשל או שלא יכול ללמוד או להתפלל כראוי או שלא יכול לעשות המצוות בשמחה כראוי וכדו' שאר צרות ברוחניות שהמה באמת הצרות האמיתיות, ונהיה האדם שבור ונדכה ובעצבות מזה, ועל זה גם צריך לדעת שגם זה היא טעות, שהצרה הזאת ברוחניות היא ג"כ לטובת האדם ולכאורה איך יתכן זאת (שהרי האדם לא מבין זה).

אך האמת היא כשיש לאדם צרה ברוחניות זהו משום שד' ית' חישוב שגם הצרה הזאת תוכל להיות הזדמנות שעל ידה יחזור האדם להתקרב לד' ית' שלא היה יכול לקבל לולא צרה הרוחנית הזאת, ולמשל האדם שנכשל ח"ו בחטא הרי קיבל עכשיו הזדמנות לזכות להיות במדרגה הגדולה של בעל תשובה, והרי ידוע חז"ל (ברכות ל"ד:) שבמקום בעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים יכולים לעמוד שמקבל בעל תשובה כאלו זכויות שאין אפילו לצדיק, ויכול להיות כ"כ קרוב לד' ית' ובמקום כ"כ גבוה שאפילו צדיק לא יכול להגיע לשם.

ואה"נ שזה רע ומר כשנכשלו בחטא ח"ו, אך סוכ"ס אם יחזור בתשובה ויתקן הרי יהא עכשיו כ"כ קרוב לד' ית' יותר מקירבת ד' של הצדיק, וא"כ זה הזדמנות גדולה בשבילו, ודאי שהאומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה וצריך לחשוש שלא יהא לו ההזדמנות הזאת של החזרה בתשובה שלא יספיקו בידו וכו', אך אחרי שכבר נכשל האדם בחטא צריך לדעת שעכשיו יש לו הזדמנות לקיים המצוה הגדולה של חזרה בתשובה והרי מצות התשובה צריך ג"כ לעשות בשמחה, ואף שיש לו מצד אחד להתמרמר ע"ז שחטא שזה א' מחלקי התשובה אך מצד שני עליו עכשיו להשתמש עם ההזדמנות שיש לו לזכות להיות במדרגה הגבוהה של בעל תשובה ולא לפול לעצבות וכאון ח"ו, שבזה מתרחק יותר מד' ית' אלא לחזק עצמו שהרי הוא הולך עכשיו לזכות להתקרב ביתר שאת לד' ית' ולזכות להגיע למדרגה הגבוהה של בעלי תשובה שבמקום בעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

ואפילו אם האדם נמצא בצרה שהוא צריך לילחם עם היצה"ר בלי הפסק הרי גם בזה הפשט הוא שע"י שהוא נלחם

הדרך שיוכל האדם לקיים כראוי המצוה של בכל מאדך יש לבאר באופן פשוט, שהנה האדם צריך לחיות כל ימי חייו בהשקפה ברורה שד' ית' שלח את האדם לעוה"ז רק לטובתו שד' ית' הוא ברא את כל הבריאה רק להטיב, והרי כל הבריאה היתה "בראשית" עבור עמו ישראל שנקרא "ראשית" וא"כ כל ההטבה היא לעם ישראל.

וד' ית' שלח את האדם לעולם באופן הפרטי והמיוחד שלו ובמזל המיוחד שלו ועם כל הקשיים והצרות שעוברים עליו הרי כל זה משום שרוצה לעשות עמו טובה וחסד נצחי שזה האופן היחיד שיכול לקבל את ההשפעה והחסד שד' רוצה להשפיע ולהטיב לו שיוכל לתקן בזה את כל הגלגולים שעבר וכו' ואם האדם חי בחשבון זה ובהשקפה ברורה זו שכל ימי חייו רק הטבה וחסד מד' ית' אז לא יהא עוד בעצבות וביאוש ולא יהיה אף פעם ח"ו ברוגז ובתרעומות ובכעס על שום דבר שהרי יודע שכל דבר הוא לטובה.

וכשד' ית' שולח לו לעשות מצוה הרי זה הטובה ביותר גדולה והוא שמח ע"ז בשמחה ביותר גדולה וכשד' ית' שולח לו צער יודע ג"כ שזה מביא אותו לעוה"ב ולא צריך לילחם עם עצמו בכל צרה להלחם עם הכאב ולעשות חשבונות בפרטות שהיא רק לטובה אלא שהוא חי כך כל הזמן שהכל לטובה ולפעמים זה בקלות ולפעמים זה קצת יותר קשה אך סוכ"ס הכל הוא לטובה ואם יחיה אדם בהנחה הקדומה הזאת יהא לו חיים אחרים לגמרי ויהא אדם אחר לגמרי ובאופן זה יזכה באמת להגיע בניקל אל המטרה וההטבה.

ולכן אם האדם רואה שמתי שיש לו צרה מאבד את כל המח ואין יכול ללמוד ולהתפלל שנהיה בעצבות ח"ו ולא יכול לעבוד עבודת ד' ולקיים המצוות בשמחה וכ"ש אם רח"ל נופל להתרעם כלפי מעלה ד", הרי צריך לבדוק בשורש לתקן את הדבר שהביא אותו למצב זה שהרי זה סימן שהוא לא חי מקודם באמונה ובבטחון כמו שצריך שהבטחון הוא לסמוך על ד' ית' שהכל הוא לטובה וכשיתקן שורש הזה ממילא כל התוצאות שאינן טובות יתבטלו.

ועליו להזכיר ולחזור לעצמו ולהחדיר בנפשו שכל המטרה בחיים שלו כדי לזכות לעוה"ב והעוה"ז אין מעניין בכלל ואין נפ"מ איך הוא מצבו בעוה"ז האם בצורה קלה או בצורה שאינה קלה שהוא הרי מוכן ומזומן לעשות הכל ולמסור עבור העוה"ב את כל אשר לו אלא שבשעת הקושי והנסיון שוכחים שזה מביא אותו לעוה"ב ולכן צריך היטב לחזור זאת ולהכניס ולהשיב זאת תמיד אל הלב ואז יוכל לעמוד בכל הנסיונות.

ועכ"פ יש לנו הצורך לתקן את האמונה והבטחון שאם היה לאדם שורש האמונה והבטחון כראוי היה יכול להתגבר על כל הנסיונות והיה יכול לקיים כראוי מצות בכל מאודך כדרשת חז"ל הק' שהרי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו ואם המשנה אומרת שאנו מחוייבים במצות בכל מאדך הרי זה בודאי שאנו יכולים לקיים זאת וזה אפשר רק בהקדמה זו של חיזוק האמונה והבטחון.

ז

ונוסיף עוד פרט ועצה במצות בכל מאודך, שהרי סוכ"ס אנו מדברים כל הזמן דברים שכלים שמבינים זאת אבל כשיש לאדם צרה הרי כואב לו בהרגשים שלו ואף שיודע בשכל ומאמין שהכל לטובה הרי סוכ"ס כואב לו הצרה בלב, ואיך מוציאים

משיג הוא ע"ז השגות רוחניות שיהא לו אותם בעוה"ב, שעיקר השכר בעוה"ב הוא על המלחמה שנלחמים עם היצה"ר ולא על מה שזכו להשיג, וכן יש בזה עוד ריוח שהרי הזכרנו שהאדם צריך לעשות תיקונים שזה הטעם שיש היום כ"כ הרבה נסיונות וקשיים בעבודת ד' בגלל שאנו צריכים לתקן מה שנשאר לתקן מכל הגלגולים, וע"כ אם היה ד' ית' עוזר לאדם בפעם אחת לכבוש את היצה"ר הרי בזה לא תיקן עדיין את כל הכשלונות שהיה לו בגלגולים הקודמים ולמשל אם קלקל וחסא בגלגול הקודם מאה פעמים צריך הוא בגלגול זה להלחם מאה פעמים עם היצה"ר וע"כ אין נותנים לו משמים לנצח את היצה"ר בפעם אחת שרוצים שילחם עם היצה"ר מאה פעמים דוקא כנגד המאה פעמים שקלקל, וזה הטעם שצריך בימינו כ"כ הרבה להלחם עם היצה"ר אך זה צריך להיות ללא עצבות וללא ייאוש אלא לדעת שמרוויחים ופועלים ומשיגים עכשיו תיקונים נוראים וזה דוקא באופן הזה שעובר עליו מה שעבר, שהקב"ה מחשב לכל אחד אופן התיקון כפי שהוא לטובתו.

ו

וכל אלו הדברים שדברנו הוא הפירוש למה שאנו אומרים בק"ש ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, שהאדם צריך לאהוב את ד' ית' בכל הלב ולהיות מוכן למסור באהבה את הנפש להריגה לד' ית', ובכל מאדך דורשים חז"ל (ברכות נ"ד:) ב' פשטים א' בכל ממונך, ב' בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו מאוד מאוד, שחיוב האדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה, ובספרי כתוב עוד יותר מהגמ', שבגמ' כתוב שצריך לברך על הרעה בשמחה כשם שהוא מברך על הטובה ובספרי כתוב שצריך להודות לד' ית' בשמחה על הרעה עוד יותר ממה שמודה על הטובה ולא רק כמש"כ במשנה "כשם" שמברך על הרעה וכו' אלא יותר בשמחה ממה שמברך על הטובה וכו'.

ובאמת צריך להבין טעם הספרי מהיכי תיתי לברך על הרעה יותר בשמחה מהטובה שאף דברי המשנה הם מדרגה גדולה לברך על הרעה כמו על הטובה, אך את הספרי צריך להבין איך אפשר לברך על הרעה יותר בשמחה מהטובה אלא התשובה היא שכשהאדם רואה שד' ית' מביא עליו איזה צרה וקושי ויודע שאצל הקב"ה יש הענין של עמו אנכי בצרה שיש גם לד' ית' כביכול צער מצרה זו שבכל צרה של האדם ד' משתתף שכמו שד' ית' משתתף בגלות ובצרה של כל הכלל כך משתתף בצער של כל יחיד ויחיד וכדברי הגמ' בפירוש שעל כל צער שיש ליהודי השכינה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי וד' ית' כביכול בצער ובוכה על כל צער פרטי של יהודי, וא"כ יוצא שד' ית' מרוב אהבתו שרוצה להיות קרוב אצל האדם מכניס עצמו כביכול בצרה.

וא"כ זה צריך לעורר אצל האדם הודאה גדולה ועצומה לד' ית' ולמשל מי שחולה איזה אבר בגופו צריך לעשות לו ניתוח לכתות את ידו ואין רופא מומחה שיכול לעשות זאת מלבד אבא של החולה, ומתגבר האב על רחמיו וכורת את האבר החולה כדי להציל את חיי בנו הרי באמת צריך הבן להודות על טובה זו יותר מהטובות הפשוטות והגלויות שעושה לו אביו כי טובה זו לעשות מעשה הנראה כאכזריות עושה האב במס"נ וזה מאוד קשה לאב לעשות זאת אלא עושהו רק מחמת גודל האהבה שאוהב את בנו ובזה מובן דברי הספרי הנ"ל.

מהלב את ההרגשה של הכאב, והתשובה היא שכשיש לאדם דבר שכואב לו משהו והוא דואג ומצטער מזה הרי זה מדה שנתן לו ד' ית' מדה של דאגה ומדה של הרגשת הצער וכו' וד' ית' נתן כל המדות כדי לעבוד בהם את ד' ית' וכמו שהזכרנו למעלה על הענין של נחל אשכול שבכל מקום יש צד הטוב והיה יכול מקום זה להביא את בני' למעלה ומדרגה לצד היצה"ט וכו'.

וכך היא לגבי המדה של דאגה וכאב שאם האדם היה משתמש עמה לצד הקדושה ולצד היצה"ט הרי לא היה נכנס המדה לצד היצה"ר ולא היה יכול להשתמש במדה זו לצד הרע, וזה הפשט בכל מאדך שזו כמו הפשט של בכל לבבך שמפרש המשנה בשני יצריך ביצה"ט וביצה"ר וכמבואר בספרי מוסר שהכונה היא להעלות כל המדות לטוב ואותו ענין הוא גם בכל מאדך שתדע שכל מדה שיש לך ד' ית' נתן לך אותה שתקיים בה ואהבת את ד' ובזה תעבוד את ד' ית' ואם תעבוד את ד' ית' במדה זו אז היצה"ר לא יוכל להשתמש במדה זו להביא אותך לידי חטא.

והיינו יהודי שיש לו צרה וכאב גשמי ולא יכול להרגיע את עצמו ומאבד את כל המצב רוח שלו הרי אם יקח את המדה של הכאב וישתמש עמה לכאוב על החרבן ביהמ"ק על מה שרחוק מד' ית' ורחוק מהמטרה האמיתית היה בזה יוצא מהכאב הגשמי ולא היה צריך בכלל להלחם עם היצה"ר, וזהו הדרך לקיים ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך וכו' שאם נזכור תמיד כמו שאמרנו שהקב"ה ברא הכל לטובתינו והכל כדי שנגיע למטרה שנגיע לעוה"ב שזה כל המטרה וזה כל המטרה בין בדברים הטובים בגלוי ובין בדברים שאינם טובים בגלוי ונראים כצרות הכל היא למטרה אחת ואם חיים בהנחה הקדומה הזאת זוכים לאהוב את ד' ית' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך¹⁰.

והנה בזה שונה מצות בכל נפשך ממצות בכל מאודך שבמצות בכל נפשך הרי האדם מוסר נפשו לד' בלי סוף ומפסיד בזה חיי עצמו ומסרו לד', ומשא"כ במצות בכל מאודך אין האדם מפסיד ומוסר כלום אלא אדרבה ה"ה מרויח ע"י מה שיקבלנה באהבה ושמחה אם כך ירגיש תמיד מאושר ושמח וטוב לב במקום להיות מעונה ומדוכה בהרגשותיו וע"י קיום מצוה הרי הוא מהפך יגונג לעונג ונמצא אין בזה שום מסנ"פ אלא אדרבה אשריך וטוב לך ומרוח רוח גדול של חיים מאושרים, נמצא שע"י אהבת ד' האדם יכול להרויח מכל דבר שלילי כמו מדבר חיובי כמו כן ע"י שיחיה האדם עם אהבת ד' בכל לבו יהיה מאושר גם ברוחניות כי לא יהיה לו מדת אהבה ותאוה לגשמיות וכו"ל, ועל ידי כן יוכל האדם להגיע בקל לכל המדרגות ויתבטל ממנו כל היצה"ר.

ח

וא"א יותר להאריך אלא נעשה קצת סיכום מכל מה שדברנו (א) דברנו שמרע"ה הזהיר את בני' ששורש כל החטאים היה מה שנכנסו בגשמיות של במדבר בערבה וכו' ויש לזוהר מזה שלא להכנס בתוך העריבות של חיי גשמיות (שלא ליפול בסכנה של בתים טובים תבנה וישבת או להכנס לבתים טובים אשר לא בנית

וכו') שכשמשקיע האדם עצמו בחיי הגשמיות זה שורש הריחוק מד' ית' חלילה ויכול לבא עי"ז לכל החטאים ד"י. (ב) דברנו מענין הציפוי והחיכויו לביאת המשיח שיבינו מה הכונה בזה שיהודי צריך לצפות להגאולה ע"י שיבין שזה כל הצורה והמטרה של יהודי וזה עיקר האמונה של היהודי וזה העיקר של כל התורה כולה שירצה האדם להתקרב אל ד' ית' וזה מטרת החיים היחידה שלנו שזה מה שיהיה לעת"ל בגאולה שלימה ובעוה"ב שנזכה לזה עיניך רואות את מוריק ונחיה ביחד עם ד' ית'.

ומי שנדמה לו ח"ו שיש עוד מטרה בחיים ח"ו הרי זה בחי' של ע"ז רח"ל, שזה ריחוק מד' ית' שחושב שיש איזה כח אחר ומשהו אחר בעולם חוץ מד' ית', וזהו הענין של אחכה לו בכל יום שיבא. (ג) הענין של יצרא דע"ז של ימינו שכמו בזמן הבית נתפשו רוב בני' ביצרא דע"ז אף ששמרו את כל התורה כולה וכמו שאמר מנשה המלך לאביי שידבר ממנו בכבוד שאף שהוא עבד ע"ז בכ"ז גם אביי אם היה בזמן שלו היה לו גם היצה"ר של הע"ז ולא היה יכול לעמוד בנסיון שכולם (או לכה"פ רובם) נתפסו בזה, עד שהכניסו צלם בהיכל בק"ק ויש שכתבו שגם המחשבות זרות שהכניס אחאב מלך ישראל בראש בני' זה בחי' הכנסת צלם בקדש קדשים.

וכך המצב בימינו שנכנס צלם בבהמ"ק בבתי מדרש ובמקומות התורה והיראה ושלט היצה"ר במקודשים שבך יהודים תמימים שטועים בתמימות והולכים אחרי הע"ז של ימינו דרכי המתחדשים בשיטת החינוך, והאמת שצריך להתבונן שהע"ז אינה טוב והיא שיקוף וגיבול ולא פועלים כלום וכל ההצלחות שנראה שהם מצליחים בכל הדרכים שלהם בחינוך הרי הכל סמיות עין שהיצה"ר עושה שיהא נראה כאילו יש הצלחה, ובאמת זה כמו ששופכים שמן על האש שברגע ראשון נראה שזה מכבה את השריפה שמשקט האש לרגע אך אח"כ מתחיל לבעור הרבה יותר חזק וזה המצב של ימינו שכבר שלשים שנה שהכניסו פסיכולוגים ופדגוגים לשפר כביכול את החינוך ובאמת זה עושה יותר ויותר גרוע שכל חכמת הפסיכולוגיה שגילו בעולם היה המטרה כביכול להרגיע את האנשים ולמעט הדכאוונות והלחצים של האנשים ולרפאות את כל החולי נפשות והלחצים.

אך באמת נהיה על ידם יותר ויותר גרוע והחינוך נחרב ונחלש וכל כמה שהם מגלים יותר מדע והתחכמות נהיה יותר חרבן, שנהיה החינוך יותר ויותר חלש וכל כך הרבה נופלים ונושרים ל"ע ויש כ"כ מעט הצלחה בחינוך והם עדיין סבורים שיש להוסיף עוד בשיטות שלהם וזה מה שיציל ולא תופשים עדיין את טעותם.

וזה כמו שבאים רוצחים ואומרים שהם המצילים ומכבים השריפות והיה מקודם שריפה קטנה ושפכו הרוצחים שמן עליה ואח"כ כשנגדלה השריפה מבקשים מהם שישפכו עוד שמן והם מביאים עוד חביות שלימות של שמן לשפוך על השריפה והאנשים הטפשים אומרים שיש נס שהביאו כ"כ הרבה חביות לכבות בהם את השריפה ומה היינו עושים אם

¹⁰ ולפי זה יש לפרש מ"ד במשנה לפרש בכל מאודך שבכל מדה אפילו של יסורים וכו' הוי מודה לו מאוד וע"כ חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ובגמ' שם פירשו הכונה לברך בשמחה כמו על הטוב ולכאורה ה"ז נראה כדבר שא"א לעבוד בה, והרי אמחז"ל (...) אין הקב"ה בא בטרוניא אם בריותיו ולפי האמור יובן שהתורה נותנת לו הדרך והעצה איך אפשר לקיימה והיינו שאם יהיה לאדם הנחה קדומה בלבו בתוקף ובחוזק אהבה לד' ויחיה

היו מביאים רק חבית אחת ולא מבינים שלולא אותם הרוצחים היה כבר מזמן נתכבית כל השריפה מאליה שהרי היתה מקודם רק שריפה קטנה והם עשו את כל השריפה.

וזה המצב של היום שפסיכולוגים אלו עושים חרבן ולא עוזרים כלום ובכ"ז מביאים אותם עוד ועוד ואני ממש בתוך הענינים ויודע שזה ממש כן שאפילו יש בין הדוקטורים שלהם שכותבים בפירוש שהם לא פועלים כלום וכל מה שעוסקים בפסיכולוגיה וכו' לא פועלים טוב ואף אין להם הצלחה של חצי אחוז, ושופכים האנשים על זה הון רב עד שמתרוששים לגמרי וכו'.

ט

יעוד דברנו מהיסוד הנחוץ והחשוב של תיקון עניני הקדושה והצניעות שצריך הרבה להתחזק בזה, ויש מקומות בחו"ל שכבר תקנו מלפני הרבה שנים שהאנשים הולכים בצד א' של הרחוב והנשים בצד השני וודאי שברחובות הראשיים קשה לתקן זאת שצריך לעבור מצד א' לשני ובפרט שיש שני חנויות משני צדדים שצריך לקנות בהם, ועכ"פ בשבת קדש אפשר לתקן זאת, ואף בימות החול אפשר לתקן זה ברחובות צדדים ועי"ז נרוויח שלכה"פ שלא ישכח לגמרי המושג של הצניעות והקדושה.

ואם יעשו תקנה כזאת יהא בראשונה הצלה פורתא והעיקר שע"ז יתעורר באנשים המושג של צניעות וקדושה עפ"י דרך היהדות, שכן היה המושג של קדושה וצניעות אצל בני"י וכדברי חז"ל שכששאתו של און בן פלת עמדה בפתח האהל בצורה שאינה בתכלית הצניעות הצילה אותו מהמחלוקת שאף אחד לא העיז להתקרב לפתח האהל שלו, שפעם היה המושג פשוט ולא היה הוה אמינא שבעולם לעבור במקום שיש אשה פרוצה ח"ו והיום אפילו אלו שעוסקים בתוה"ק יכולים לעבור במקומות שיש בהם פריצות רח"ל, ואיך לא מפחדים מזה האם אנו יותר שמורים ויותר טובים מדור המדבר ואיך אין יראים שיכשלו ביצה"ר.

ואפילו אם יודעים שלא יכשלו ביצה"ר הרי איתא בגמ' שההולך במקום שיש שם פריצות ויש לו דרכא אחרינא נקרא בזה רשע אף שעוצם עיניו משום שלא הלך בדרך האחרת וכל זה נשכח אף שהמה דברים מפורשים בחז"ל ובפוסקים ואם יתחילו ללמוד ויראו שהכל כתוב מפורש ונהיה היום וסר מרע משתולל שנשכחו מושגי הקדושה.

ובחור ואברך שרוצה להתנהג בקדושה ועוצם עיניו ברחוב וכמו שהיה בדורות הקודמים והולך בדרך אבותינו הק' הרי בעיני ההמון עם הרחוקים מהשגת עבודת ד' ית' הרי הוא נהיה ללעג ולצחוק ד"י, ואפילו אצל הרבה תלמידי ישיבות ולומדים בכללים הרי זה גם בעיניהם רחוק ועכ"פ הם יתבייש לנהוג כך כי נהיה ל"ע מגיפה בישיבות שהולכים אחרי הגשמיות והרבה בחורים ל"ע עוברים על לאו דלא ילבש וכו' שרוצים לייפות את עצמם ד' ישמרינו, וזה דבר שלא נשמע מימות עולם שמזמן מ"ת לא היה בבני"י כזה מצב שתלמידי ישיבות הלומדים תוה"ק חושבים לייפות את עצמם רח"ל (אף שלא כולם כך אך יש הרבה כאלו ד"י) שמייפים את הכובע והבגדים ואת התספורת ואת השערות באופן שיהא מתאים ויפה לפי המודע ד' ישמרינו.

והכל זה מחמת שלא מחנכים כראוי לאיזה מטרה אנו חיים ושוכחים ממטרת החיים האמיתית להתקרב אל ד' ית' ולהיות דבוק בו באמת ושכחנו עם איזה אבא גדול שבשמים יש לנו שייכות ושכחו שאנו "בנים אתם לד' אלקיכם" ובחורים באים ובוכים שלא יכולים לעמוד כנגד יצה"ר אך הם הכניסו עצמם מקודם לידי נסיון ועברו על אל תביאנו לידי נסיון, והסיבה משום שחסר ההקדמה שלא חיים כמו יהודי שהלב הוא ריק ללא אהבת ד' ואף הלימוד התוה"ק הוא ללא הקשר עם ד' ית' וממילא אם הוא לא מצליח להיות הלמדן היותר גדול בישיבה מאבד את כל החשק של הלימוד ולכאורה הרי הוא זוכה ללמוד התוה"ק ולדבק עצמו בד' ית' ומה בכך שאין לו את הכבוד המדומה אלא שמד' ית' לא מדברים בישיבות בכלל.

ועכ"פ צריך להתעורר ולהתקרב לד' ית' שזה זמן שאפשר בקלות גדולה להתקרב לד' ית' כמו שדברנו למעלה שהיות שנמצא כ"כ כח הקליפה הרי זה לעומת זה יש גם כח קדושה גדולה ויכולים בקלות להתעורר ולקבל הרגשה פנימיות בקירבת ד' וכל אחד יכול לזכות להרגיש והרגשת כאב צער השכינה היות שצערה כבר כ"כ גדול וכל אחד שיחשוב קצת מהצער של החילול ד' יוכל להרגיש זאת.

וד' ית' יעזור שנשכח מדאגות הקטנות שלנו ונזכור את הצער של ד' ית' ואז זה יבטל כל הדאגות שלנו דקם ליה בדרבה מיניה, וזה אם נחשוב קצת ברצינות מהתכלית אז ד' ית' יעזור שנזכה להתקרב אליו ונרגיש קירבתו ונרגיש שבנים אנו לאבינו שבשמים כי אתה אבינו גואלינו מעולם שמך שזה מה יגאל אותנו.

וד' ית' יעזור שנתחזק בכל אלו הענינים ונתפוס את ימים המסוגלים האלו שלא נפסיד את ההזדמנות לקנות בהם גם לכל השנה את ענין האבילות על החרבן שאם מתחילים עכשיו אפשר לקנות זאת ולהמשיך בזה לכל השנה, ובמהרה יעזור ד' ית' שנזכה כבר להמשיך את ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה שנרגיש את אהבת ד' ית' במוחש בלבינו ונרגיש את אהבת וקרבת ד' ית' אלינו, ולכה"פ שנרצה להרגיש זאת שאפילו אם לא זוכים עדיין להרגיש אהבת ד' יש לכה"פ לעורר הרצון לזכות לזה ולהתפלל עי"ז ולבקש מד' ית' שיזכה אותנו להרגיש אהבתו וקרבתו בשלימות.

ומי שלא מצליח לעורר את ההרגשים אלו להיות מצפה לישועה בתמימות ולעשות את שלו ובאמונה שזה עכ"פ רצונו ומאוויו בפנימיות לבו ונשמתו, אז לכה"פ בהשגת השכל שלו יצפה לישועה וזה ג"כ לזכות יחשב וזה ג"כ נחשב לאיזה בחינה של קירבה לד' ולהישועה ובזכות זה נזכה להיות מאלו שיהא להם זכות קיום בגאולה השלימה ולא כמו אלו שמתו בג' ימי האפילה, שיש נבואות שכן יהיה לעתיד במלחמת גוג ומגוג במלחמה האחרונה לפני ביאת המשיח, אך אנו מתפללים שד' ית' יעזור וירחם על כל בני"י שכולם יזכו להנצל מחבלי משיח וממלחמת גוג ומגוג שיזכו כולם להיות בגאולה השלימה ונזכה כולנו יחד לומר הנה אלקינו זה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו שבזכות שקיימנו את הקוינו לו נזכה לנגילה ונשמחה בישועתו ויראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשינו ב"ב ברוב רחמים וחסדים מגולים אמן.